VETVS ORBIS

DESCRIPTIO,

GRÆCI SCRIPTORIS,

Sub

CONSTANTIO & CONSTANTE Impp.

Nunc primùm,

Post Mille Trecentos fermè annos,

EDITA:

Cum duplici Versione

& NOTIS

IACOBI GOTHOFREDI IC.

[redacted]

Ex Typographia Petri Chouët.

M. DC. XXVIII.

PROLEGOMENA.

BREVEM hîc habes, Benigne Lector, sed veterem, totius Orbis Descriptionem seu περιήγησιν τῆς οἰκουμένης; cuius Latinam versionem à Clar. Viro Francisco IVRETO primùm acceptam, & ex membranis descriptam, Notis quoque in Symmachum laudatam, peramicè mihi communicauit CLAVDIVS SALMASIVS ille, non magis literarum hodie, quàm Amicorum meorum purpura.

Graci Scriptoris ἐπιστάσεως isthæc est, quæ ab insulso literione, Græcæ Latinæque linguæ iuxta ignato, in Latinam linguam transfusa fuit: tàm ineptè, vt iacuisse tamdiu non mirer; mirer potius enatasse. Ea barbaries vbique hanc interpretationem obsidet, vt, in tam conciso præsertim opere, non putes quicquam latere, quod erui publicè intersit. Et tamen contra est: Nempe, quod in balluca auri argenti adsolet, diligentius excutienti purioris metalli ramenta quamplurima hic intermicant. Quinimò (quis putet) & hæc ipsa versionis barbaries in bonum vertit: Nam quia interpres verbum verbo curauit reddere, Græcanicâ etiam vbique constructione seruatâ, quæ vitium Latinis auribus sonaret, facilè fuit, Græca saltem mediocria ex Latinis facere non bonis.

Quare habes hîc, mi Lector, non *Iuretianum* tantùm apographum, sed Auctoris ipsius, quà fieri potuit, Græcum authenticum restitutum: Ex quo iam nullo vel minimo negotio internosci singula poterunt, quorum pleraque in Latino nullum commodum sensum habebant. Adiunxi eodem fine & nouam interpretationem, Latiniorem hactenus, vt inoffenso saltem pede legi posset.

Ut autem legisse iuuet, & Notis quibusdam breuibus ἐξηγητικῶν instruxi; tùm & quædam insuper præfanda credidi. 1. De *Auctore*. 2. De eius seculo, seu quando Cosmographica hæc descriptio scripta fuerit.

I. Auctoris nomen vti scire parum interest, ita nec liquidò datur. *Alipij* equidem (qui Cæsarij frater fuit) Geographiam memorat Julianus, *epist*.31. quam & ibi duplici nomine commendat, quod & superioribus Geographiis accuratior esset, & Jambis quibusdam eam exornasset: Verùm an ea quicquam cum hac Exegesi commune habeat, valde dubito Namque hæc non nisi Maioris alicuius operis historici ἐπίτασις & Ecloga est: quod ex quatuor locis *in Notis ipsis* demonstro, vbi semper excessus & ἐπιτασέως veniam Auctor petit. Etsi blandiri contra videatur, quod hic Alypius Antiochenus fuerit, quod Ammianus ostendit *lib*.23. Et verò huiusce libelli Auctorem Antiochenum quoque fuisse autumo. Viceuersâ illud Alypio hunc fœtum abiudicare videtur, quod Ammianus dicat, *eum Britannias curasse pro præfectis*, id est, Vicarium Britanniarum fuisse: Atquin Auctor hic de Britanniâ tanquam sibi incognitâ loquitur: *Britannia*, inquit, *prouincia, sicut qui fuerunt narrant, valde maxima*: Nisi post hunc libellum eum Britanniam adiisse putemus.

II. *Religione Paganum* se vbique manifestè Auctor prodit: partim quia de Deorum cultu passim agere instituit: Ægyptiacam & Alexandrinam superstionem commendat: Mercurio, literarum; Æsculapio, medicinæ: Musis, benè canendi facultatem & originem: Veneri, formositatis decus tribuit; Theologiam Mythicam sequitur; Homeri, Virgilij fabulas, Sibyllina carmina (quanquam & ea *Christianis Patribus* nonnullis fucum fecêre) premit: Partim quia de Paganis ritibus, tùm in Syriâ, Alexandriæ, Romæ stantibus, ter quater vectari videtur, veluti de Venere Heliopoli tum magnificè cultâ: de Deorum cultu & mysteriis, & Serapidis templo Alexandriæ stantibus: de sacro Virginum Vestalium, & Haruspicina

Romæ vigentibus: de Ioue, Sole, Matre Deûm, Romæ pariter cum cultis.

Et tamen *Sacris Scripturis* eum incursasse (quod fecisse hac tempestate Sophistas, Themistij quoque exemplo liquet:) compluribus argumentis colligo, quæ in censum τῶν συμπτωμάτων haud tam facilè referam: adeò quidem vt nonnulla imitatus videatur (Julianeo more) ad Sacram Scripturam impiè traducendam.

III. *Sophistam* vel *Rhetorem* indubiè eum fuisse multa loquuntur: Primò tùm ipse scribendi character & κομψεία, tùm & ipsa ματαιοτεχνία, cæteris Sophistis familiaris: dum multa videlicet μονοσύλλαβος ex Homero (quem *Patrem & vocem Sophistarum* dixerūt, σοφιστῶν πατέρα, καὶ φωνὴν, ex quo Sophistæ conceptus & dictionum venustatem capiebant) multa item ex Virgilio desumit: multa de Deorum vita, de Diis & diuinitate in montibus, veluti in Olympo, Ætna, Libano nugatur. Dionē Prusæum, Chrysostomum, Libanium, Iulianum, Themistium, Eunapium (Sophistas omnes) intuere, eadem omnia reperies. Secundò Sophisticem eius arguunt tàm crebræ obseruationes de literarum inuentoribus: Sophistis, Philosophis (& quidem veris) Ægyptiis & Alexandrinis; de doctis viris Cappadociæ, Galatiæ, Achaiæ, Hispaniæ, Siciliæ, Cretæ: Chartæ etiam Ægyptiacæ commendatio magno hiatu; Eruditarum, seu, vt ipsi loquebantur, & verò noster loquitur, ἱστορίας ἕνεκα peregrinationum: Cùm maximè verò singularis Athenarum à literis commendatio, quæ hac tempestate, si quando vnquam, consummandæ iuuentuti & à Sophistis frequentatæ; quam in rem *in Notis* plura dixi. Testes interea eius rei sunt tam multi & magni nominis Sophistæ, quos hac tempestate memorat Eunapius, & in his Iulianus, Proæresius, Epiphanius, Musonius, Hemerius, Libanius, alij, quibus adde & Leontium; Testis Iulianus Imperator, qui ibidem institutus, imò inquinatus; Testes etiam è Patribus nonnulli, Gregorius Naziāzenus (qui & *Athenas aureas sibi fuisse* ait) Basilius Cæsariensis, de quibus doctè Baronius *in Annalibus*. His adde & Berytienses ICtos: Vt videas vbique li-

teratum ſtudioſum, & Sophiſtam. Et ſanè hæc illa ætas potiſſimum fuit, quâ vt inter Gentiles Sophiſtice plurimùm viguit, quo magis videlicet Chriſtiana fides inualeſceret; ita ſcribendi prouinciam in hoc & ſimili genere *Exegetico*, Hiſtorico, ſibi Sophiſtæ vindicarunt, vt cœteroquin Geographia Philoſophicis ſtudiis coniuncta eſt. Quare & Hiſtoriam ipſi callentes eandem docuêre, vel ſcriptis etiam tractauêre, ſic vt ἐν συγγράμμασι his excellerent, καὶ ἱστορίαν ἱκανοὶ τὴν συγγράφειν Imò Geographiam ſeu Coſmographiam vel maximè tractare potuerũt duabus de cauſis, tum quia in peregrinationibus ipſi ἱστορίας ἕνεκα aſſidui eſſent, & è Sophiſtis nonnulli περιοδευταὶ ſeu circitores perpetui. Fidem facit quoque Æthicus, & ipſe Sophiſta (quo etiam nomine indigetari ſolet) qui Coſmographiam & ipſe ſcripſit, imò, ſi Flodoardo credimus, Itinerarium, quod vulgò Antonini. Specta ſis & Auctorem libelli qui Breuiario Theodoſij Iunioris ſeu Notitiæ Imperij ſubditus eſt: Philoſophum is & Sophiſtam ſe profitetur; & tamen de rebus bellicis agere ſuſtinet, de inhibenda largitate, de fraude & correctione monetæ, de Iudicum prauitate, de releuando militari ſumptu, de machinis bellicis, de bellico apparatu, de limitum munitionibus, de legum vel iuris confuſione purganda. Vt ex his omnibus iam videas potiſſimam Reipubl. & rerum actus partem, & τὴν πολιτικὴν φιλοσοφίαν (cuius pars & Geographia) Sophiſtas hoc etiam æuo ſui iuris feciſſe: quod Iulianus *in Epiſtolis* diſertè ait, Σοφισταὶ τὸ κατὰ σφᾶς εἶναι φασὶ τὴν πολιτικὴν φιλοσοφίαν. Quare & *Politici* iidem dicti, & πολιτικὸν eorum θέατρον Athenis fuiſſe ſcimus.

IV. *Patriam* ſuam nullibi hic Auctor prodit, quod tamen in Coſmographico & Hiſtorico opere ſatis mirum: vbi fermè ſcriptores, cùm ad Patriam deuentum eſt, eius indicinam aliquam facere ſolent. Sanè cùm illud liqueat, eum non Occidentalem fuiſſe, ſed Orientalem & Græcum, facilius eſt dicere cujâs non fuerit, quàm cujâs fuerit: Siquidem Ægyptium ſe non fuiſſe (etſi in Ægyptum deſcenderit) non Arabem, non Cappadocem, non Galatam, non Phrygem, non Armenium, non Paphlagonem,

non Ponticum, non Isaurum, non ex Asiâ Proconsulari, non Thessalum, apertissimè prodit, cùm alienam fidem vbique, dum in his est, interponat. Quid igitur? Sunt quæ inducant Syrum fuisse hunc scriptorem: Primum est exacta illa & anxia penè *Syriæ* descriptio, vbi non contentus totius Syriæ laudes & summam proponere, vel etiam Metropoleos, puta Antiochiæ, bona efferre (quod alioquin etiam prolixè facit, vbi de Ægypto & Alexandria agere instituit) octodecim insuper Syriæ ciuitates claras sigillatim fermè persequitur; Mox & duabus obseruationibus singularibus Syriæ descriptionem claudit: quarum prior est, quid circa res necessarias & vtiles ad vitam humanam singulæ Syriæ ciuitates conferrent; posteriore, voluptates ac voluptatum artifices per singulas Syriæ ciuitates designatum iuit: Et post hæc omnia, breuitatis adhuc veniam deprecatur: *Et hæc quidem*, inquit, *Syriæ ex parte, prætermisimus enim multa, vt non extendere extra oportunum orationem videamur, & cæteras regiones quoque & prouincias scribere possimus.* Alterum est, quod vbi de Roma agere instituit, tria Numina, Solem, Iouem, & Matrem Deûm Romæ culta obseruat: Nempe ideò, quia & hæc ipsa tria Numina Syrorum essent; Iupiter, inquam, vnde & *Iupiter Syrius*; Solem, quem pariter vti Iouem sub variis nominib. colebant, & quidem præcipuo cultu Heliopoli Syriæ, *vnde Deus Heliopolitanus*, de quo & Macrobius *in Saturnalib.* Tandem Mater Deûm, quæ propriè ideo *Dea Syria* apud Romanos vocabatur, vt fidem faciunt Lucianus & Apuleius. Tertium argumentum præbent voces ab eo vsurpatæ, procul dubio apud Syros vsitatæ; veluti *καλοπέτας*, quos alij *καλοβάτας* dixerunt, pro funambulis. Item quod Tyrios in omnibus portis *πύλαις* potentes vocat: Vix enim alibi quàm eâ parte *portarum* harum mentio. Est tamen & quod Comagenum seu Hieropolitanum fuisse suadeat: Nempe quod de hac nullum verbum faciat; cùm tamen tanta fuerit Hieropolitanæ ciuitatis fama, vt nulla alia magis superstitione gentilitiâ clara fuerit: & in quâ Constantius ipse sæpe substitit. Quare videatur hic Auctor de Comagena & Hierapoli nil e-

giſſe, quod in ea ipſe ſcriberet. Sed priori ſententiæ adhæreo.

V. Verum hæc omnia adhuc ſcire parum intereſt, niſi tempus educatur, i. ſæculum, ac propemodum annus, quo hic libellus conſcriptus eſt: Quandoquidem omnis Coſmographia ad cuiuſque ætatis rationem comparata eſt. Sæculum igitur Auctoris colligere primùm liceat ex nonnullis *Vocibus Latinis*, quas Græcia Conſtantinianeo ſeculo & proximo ſui iuris iam fecit: veluti Κωμίτατον, Κιρκλεύσιον, Κελλάειον, Βηλάειον, &c. quę ſanè Conſtantinianum vel proximum ei ſeculum arguunt: Hoc primum. Secũdò ex *ſtatu Religionis Gentilitiæ* per ea tempora, quem hic Auctor indicat, pariter ſæculum Auctoris dignoſci poteſt: Nempe enim Serapium Alexandriæ adhuc ſtetiſſe tum apertè ſignificat. Quare neceſſe eſt, ante Theodoſium M. ſcripſerit, i. ante A.D. 391. Id enim ab eo Imperatore deſtructum Eunapius, Zoſimus & Scriptores Eccleſiaſtici teſtantur. Idem Virgines Veſtales ſeptem Romæ tum adhuc ſacra feciſſe ſcribit: Atqui notum eſt & notatum, quid paulò pòſt his contigerit. Tertiò ex *ſtatu Imperij Rom.* & iis quæ de eo ſcribit, id ipſum colligere licet. Primùm enim de Perſis, Saracenis, Iſauris, Romanum Imperium infeſtantibus agit: At enim hoc illud ſæculum eſt, & quidem Conſtantij, in quod hæc omnia conueniunt, quod *in Notis* prolixius oſtendo. Iam ad illa mihi ſis ſpecta: Munimenta Meſopotamiæ Perſis oppoſita: Vrbium clararum ſeu *Metropolitanarum* ſingularum deſignationem: Berytienſium Iuriſc^torum^ copiam: Medicos Alexandrinos, Equos Cappadocum dominicos: Equites ſagittarios Armenios: Cappadoces, &c. partim doctos, partim in miniſterio Principis tum conſtitutos: delectum militum ex Thracia: Athenarum à literis commendationem: Campaniam, cellarium vrbis Romæ: Sirmium, Antiochiam, Treuerim habitationem Imperatorum: Galliam Imperatorum auidam: vrbis Treuericæ & Arelatenſis elogia. Tandem ſpecta, quibus quamque vrbem excelluiſſe tùm notat, ſeu cuiuſque vrbis decora, veluti vinum, frumentum, veſtes, iumenta, metalla, aliaſ-

la, aliasque species, quæ omnes conferri ex singulis ciuitatibus & prouinciis fisco solebant (vnde & *fiscales* species dictæ) sanè vel ex his eiusce sæculi quod Constantinus M. fermè aperuit, genium & ingenium deprehendas.

Sed quid moramur? *Constantini M.* nominatim & Constantinopoleos ab eo excitatæ, & canonis seu Annonæ Alexandrinæ ei destinatæ, & Basilicæ Nicomediensis à Constantino instauratæ mentionem hic scriptor facit: ita tamen vt de mortuo iam Constantino sentire cum videas, vtpote quem nullo elogio transmittit. Contrà *Constantij* Imperatoris ita meminit, vt intelligas eum de præsente omninò Imperatore & suorum temporum æquali loqui, cùm videl. de portu Seleuceno ab eo excitato agẽs, eum *Dominum orbis terrarum* vocat; *Dominus*, inquit, *orbis terrarum Constantius portum fecit*: Quod sane de superstite dici certissimum est, pariter vt cùm de Imperatoris sede Antiochiæ loquitur; *vbi*, inquit, *& Dominus orbis terrarum sedet.*

Iam tenemus igitur Imperatorem, sub quo hic auctor scripsit. Neque dum tamen id satis est: Quandoquidem Constantius patre Constantino M. mortuo A. D. 337. ad annum vsque 361. integris fermè XXV. annis Imperium tenuit; & variè etiam: primò cum duobus fratribus, Constantino & Constante: mox cum solo Constante: dein, cum Gallo Cæsare sibi adscito: tandem cum Iuliano Cæsare. Quare videndum, cuinam è quatuor his Epochis hic libellus conueniat: Sanè neque priori Epochæ (triarchias videlicet) neque duabus posterioribus (Cæsarum videl. adscitorum) hoc scriptum conuenire, verùm ei vni quo *Constantius & Constans Imperatores* fuêre, quorum ille Orientis Imperium tenebat, hic Occidentis, decennij videlicet spatio quod decurrit ab A. D. 340. ad A. D. 350. (præterquam quod ante Nicomediæ lapsum, i. ante annum D. 359. scriptum ipse satis indicat) indubitato argumento conficio: hoc nempe, quod duos signatè Comitatus, seu duos Imperatores, hoc tempore fuisse disertè ait: quorum ille Orienti, alter verò Occidenti præfuerit. *Aspice*, inquit, *in*

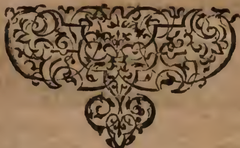
duo Comitata, Orientis quoque & Occidentis, & multos ibi inuenies, &c. propterea & temptari per eos iussione Imperatorum negotia putant. Sanè *Comitatum* etiam Cæsari tribui scio, & verò tribui nominatim ipsiusmet Constantij constitutione A.D. 358. *l. 6. C. Th. de malefic. & mathem* At enim Cæsarianum imperium, cùm δεύτερον fuerit βασιλείας σχῆμα (vt Libanius loquitur, agens de Gallo Cæsare à Constantio adscito *in orat. funebr. in Iulianum, pag. 264.*) neque *Imperatoris* nomine designatur, neque id efficit, vt Orientis Imperium ab Occidentali distinguatur. Maneat igitur, sub Constantio & Constante Imperatoribus hanc ἐξήγησιν scriptam fuisse; & sic medio decennio inter A.D. 340. & A.D. 350. quo demùm anno Constans à Magnentio Tyranno cæsus fuit.

Vlterius nunc pergamus. Memorat hic Auctor Dyrrachij interitum cap. 38. *Dirracium,* inquit, *propter habitantium malitiam à Deo (magis vero vt dicunt) descendit, & non apparuit.* Atquin Dyrrachenam hanc cladem Hieronymus *in Chronico*, anno Constantiani Imperij octauo tribuit, & sic A.D. 344. Cedrenus, nono, & sic A.D. 345. id adscribit. Item memorat hic Auctor Portum Seleucenum à Constantio Antiochiæ gratia ædificatum: *Seleucia*, inquit, *ciuitas optima, quæ & ipsa omnia quæ veniunt prædicta Antiochiæ offert, & fiscales species & priuatas. Dominus orbis terrarum Imperator Constantius videns, quod sic vtilis est ei & exercitui, montem maximum secauit, & introduxit mare, & portum fecit magnum & bonum, vbi venientes naues saluarentur, & fiscale onus non periret.* Atquin cum huiusce portus Seleuceni à Constantio excitati complures alij meminerint, Libanius *in Antiochico*, Hieronymus *in Chronico*, Cedrenus: sanè Hieronymus, nono Constantiani Imperij anno id factum ait, & sic anno D. 345. Cedrenus decimo, & sic A.D. 346. Post eum itaque annum hic libellus conscriptus est; medio hoc quadriennij spatio, ab A.D. 346. ad 350.

Vltra adhuc pergamus. Ante cladem Berytiensem, quæ sanè contigit A.D. 348. teste Cedreno, hunc libellum conscriptum fuisse colligo ex eo, quòd hic Auctor nihil huius memoret. Igitur tandem conscriptum aio hanc ἐξήγησιν A.D. 347.

A. D. 347. quo Concilium Sardicense habitum fuit; vel sane initio A. D. 348. Philippo & Salia Coss. quibus natus est Prudentius. Quo tempore hic Auctor ait Constantium Antiochiæ sedisse (quod etiam Cedrenus testatur de A. D. 347.) Constantem verò Treuiris. Et sanè Constantium Antiochiæ constitisse his annis; Constantem verò in Galliis, liquet ex Athanasio *in Apolog. ad Constantium:* & ad *solit. vitam ag.* & ex *l. 39. C. Theod de decurionibus.*

Atque hæc sunt, quæ de huius libelli Auctore & tempore comperta habeo. De cœtero, BENIGNE LECTOR, nihil est quod hâc editione magis deprecari velim, quàm Græcæ versionis festinationem, & alicubi erroneam, operarum vitio, expressionem.

CHRONICON
ad illustrationem Prolegoménων.

Constantinus M.

A.D.330. *Constantinopolis* condita.

333. vel 334. *Nicomediæ* Basilica antiqua de cœlo combusta.

A Constantino M.instaurata.

Constantius & Constans.

A.D.344. vel 345. *Dyrrachium* terræmotu corruit.

345. vel 346. *Seleucenus* Portus à Constantio extructus.

347. *Antiochiæ* Constantius : *Treueris* Constans.

348. Berytiensis terræmotus.

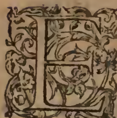
ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΟΛΟΥ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ.

EXPOSITIO TOTIVS MVNDI & Gentium.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΟΛΟΥ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ.

* * * *

ΕΙΣΙ δὲ καὶ ἄναρχοι Σῆραι ἔθνη δηλαδή· τῇ βρώσει δὲ μὴ χρῶνται πᾶσι κοινῇ. δῆπου, ὅτι οὐδὲ τὴν κακίαν* τοῦ σώματος ἡμετέραν ἔχουσιν, οὐδέ τε ψύλλα, οὐδὲ φθεὶρ, οὐδὲ κόρεις, ἢ κόνιδες παρ' αὐτοῖς εὑρίσκεται, ἢ ἐν τῷ σώματί τι ἀσθενές. οὐδέ τε τοῖς ἐσθήμασι χρῶνται πᾶσι κοινοῖς, ἀλλ' οὕτως ἄφθαρτός ἐστιν ἡ ἐσθὴς αὐτῶν, ἣ μηδὲ καταμιαίνεσθαι δύνηται, καὶ ἐὰν τοῦτο συμβαίη, διὰ πυρὸς ξίφος τὴν πλύσιν αἰτιῶνται, καιομένη γὰρ βελτίων γίνεται· μηδὲ ἀπείρεσι μηδὲ θρείζουσιν. Εἰσί τε εἴδη ἔνδοξα ποικίλα καὶ ἔντιμα, ὡς λίθοι πολύτιμοι, τοῦτ' ἔστι, σμάραγδοι, μαργαρῖται, ὑάκινθοι, καὶ ἄνθραξ, καὶ σάπφειρος ἐν τοῖς ὄρεσι· καὶ* ἐντεῦθεν πάντες ἐξέρχονται οὕτω κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον· ποταμὸς ἐξερχόμενος ἐξέρχεται ἐν τοῖς ὄρεσι καθ' ἑκάστας ἡμέρας καὶ νύκτας ῥέων, μᾶλλον δὲ, παρακαθέζεται,* τὰς κορυφὰς τῶν ὀρῶν ἐν τῷ πλήθει τοῦ ὕδατος περιβάλλεται. ἡ ἐγγυτάτου τοῦ ἔθνους πανουργία* εὗρε τὴν τέχνην ὥστε διὰ τῶν ὑδάτων, ἃ ἐντεῦθεν ἐξέρχεται, εὑρίσκειν δύνηται, ποιούμενοι δίκτυα* Εἰς τὰς στενοχωρίας τοῦ ποτα-

* vel κά-κωσιν

* ὄντοι

* καὶ ἐπὶ

* ἐγχύνεια

* σαγήνας vel ἐυρί-ρας [i. retinacula.

EXPOSITIO TOTIVS MVNDI ET GENTIVM.

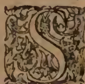
*   *   *   *

NOVA VERSIO.

VNT autem & Regum experies SERÆ *gentes. Cibo hi non veſcũtur cæteris* ho-minibus *communi. Quin neq; vexationibus, vt noſtra corpora, obnoxia habent: quare neque pulices, aut pediculos, aut cimices, aut lendes apud eos, aut infirmitatis aliquid in* eorum *corpore inuenire eſt. Veſtimentis etiam vtuntur, non iis quæ cæteris gentibus communia ſunt: quin adeò incorrupta eorum veſtis manet, vt ne ſordes quidem contrahere poſſit; & ſi fortè id contingat, per flammam ignis eam expurgent, nam & ardens melior fit.* Iidem *neque ſerunt, neque metunt. Sunt etiam* apud eos *ſpecies excell.ntes variæ & pretioſæ, veluti lapides pretioſi, hoc eſt ſmaragdi, margaritæ, hyacinthi, & anthrax, & ſaphirus: qui quidem ex montibus omnes prodeunt, ſequentem in modum. Fluuius* ſcilicet *exiens exit in montibus, die noctéſq; manans, imò potius* montes *obſidet & cacumina montium aquarum multitudine cingit.* Ceterum *vicinæ gentis induſtria artem reperit, quâ exinde manantia colligere poſſet: factis quippe retibus* [ſeu retinaculis] *ad anguſtos fluuij meatus,*

VETVS VERSIO.

VNT autem & ſine I.
imperio SERE[a] gẽtes videlicet. Eſcam verò non vtuntur omnib. communem. Scilicet[b] quod neque malitiam corporis noſtri habent, neque enim pulex, neque pedulus,[c] nec cimes[d], aut lindes[e] apud eos inuenitur: aut in corpore aliquid infirmum. Neque enim[f] veſtimenta vtuntur omnibus communia: ſed ita inlibata eſt veſtis eorum, que[g] neque inſordidari poteſt: & ſi hoc contingat, per ignis gladium loturam expetant,[h] ardens enim melior fit. Neque ſeminant, neq; metunt. Sunt enim[i] ſpecies excelſtes[k] variæ & pretioſe,[l] veluti lapides pretioſi, hoc eſt ſmaragdi, margaritas,[m] iacinti, & carbunculus & ſaphirus in montibus: & inde omnes exeunt ſic, ſecundum hunc modum. Fluuius exiens exit in montibus, per ſingulos dies ac noctes manans, magis verò adſidet[n] cacumina montium in multitudine aquę cingitur:[o] Proxime[p] gentis aſtutia inuenit artem per[q] aquas que[r] exinde exeunt inuenire poſſit, facientes retias[s] in conguſta[t] loca fluuij

SERES
a *promiſcuè Seres & Sera*
b *quin &*
c *pediculus*
d *cimex*
e *lendes*
f *etiam*
g ℵ *qua*
h *expetunt* vel *expediũt*
i *item*
k ℵ *excellentes*
l ℵ *pretioſa*
m *margarita*
n *adſidet &*
o *præcingit*
p ℵ *proxima*
q ℵ *vt per*
r *quæ*
s *retia*
t *anguſta*

τοῦ ποταμοῦ ὑποδέχονται τὰ ἐλευσόμενα. Σὺν τοσαύτῃ δὲ εὐτυχίᾳ οὐδὲ πονοῦσιν, οὐδ' ἀρρωστοῦσι· μόνον δὲ θνήσκουσιν εἰδότες καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου ἑαυτῶν· θνήσκουσι τε παντελῶς* ἑκατὸν δέκα καὶ ὀκτὼ, καὶ ἑκατὸν εἴκοσι ἐτῶν, καὶ μείζων ἐστὶ τοῦ ἐλάττονος θάνατον οὐκ *ἐθελήσει, οὐδὲ γονεῖς τῶν υἱῶν. Εἰδότες [οὖν] ἕκαστοι τὴν ἡμέραν τῆς τελευτῆς ἑαυτῶν, ἑαυτοῖς ποιοῦσι σαρκοφάγον, ἐξ ἀρώμασι ποικίλον (ὅτι πρὸς αὐτοὺς πάντα ἀρώματα περισσεύει) καὶ τιθεὶς ἑαυτὸν ἐκεῖ προσδοκᾷ ἐκπνεῦσαι* τὴν ψυχήν. Ἐλθούσης δὲ τῆς ὥρας πάντας ἀσπαζόμενος, καὶ πᾶσι συζολεγόμενος,* οὕτω ὀφειλόμενον ἀποδίδωσι, καὶ πολλή ἐστιν ἀσφάλεια. Καὶ τούτῳ μὲν τὰ τούτου ἔθνους ἀγαθὰ ἐκ μέρους ἐλέξαμεν. πολλὰ γὰρ ἔχοντες λέγειν παρελείψαμεν. Τὸ οἴκημα δὲ τῆς γῆς αὐτῶν ἐστι μονῶν* ἑβδομήκοντα.

* πάντως
* ἄχθεται vel ἀλγεῖ
* ἰφιεμένην
* ἀποταξάμενος
* σταθμῶν vel etiam μανσιονῶν

Μετὰ τοῦτο τὸ ἔθνος, τί ἄλλο ἐστὶν ἐρχομένοις πρὸς τὰς δύσεις, Βραχμῆνοι οἰκοῦσι, καὶ αὐτοὶ ἄναρχοι διάγουσι ἀγαθῶν, καὶ διακατέχουσι τὴν τῶν γειτόνων ἀγαθήν· καὶ ἐστὶ ὁ οἰκισμὸς αὐτῶν μονῶν πέντε.

Μετὰ τούτους πρὸς ἕτερα ἡ χώρα τῶν Εὐιλεῶν, καὶ αὐτοὶ ἄναρχοι, καὶ σχεδὸν τὴν τῶν θεῶν ζωὴν ζῶντες· καὶ τούτων γῆ μονῶν τριάκοντα δυοῖν.

Μετὰ τούτους ἕτερον ἔθνος ὁ καλεῖται Ἐμήρ, καὶ αὐτοὶ ζῶν ἄναρχοι διάγει νομίμως; καὶ οἰκοῦσι γῆν μονῶν τεσσαράκοντα ἑπτά.

Μετὰ τούτους χώρα ἡ προσαγορεύεται Νεβοῦσα, ἣ* εὑρίσκεται τῶν τυράννων ἀρχὴ, καὶ διοικεῖται ὑπὸ Μειζόνων, καὶ ἐστι μονῶν ἑξήκοντα. ἐντεῦθεν σπορὰ καὶ θερισμός.

* vel ὅπου

Περαι-

exinde manantia suscipiunt. Prater hanc autem felicitatem, neq; laborant, neque ægrotant: morti tantum succumbunt, & i ipsum mortis sua diem prascientes: Moriuntur autem fermè centum octodecim & centum viginti annorum : neque maior minoru atatem luget, neque parentes liberorum Scientes igitur singuli diem mortis sua, sarcophagum sibi conficiunt de aromatibus varium (aromata quippe omnis generis apud eos abundant) & (qui morti se destinatum scit, eò se conijciens ibi expectat animam efflaturam: Tùm vbi hora aduenit, omnibus salutatis & omnibus valere iussis, ita debitum naturæ reddit cum magna tranquillitate Et ita quidem huiusce gentis bona ex parte diximus, pratermissis quamplurimis qua adhuc dici poterant. Terra autem quam incolunt illi, est septuaginta mansionum.

suscipiunt ventura: Cum tanta verò felicitate neque laborant, neque egrotant: solum autem moriūtur, scientes & diem mortis suæ: moriuntur enim omnium ᵘ centum decem & octo, & centum viginti annorum: & maior minoris mortem non volet,ˣ nec parentes filiorum: Scientes singuli diem mortis suæ, sibi faciunt sarcofagum, de aromatibus varium (quoniam ad eos omnia aromata abundant) & ponens se ibi expectat expetentem ʸ animam: ventura autem hora omnes salutans, & omnibus valediceus, sic debitum reddit, & est multa securitas. Et hoc quidem huius generis bona ex parte diximus: multa enim habentes dicere prætermisimus. Habitatio autem terræ eorum est mansionum septuaginta.

ᵘ *omanè* ˣ *ie doles* ʸ *expirantium* ᶻ *hīs*

Post hanc gentem alia quadam occurrit venientibus ad Occidentem, BRACHMANI scilicet: qui & ipsi Regum expertes beatè viuunt: & eandem cum vicinis felicitatem obtinent. Et est terra quam incolunt illi mansionum quinque

II. Post ipsam gentem quid aliud est venientibus ad Occidentes BRAXMANI ᶻ degunt: & ipsi sine imperio transfigunt benè, & detinent vicinorum bonitatem. Et est abitatio eorum mansionum quinque.

BRACHMANI ᶻ *Brachmani*

Post hos ab alio latere est regio EVILLECKV ; qui & ipsi Regum expertes sunt peneq; Deorum vitam viuunt. Horum terra est mansionum triginta duarum.

III. Post hos ad altera regio EVILTARVM, & ipsi sine imperio, & penè Deorum vitam viuentes. Et horum terra mansionum triginta duo.

EVILEI

Post hos alia gens est qua vocatur EMER: & ipsa Regum expers agit feliciter. Ii incolunt terram mansionum quadraginta septem.

IV. Post hos altera gens quæ vocatur EMER, & ipsa viuens sine imperio, transfigit legaliter; & habitant terram mansionum quadraginta septem.

EMER

Post hos est regio, qua vocatur NEBVSA, vbi iam initium Tyrannorum est Ea regitur à Maioribus, & est mansionum sexaginta. Hinc iam incipit seminatio & messis.

V. Post hos regio quæ appellatur NEBVSA; quaᵃ inuenitur Tyrannorum initium. Et regitur à Maioribus; & est mansionum sexaginta. Hinc seminatio & messio.

NEBVSA ᵃ *qua*

Bradicta

Προλεγόμενα δὲ ἔθνη εἰ μὴ καμαείναις βιοῦνται ὀπώραις, καὶ πεπέρει; καὶ μηλίτια καμάεινα, ἄρτον τε οὐράνιον καθημερινὸν λαμβάνουσιν. ἐν αὐτοῖς πᾶς οὐδὲ ὀργίζεται, οὐδὲ πραγματεύονται τὴν κρίσιν, μηδὲ ἔρεις, οὐδὲ ἐπιθυμία, οὐδὲ δόλιον, ἤ τι κακόν ἐστιν.

Μετ' οὖν Νέβος ἔθνος, παράκειται χώρα Δισάφ, ἧς οἱ οἰκοῦντες διοικοῦνται καλῶς, ὥσπερ οἱ γείτονες· καὶ οἰκοῦσι γῆν κατέχουσαν μονὰς διακοσίας τεσσαράκοντα.

Μετὰ ταύτην τὸ ἔθνος οὕτω καλούμενον Ἰώνηζ, οὗ ἄνθρωποι τῷ αὐτῷ τρόπῳ τοῖς γείτοσι ζῶντες βίον διάγειν νομίζονται. Ἀδιάφορος γὰρ πρὸς αὐτοὺς βίος· καὶ οἰκοῦσι γῆν ἑκατὸν εἴκοσι μονῶν.

Ἔπειτα Δίβα ἔθνος τῷ αὐτῷ τρόπῳ διοικοῦνται ἀπὸ Μειζόνων, ἔχοντες γῆν μονῶν διακοσίων δέκα.

Εἶτα ἐστὶν Ἰνδία μείζων, ἀφ' ἧς ὁ πυρὸς καὶ πάντα τὰ ἀναγκαῖα ἐξελθεῖν λέγονται. Ὁμοίως τοῖς ἐγγυτάτοις βιοῦντες καλῶς διάγουσι, καὶ οἰκοῦσι γῆν μεγάλην καὶ ἀγαθήν, μονῶν διακοσίων δέκα.

Ἔπειτα παράκειται ἐξαίρετος χώρα, ἣ λέγεται ἄνδρας ἔχειν ἀνδρείους, καὶ λίαν σπουδαίους ἐν πολέμοις, καὶ χρησίμους ἐν πᾶσι, Ἰνδία ἐλάσσων. Ὅταν αὐτῇ κίνησις εἴη πολέμου, παρὰ τῶν Περσῶν αἰτεῖ βοήθειαν, ἣ ἐν πᾶσι περισσεύουσι, καὶ οἰκοῦσι γῆν μονῶν ἑκατὸν πεντήκοντα.

ἐλαχίστη Μετὰ τούτους Ἰνδία ἐλάσσων, * ἧς ἔθνος διοικεῖται ἀπὸ Μειζόνων, καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐλεφάντων ἀναρίθμητον πλῆθος,

καὶ οἱ

Prædicta porrò gentes omnes non nisi camarinis pomis viuunt, & pipere, & melle camarino: panem quoque cœlitùs quotidianum accipiunt Inter eos nemo irascitur, nemo iudicio experitur, nulla rixa, non cupiditas, non dolus non aliquid mali est.

Post Nebusam verò gentem, eique adiacens regio est DISAPH: *quam qui incolunt, beatè reguntur eodem modo quo & vicini. Et incolunt terram qua continet mansiones ducentas quadraginta.*

Post hanc est gens, qua sic vocatur, IONEVM: *cuius incola eodem modo cum vicinis viuere, vitamq; transigere censentur: idem enim prorsus vita genus apud eos est. Hi habitant terram centum viginti mansionum.*

Deinceps DIVA *gens: qua & ipsa eodem modo à Maioribus regitur; habetq; terram mansionum ducentarum decem.*

Exinde est INDIA MAIOR: *vnde triticum, omniaq; necessaria prodire dicuntur. Hi pari modo cum vicinis viuunt, beateq; agunt; & incolunt terram latam latámque, mansionum ducentarum decem.*

Huic adiacet eximia regio, qua dicitur vires fortes & valde industrios in bellis habere, & ad omnia idoneos, INDIA MINOR *scilicet. Quare & Persa bellum moturi ab his auxilium petere solent, quo vtique abundant. Et incolunt terram mansionum centum quinquaginta.*

Post hos est INDIA MINOR: *cuius gens à Maioribus regitur: apud hos, ingens elephantorum copia est: quare:*

VI. Prædictæ autem gentes sine [b] camarinas viuunt pomis, & piper & mella [c] camarina: panem enim celestem cotidianum accipiunt. Inter eos omnis nec irascitur, nec iudicium appetunt, neque rixa, neque cupiditas, neque dolum [d] vel aliquit [e] mali est.

Communia prædictis gentibus.
b *vel* finre *in MS.*
c *melle camarino.*
d *i dolosum*
e *aliquid*

VII. DISAPH

Post ergo Nebus gentem adiacet regio DISAPH: quam qui habitant, reguntur benè quomodo vicini. Et habitant terram tenentem mansiones ducentas quadraginta.

VIII. IONEI

Post hanc gens sic appellanda IONEVM: cuius homines eodem modo vicinantibus viuentes vitam transigere putant: indifferens enim ad eos vita. Et habitant terram centum viginti mansionum.

IX. DIVÆI

Deinde DIVA gens eodem modo reguntur à Maioribus, habentes terram mansionum ducentas decem.

X. INDIA MAIOR

Deinde est INDIA MAIOR, à quâ triticum & omnia necessaria exire dicuntur: similiter proximis viuentes benè transigunt; & habitant terram magnam & bonam, mansionum ducentarum decem.

XI. INDIA MINOR

Deinde adiacet eximia Regio, quæ dicitur viros habere fortes & valde industrios in bellis, & vtiles in omnibus, INDIA MINOR. Cùm ei motus fuerit belli, à Persis petit auxilium, quo in omnibus habundant. Et habitant terram mansionum centum quinquaginta.

XII. INDIA Minuna [a]

Post hos INDIA MINOR, [a] cuius gẽs regitur à Maiorib & ad eos elefantorum innumerabilis multitudo,

a *Minima.*

καὶ οἱ Πέρσαι παρ' αὐτῶν παραλαμβάνουσι διὰ τὸ πλῆθος. κατοικοῦσι γοῦν μονῶν δεκαπέντε.

Μετὰ τούτους εἰσὶν οἱ Πέρσαι, τοῖς Ῥωμαίοις πλησιάζοντες, οἳ ἱστοροῦνται σφόδρα ἐν κακοῖς πᾶσι, καὶ πολέμοις εἶναι ἀνδρεῖοι· καὶ ἀσεβείας ὑπ' αὐτῶν μεγάλας πεπρᾶχθαι λέγουσιν, οὐ γινώσκοντες τὸ τῆς φύσεως ἀξίωμα, ὡς ἄλογα ζῶα ταῖς μητράσι καὶ ἀδελφαῖς συγκοιμῶνται, καὶ ἀσεβῶς ποιοῦσι εἰς αὐτὸν, ὃς ἐποίησεν αὐτοὺς, θεόν. Ἄλλως δὲ περισσεύειν λέγονται ἐν πᾶσι. Δοθείσης τε ἐξουσίας τοῖς πρὸς αὐτοὺς πλησιάζουσι ἔθνεσι τῆς ἐμπορείας τῆς ἑαυτῶν χώρας πάντα περισσοχορηγεῖν δοκοῦνται.

Τούτων δὲ πλησίον, τὸ τῶν Σαρρακηνῶν ἔθνος διάγει, τῇ ἁρπαγῇ ἐλπιζόντων τὸν ἑαυτῶν βίον διάγειν· καὶ τὰς γυναῖκας λέγουσιν εἰς αὐτοὺς βασιλεύειν.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν προλεχθέντων ἐθνῶν ἱστορικῶς φησι. ἐπεὶ δὲ ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ ἡμετέραν γοῦν, τοῦτ' ἐστι τῶν Ῥωμαίων, συγγράφειν, πειράσομαι ἐξετάζειν, ὥστε δύνηται τοῖς ἀναγινώσκουσι ὠφελεῖν. Ἀρξώμεθα οὖν. Ἐλέξαμεν γοῦν, τὰς τῶν Περσῶν χώρας ὁπόσων μονῶν εἶναι ἔλεγον οἱ συνέγραψαν, καὶ ὅτι ἀσεβεῖς, καὶ ἐπίορκοι, καὶ τὰς συνθήκας οὐ φυλάσσοντες οὔτε τοῦ πολέμου, οὔτ' ἄλλου πράγματος.

Μετὰ τούτους ἡμετέρα γῆ ἐστί. ἕπεται γοῦν ἡ Μεσοποταμία καὶ Ὀσδροήνη.

Μεσοποταμία μὲν ἔχει πόλεις πολλὰς καὶ ποικίλας· ὧν ἐξέχουσαί εἰσι, ἃς βουλόμεθα εἰπεῖν. Εἰσὶ τοίνυν Νίσιβις καὶ Ἔδεσσα.

quare & Persæ ab his accipere solent. Incolunt terram mansionum quindecim.

tudo, & Persę g ab ipsis accipiunt propter multitudinem. Habitant terram mansionum quindecim.

g *Persę*

Post hos sunt PERSÆ, *Romanis vicini: qui dicuntur tùm in malis omnibus tùm & in bellis valde fortes. Sed & impietates magna ab his peragi dicuntur: non agnoscentes quippe Naturæ dignitatem, ad instar brutorum animalium cum matribus & sororibus miscentur: & impiè faciunt in Deum qui eos creauit. Aliàs verò in omnibus abundare dicuntur: & si quando detur facultas vicinis gentibus, omnis generis merces ex sua regione eis abundè subministrare videntur.*

XIII. PERSÆ

Post hos sunt PERSÆ, Romanis propinquantes, qui istoriantur h valdè in malis omnibus, & bellis esse fortes. Et impietates ab eis magnas agi dicunt, non cognoscentes naturæ dignitatem, sicuti muta animalia matribus & sororibus condormiunt, & impiè faciunt in illum, qui fecit eos, Deum. Aliàs autem abundare dicuntur in omnibus: data enim potestate ad eos adpropinquantibus gentibus, negotij suæ regionis omnia habundare videntur.

h *historiantur*

Prope hos degit SARACENORVM *gens, quæ rapina vitam suam transigere adsolet. Mulieres verò his imperare dicuntur.*

XIV. SARRACENI

Horum autem prope SARRACENORVM gens degit, rapinâ sperantium suam vitam transigere: & mulieres aiunt in eos regnare.

Et hæc quidem de prædictis gentibus Historicus ait. Quoniam verò necesse est, & Nostram Terram, id est Romanorum, describere, & eam experiar exponere, ita vt Lectoribus prodesse possit. Agesgitur. Diximus iam de Persarum terris, quot eas mansionum esse scriptores dixerint: item, quod iidem impij, ac periuri, & fœdifragi tum in bello, tum & in aliis negotiis sint.

XV. TRANSITIO *ad orbem Romanum.*

Et hæc quidem de prædictis gentibus Historicus i ait. Quoniam verò necessarium est, & Nostram Terram, hoc est Romanorum, conscribere, experiar exponere, vt possit legentibus prodesse: incipiamus ergo. Diximus enim, Persarum terras quot mansionum esse dixerunt qui conscripserunt, & quia impij, ac periuri, & sponsiones non custodientes nec belli neque alterius negotij.

i *Historia*

Post hos iam nostra terra est. Sequitur scilicet Mesopotamia & Osdroëna.

XVI. MESOPOTAMIA & OSDROENA

Post hos nostra terra est. Sequitur enim Mesopotamia & Osdroëna.

Et MESOPOTAMIA *quidem multas & varias ciuitates habet, è quibus eximiæ sunt, quas dicturus sum. Sunt igitur hæ, Nisibis & Edessa:*

MESOPOTAMIA quidem habet ciuitates multas & varias: quarum excellentes sunt, quas volo dicere. Sunt ergo Nisibis & Edessa

Ἔδεσα· αἱ ἐν πᾶσι ἄνδρας ἔχουσι κρατίστους, καὶ ἐν ἐμπορείᾳ σφόδρα ὀξεῖς, καὶ εὖ πλέοντας μάλιστα, καὶ πλουσίους, καὶ πᾶσι ἀγαθοῖς κεκοσμημένοι εἰσί. λαμβάνοντες γὰρ παρὰ τῶν Περσῶν αὐτοὶ εἰς πᾶσαν γῆν τῶν Ρωμαίων, πωλοῦντες καὶ ἀγοράζοντες παλινδίδονται, ἔξω τοῦ χαλκώματος, καὶ τοῦ σιδήρου, ἐπεὶ οὐκ ἔξεστι τοῖς πολεμίοις διδόναι χάλκωμα ἢ σίδηρον. Ταῦται δὲ πόλεις ἀεὶ ἱσαμένας, τῶν θεῶν καὶ τοῦ Αὐτοκράτορος σοφίᾳ ἔχουσαι τὰ τείχη ἔγκλυτα τῷ πολέμῳ, ἀεὶ τὴν τῶν Περσῶν ἀρετὴν διαλύουσι, ζέοντες ταῖς ἐμπορείαις, καὶ διάγοντες σὺν πάσῃ ἐπαρχίᾳ καλῶς.

Ἔπειτα τῆς Ὀσδροήνης Ἔδεσα, καὶ αὐτὴ πόλις λαμπρά.

Μετέπειτα νῦν χώρα τῆς Συρίας ἁπάσης, διαμερίζεται εἰς τρεῖς Συρίας, Φοινίκην, καὶ Παλαιστίνην, καὶ Κοίλην· καὶ ἔχουσι πόλεις ποικίλας καὶ ὑπερεχούσας, καὶ μεγίστας, ὧν ἐκ μέρους μεμνησάμενος τέρψω τοὺς ἀκούοντας.

* vel βασιλεύουσα, Ἔστι τοίνυν ἡ Ἀντιόχεια, πρώτη πόλις βασιλίασα*, καὶ ἀγαθὴ ἐν πᾶσι, ὅπου καὶ Κύριος τῆς οἰκουμένης ἕζεται· τήνδε πόλιν λαμπρὰν, καὶ ἔργοις δημοσίοις ὑπερέχουσα, καὶ πλῆθος λαῶν περιλαμβάνουσα, πάντας ὑποδεχομένη, πλεονεκτοῦσα πᾶσιν ἀγαθοῖς.

Νῦν ἑτέραι πόλεις, ὥσπερ Τύρος, ἡ πάντων ἐμπορείαν ζεστῶς ἄγουσα, μεγαλωσύνως εὐδαιμονόν ἐστιν. Οὐδεμία γὰρ σχεδὸν πόλις τῆς ἀνατολῆς ἐστιν αὐτῆς πυκνοτέρα ἐν ἐμπορείᾳ, καὶ πλουσίους ἄνδρας ἔχουσα, καὶ δυνατεύοντας ἐν πᾶσι πύλαις.

Νῦν Βέ-

Edeſſa: quæ viros habent vt cæteroquin præclaros, ita in commerciis valde induſtrios, nauigationibus claros, & locupletes, omnibus denique bonis inſtructos: Accepta quippe à Perſis ipſi in omnem orbem Romanum tranſdant: & viceuerſa alia cum Perſis commutant, excepto ære & ferro, quia hoſtibus æs aut ferrum dare non licet. Hæ porrò ciuitates ſemper in ſtatione locatæ, Deorum & Imperatoris prouidentia, mœniſq; bello inclytis inſtructæ, impetum vimq; Perſarum diſſoluunt: commercio feruentes, & cum omni prouincia benè commercantes.

Edeſſa: quæ in omnibus viros habent optimos, & in negotio valde acutos, & benè nantes [k] præcipuè & diuites, & omnibus bonis ornati ſunt: Accipientes enim à Perſis ipſi in omnem terram Romanorum vendentes & ementes iterum tradunt, extra eramen & ferrum, quia non licet hoſtibus dare eramen aut ferrum. Iſtæ autem ciuitates ſemper ſtantes, *dum* [l] *& Imperatoris* ſapientia, habentes mœnia inclita bello, ſemper virtutem Perſarum diſſoluunt: feruentes negotiis, & tranſigentes cum omni prouincia benè.

k *nauigantes*

l *& ſupra* Dei *an* Deum? *An vero* Domini & Imperatoris?

Inde Edeſſa Osdroenæ, *quæ & ipſa clara vrbs eſt.*

Deinde Osdroenæ Edeſſa, & ipſa ciuitas ſplendida.

Poſt hæc iam tota S Y R I Æ *regio, quæ in tres Syrias diuiditur, Phœnicem, Palæſtinam & Coelem: Et habent eæ varias & excellentes vrbes & maximas, quibus ex parte memoratis, cognoſcendi cupidos delectabo.*

Deinde iam regio S I R I Æ omnis partitur in tres Sirias, Pynicam [m], & Paleſtinam & Coelam [n]. Et habent ciuitates varias & excellentes & maximas, quorum ex parte memoratus delectabor audientes.

XVII. S Y R I A

m Phœnicem *debuit vertiſſe*

n Coelen

Prima igitur eſt Antiochia, vrbs Regia: beata in omnibus: vbi & Dominus Orbis terrarum ſedet. Quod ciuitatem ipſam attinet, decora ea & operibus publicis eximia eſt: quæq; cùm multitudinem hominum vndiq; excipiat, omnes tamen ſuſtinet, vt pote omnibus bonis abundans.

Eſt ergo ***Antiochia*** prima ciuitas Regalis, & bona in omnibus, vbi & ***Dominus Orbis terrarum*** ſedet, ciuitatem ſplendidam [o] & operibus publicis eminens, & multitudinem populorum accipiens, omnis [p] ſuſtinet, habundans omnibus bonis.

§.1. *Antiochia*

o *f. ſplendida*

p *omnes*

Sequuntur iam aliæ ciuitates: veluti Tyrus, quæ omnis generis commercium feruidè agitans, magnificè beata eſt: nulla enim fermè Orientis vrbs eſt, quæ commercio magis frequentetur: diuitéſq; viros habet, & præpotentes in omnibus portu.

Iam alteræ ciuitates veluti *Tyrus*, quæ, omnium negotium feruenter agens, magnifice felix eſt: nulla enim fortè ciuitas Orientis eſt eius ſpiſſior [q] in negotio; & diuites viros habens, & potentes in omnibus portis.

§.2. *Tyrus*

q *ſpiſſior*

Iam

B 2 Tam

Νῦν Βήρυτος πόλις λίαν τρυφερὰ, καὶ τὰ ἀκροατήρια τῶν νόμων ἔχουσα, δι' ὧν πάντα δικαστήρια τῶν Ῥωμαίων· ἐντεῦθεν γὰρ ἄνδρες πεπαιδευμένοι εἰς πᾶσαν οἰκουμένην, παρακαθίζουσι τοῖς κριταῖς, καὶ εἰδότες τοὺς νόμους διαφυλάττουσι τὰς ἐπαρχίας, αἷς στέλλονται αἱ νομοθεσίαι.

Νῦν καὶ δὴ Καισαρεία πόλις ἐστὶν ὁμοίως τρυφερωτέρα, καὶ εὐποροῦσα πᾶσι, τῇ τε διαθέσει τῆς πόλεως εἰς πολλὰ ἐξέχουσα· Τετράφυλον γὰρ ἑαυτῆς ὀνομάζεται πανταχοῦ, ὃ ἕν ἐστι κοινὸν τὸ θέαμα.

Νῦν ἕτεραι πᾶσαι, ὧν καὶ αὐτῶν ὀνόματα ἐκ μέρους ἀναγκαῖόν ἐστιν εἰπεῖν, ἐπεὶ ἑκάσται τούτων τί ἔχουσι.

Ἐξαίρετός ἐστιν οὖν καὶ ἀγαθὴ πόλις ἥ τε Λαοδίκεια, ἡ ἀναδεχομένη πᾶσαν ἐμπορίαν, καὶ ἐκπέμπουσα τῇ Ἀντιοχείᾳ, μεγαλωως βοηθεῖ καὶ ἀσκεῖ.

Ταύταις ὁμοίως καὶ Σελευκεία πόλις κρατίστη, ἣ καὶ αὐτὴ πάντα τὰ ἐρχόμενα τῇ προειρημένῃ Ἀντιοχείᾳ ἀναφέρει, καὶ τὰ ταμιεῖα εἴδη, καὶ τὰ πρίβατα. Ὁ Κύριος τῆς οἰκουμένης αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος* ὁρῶν, ὅτι οὕτω χρήσιμός ἐστιν αὐτῇ* τῷ στρατοπέδῳ, ὄρος μέγιστον τέτμηκε, καὶ εἰσήγαγε τὴν θάλασσαν, καὶ λιμένα ἐποίησε μέγαν καὶ ἀγαθὸν, ὅπου αἱ ἐλθοῦσαι νῆες σώζοιντο, καὶ ταμιεῖον βάρος* οὐκ ὄλοιτο.

* γρ. Κωνστάντιος
* αὐτὸς
* φορτίον

Ἔπειτα δὲ καὶ νῦν πόλεις πᾶσαι Ἀσκάλων καὶ Γάζα, πόλεις ἐξέχουσαι, καὶ ἐν ἐμπορείᾳ ζῶσαι, καὶ περισσεύουσαι ἅπασι, πέμπουσι πάσῃ* ἐμπορείᾳ τῇ Συρίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ οἶνον ἄριστον.

* σὺν πάσῃ

Νεάπολις καὶ αὐτὴ πόλις ἔνδοξος, καὶ λίαν ἔντιμος.

Τρίπο-

Iam Berytus urbs valde delitioſa, ubi etiam Iuris Auditoria ſunt, per quæ omnia Romanorum tribunalia ſtant: Ibi quippe viri edocti per omnem orbem terrarum Iudicum adſeſſores fiunt: & legum periti prouincias tuentur. quibus conſtitutiones mitti ſubinde ſolent.

Item Cæſarea ciuitas ſimiliter delicioſa eſt, & omnibus abundat, & ſtructuræ elegantia in multis eminens eſt: Tetraſtylum enim eius ubique celebratur, quod utique ſingulare eſt & viſu ſpectabile.

Iam aliæ omnes, quarum & ipſarum ex parte nomina apponere neceſſe eſt, quia ſingulare quid ſingulæ habent.

Præcipua igitur & beata ciuitas eſt Laodicia. *Ea omnis generis merces accipit, mox & emittens Antiochiam validè adiuuat & frequentat.*

Similiter & Seleucia *ciuitas beatiſſima, quæ & ipſa omnia ad ſe delata prædictæ Antiochiæ præbet, tùm fiſcales tùm & priuatas ſpecies. Quare & Dominus orbis terrarum Imperator Conſtantius videns, quòd ea adeò ſibi & exercitui ſuo utilis eſſet, maximo monte ſecato, mare induxit, portumq́; fecit magnum & bonum, ubi venientes naues conſiſterent ſalua, & onus fiſcale non periret.*

Deinceps alia iam ciuitates omnes: veluti Aſcalon & Gaza, *ciuitates eminentes, & commercio feruentes, omnibuſq́; abundantes, præter alias merces, mittunt Syriæ & Ægypto vinum optimum.*

Neapolis item & *ipſa ciuitas glorioſa & valde nobilis.*

Tri-

§. 3. Tam [f] *Beritus* ciuitas valde delitioſa, & audiuoria legum habens, per quam [t] omnia Iudicia Romanorum: Inde enim viri docti in omnem orbem terrarum adſedent [u] Iudicibus, & ſcientes leges cuſtodiunt prouincias, quibus mittuntur legum ordinationes.

Berytus
[f] *Iam ut ſ.* Iam etiam
[t] *quæ*
[u] *adſident*

§. 4. Iam etiam & *Cæſarea* ciuitas eſt ſimiliter delitioſior, & habundans omnibus, & diſpoſitione ciuitatis in multa eminens: Tetraphylon enim eius nominatur ubique, quod unum eſt nouum aliquid ſpectaculum.

Cæſarea

Iam altere omnes, quorum [x] & ipſorum nomina ex parte neceſſarium eſt dicere, quia ſingula [y] eorum habent.

[x] *quarum & ipſarum*
[y] *ſingula earum quid habent.*

§. 5. Præcipua eſt ergo & bona ciuitas & *Ladicia*, quæ ſuſcipiens omnem negotium & emittens Antiochiæ magnificè adiuuit [z] & exercet.

Laodicia
[z] *adiuuat*

§. 6. His ſimiliter & *Seleucia* ciuitas obtima, quæ & ipſa omnia quæ veniunt prædictæ Antiochiæ offert & fiſcales ſpecies & priuatas. *Dominus orbis terrarum Imperator* CONSTANTINVS [a] videns, quod ſic vtilis eſt ei & exercitui, montem maximum ſecauit, & introduxit mare, & portum fecit magnum & bonum, vbi venientes naues ſaluarentur, & fiſcale onus non periret.

Seleucia
[a] *χ Conſtantius*

§. 7. Deinde aliæ iam ciuitates omnes *Aſcalon*, & *Gaza*, ciuitates eminentes, & in negotio bullientes, & habundantes omnibus, mittunt omni negotio Syriæ & Ægypto vinum optimum.

Aſcalon
Gaza

§. 8. *Neapolis* & ipſa ciuitas glorioſa & valde nobilis.

Neapolis

Tri-

Τρίπολις καὶ Σκυθόπολις καὶ Βίβλος, καὶ αὐτὴ πόλις ἐν ἐργασίᾳ κειμένη.

Ἡλιόπολις, ἡ πλησιάζει τῷ Λιβάνῳ ὄρει, γυναῖκας εὐμόρφους βόσκει, αἳ παρὰ πάντων ὀνομάζονται, Λιβανοτίδας, ὅπου τὴν Κύπριν μεγαλωστὶ σέβουσι· φασὶ γὰρ αὐτὴν ἐκεῖ οἰκεῖν, καὶ ταῖς γυναιξὶ τὴν χάριτα τῆς εὐμορφίας διδόναι.

Εἰσὶ δὲ πάλιν πόλεις· καὶ αὐτὴ Σιδὼν, Σαρέπτη, Πτολεμαΐς, Ἐλευθερόπολις, βηττίσει ὁμοίως καὶ Δάμασκος.

Ἐπεὶ τοίνυν κατὰ μέρος τὰς προειρημένας πόλεις διεγράψαμεν, καὶ ἐλέξαμεν, εἰς ὀθόνια* εἰσὶ ταῦτα, Σκυθόπολις, Λαοδικία, Βίβλος, Τύρος, Βήρυτος· αἳ ὀθόνιον ὅλη οἰκουμένη ἐκπέμπουσι, ᾧ εἰσὶ περισσεύουσαι. Ὁμοίως δὲ καὶ Σαρέφτη, καὶ Καισαρεία, καὶ Νεάπολις· ὥσπερ καὶ Λύδδη τὴν πορφύραν ἀληθινήν. Πᾶσαι δὲ αἱ προειρημέναι πόλεις ἔνδοξοι καὶ καρποφόροι ἐν σίτῳ, οἴνῳ, καὶ ἐλαίῳ ἔχουσι καὶ σὺν πᾶσι ἀγαθοῖς, Νικόλαόν τε φοινικίδιον ἐν Παλαιστίνης χώρᾳ, τόπῳ, ὃς οὕτω καλεῖται Ἱεριχοῦς, ὁμοίως καὶ Δαμασκηνὴν, καὶ ἄλλο φοινικίδιον ἔλαττον, καὶ ψιττάκιον, καὶ πᾶν γένος μήλων περισσευόν.

*λινουφαῖ

Ἐπεὶ δὲ δεῖ καὶ καθ᾽ ἕκαστα διαγράφειν, τί πρὸς ἑκάστας πόλεις τερπνὸν εἶναι δύναται, καὶ τοῦτο εἰπεῖν ἀναγκαῖόν ἐστι.

Ἔχεις τοίνυν Ἀντιόχειαν μὲν ἐν πᾶσι τερπνοῖς περισσεύουσαν, μάλιστα δὲ τοῖς Κιρκησίοις. Τὰ δὲ πάντα διατί; Ἐπεὶ ἐκεῖ ὁ αὐτοκράτωρ ἕζεται, ἀναγκαῖόν ἐστι πάντα δι᾽ αὐτόν. Ἴδου ὁμοίως ἡ Λαοδικία, Κιρκησίοις, καὶ Τύρος, καὶ Βέ-

Tripolis & Scythopolis & Biblus, *quæ & ipsa ciuitas linificio clara est.*

Tripolis, & *Scytopolis*, & *Bibilus* & ipsa ciuitas in industria posita. §.9. *Tripolis, Scythopolis, Biblus*

Hæliopolis, *quæ Libano monti propinqua est, formosas mulieres alit, quæ apud omnes Libanotides nominantur: Ibiq; Venerem magnificè colunt, quandoquidem ea ibi habitare & mulieribus decus formæ dare dicitur.*

Haliopolis, quæ propinquat Libano monti, mulieres speciosas pascit, que [b] apud omnes nominantur Libanotidas; vbi *Venerem* magnificè colunt: dicunt enim eam ibi habitare, & mulieribus gratiam formositatis dare. §.10. *Haliopolis* b *qua*

Sunt prætereà & hæ ciuitates, Sidon, Sarepta, Ptolemais, Eleutheropolis, *pariter & beatissima* Damascus.

Sunt autem iterum ciuitates, & ipsa *Sidon, Sarepta, Ptolemes, Eleutheropolis*, optima similiter & *Damascus*. §.11. *Sidon, Sarepta, Ptolemais, &c.*

Descriptis & designatis ita ex parte prædictis ciuitatibus, linificio claræ sunt hæ, Scythopolis, Laodicia, Biblus, Tyrus, Berytus, quæ linteamen in omnem orbem terrarum emittunt, quo scilicet abundant: Pariter autem & Saraphta & Cæsarea & Neapolis: similiter vt Lydda, purpuram alitinam. Omnes porrò prædictæ vrbes & gloriosæ, & frugiferæ frumento, vino, oleo. Habent præter hæc & cum omnibus aliis bonis & Nicolai palmulam in regione Palæstina, loco quodam qui vocatur Iericho, similiter & Damascenã & aliam palmulam minorem & psittacium, & omne genus pomorum abundè.

Quoniam ergo ex parte prædictas ciuitates descripsimus & diximus in linteamina sunt Ae [c] Scitopolis, Ladicia, Biblus, Tipus [d], Beritus, quæ linteamen omni orbi terrarum emittunt, & sunt habundantia [e]. Similiter autem & Sarafa [f], & Cæsarea, & Neapolis, quomodo & Lydda purpuram altinam. [g] Omnes autem prædictæ ciuitates gloriosæ & fructiferæ in frumento, vino & oleo. Hi [h] & omnibus bonis Nicholaum itaq; palmulam [i] in Palestinis [k] regio, loco, qui sic vocatur Iericho, similiter & Damascena, & alteram palmula minore [l] & psittatium, & omne genus pomorum habitantem. [m] §.12. *Singularia bona Syriæ ciuitatum* c *hæ, Scitopolis* d *Tirus* e *in MS. supra* eminentes in omni f *Saraphta* g ✠ *al* ... h *Habent & cum* i *palmula Nicolai* k *Palæstinæ regione* l *minorem* m *habundanter*

Cùm autem oporteat & sigillatim cuiq; propria describere, quodnã videl. *in singulis his vrbibus voluptatum genus excellat, & hoc dicere necesse est.*

Quoniam autem oportet & singula eorum describere, quid a [a] singulas ciuitates delectabile [a] esse potest, & hoc dicere necessariu est. §.13. *ad Voluptates quid & quos ludorum artifices conferant singulæ Syriæ ciuitates* a *ad*

Est igitur Antiochia in omnibus voluptatum generibus abundans: maximè autem Circensibus. Quare autem quasi omnia ibi sunt? Quia scilicet cùm ibi Imperator sedeat, necesse est & omnia ibi esse propter eum. Ecce pariter & Laodicia Circensibus excellit, & Tyrus & Be-

Habes ergo Antiochiam quidem in omnibus delectabilibus habundantem, maximæ [p] autem Circensibus. Omnia autem quare? Quoniam ibi *Imperator* sedet, necesse est omnia propter eum. Ecce similiter Ladicia, Circenses, & Tyrus & Be- o *delect bile* p *maximè*

καὶ Βήρυτος, καὶ Καισαρεία. Ἀλλὰ Λαοδικία πέμπει τῇ
* vel ἀρίστους
ἄλλαις πόλεσιν ἡνιόχους * κρατίστους· Τύρος καὶ Βήρυτος ὑποκειτάς· Καισαρεία παντομίμους· Ἡλιόπολις, χοραύλας· μάλιστα ὅτι αἱ ἀπὸ τοῦ Λιβάνου Μοῦσαι αὐτοῖς ἐμπνέουσι τὴν θειότητα τοῦ λέγεσθαι. Ἐνίοτε δὲ καὶ Γάζη ἔχει ἀγαθοὺς ἀκροαματικούς· λέγεται δὲ ἔχειν αὐτὴν καὶ παμμαχαρίους. Ἀσκάλων ἀθλητὰς παλαιστάς, Κασταβεσία, κυνωπέτας.

Πᾶσαι δὲ διὰ τὰς πραγματείας ἵστανται, καὶ ἄνδρας ἔχουσι πλουσίους ἐν πᾶσι, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, καὶ ἀρετῇ, καὶ ἀέρας εὐκράτους ἔχουσι.

Καὶ ταῦτα μὲν τῆς Συρίας ἐκ μέρους· παρελείψαμεν γὰρ πολλά, ἵνα μὴ ἐκτείνειν ἔξω εὐχαρεῖν τὸν λόγον δοκῶμεν, καὶ τὰς λοιπὰς χώρας τε καὶ ἐπαρχίας γράφειν δυνώμεθα.

Ἔχεις οὖν ἀπὸ σκαιοῦ μέρους τῆς Συρίας, καὶ Αἰγύπτου, καὶ Ἀλεξανδρείας, καὶ ὅλης Θηβαΐδος μέρη, ἃ διαγράφειν ἀναγκαῖόν ἐστι.

Ἔχεις τοίνυν πᾶσαν Αἰγύπτου χώραν, ἐστεφανωμένην ποταμῷ, ὃς οὕτω καλεῖται Νεῖλος, ὃς ἐρχόμενος ἀρδεύει πᾶν πρόσωπον τῆς γῆς, καὶ καρποφορεῖ πάντα, αὐτὸ ἐλαίου· Πυρὸν δέ, κριθήν, ἄρωμα, καὶ οἶνον περισσευόν· ἄνδρας ὁμοίως εὐγενεῖς, τοὺς Θεοὺς σέβοντας ἐξόχως· μηδαμόθι γὰρ τὰ τῶν Θεῶν μυστήρια οὕτω διατελεῖται, ὥσπερ ἐκεῖ ἀπὸ παλαιοῦ, καὶ ἕως τόδε καὶ σχεδὸν ἐκείνη πάσῃ οἰκουμένῃ παρέδωκε τοὺς Θεοὺς σέβεσθαι. Φασὶ δὲ τοὺς Χαλδαίους κρεῖσσον σέβειν· ὅμως οὓς ἑωράκαμεν, θαυμάζομεν, καὶ ἐν πᾶσι πρῶτοι εἶναι λέγομεν. Καί μὴν ἐκεῖ τοὺς Θεοὺς κατῳκηκέναι, ἢ καὶ κατοικεῖν

Εἰδώ-

& Berytus & Caſarea. Quin & Laodicia ſuppeditat aliis ciuitatibus optimos agitatores: Tyrus & Berytus, mimarios: Caſarea, pantomimos: Heliopolis, choraulas: ideò maximè quod Muſæ Libanotides his canendi diuinitatem inſpirent. Habet & aliquando Gaza bonos acromaticos: quinimò dicitur ea habere & pammacharios: Aſcalon athletas luctatores: Caſtabala, funambulos.

& Beritus & Cæſarea: ſed Laodicia mittet q aliis ciuitatibus agitatores obtimos: Tyrus & Beritus, mimarios: Cæſarea, pantomimos: Eliopolis, choraulas: maximè quod à Libano Muſæ illis inſpirent diuinitatem dicendi. Aliquando autem & Gaza habet bonos auditores: dicitur autem habere eam & pammacharios: Aſcalon, athletas luctatores: Caſtabetia, calopettas. q mittit

Omnes porrò per commercia ſtant, viroſq. diuites habent in omnibus & verbo & opere & potentia: aëres etiam temperatos habent.

Omnes autem per negotia ſtant, & viros habent diuites in omnibus & oratione & opere & virtute: & aëres temperatos habent. §.14.

Et hæc quidem de Syria ex parte dicta ſint: pluſrima enim prætermiſimus, ne extra inſtitutum, ſermonem protendere videamur: quò etiam ceteras regiones & prouincias deſcribere poſſimus.

Et hæc quidem Syriæ ex parte: Prætermiſimus enim multa, vt non extendere extra oportunum orationem videamur, & cæteras regiones quoque & prouincias ſcribere poſſimus.

Sunt igitur à læua parte Syriæ, & Ægypti & Alexandriæ, & totius Thebaidis partes, quas deſcribere neceſſe eſt.

Habes ergo de leuâ parte Syriæ, & Ægypti & Alexandriæ & totius Thebaidis partes, que r deſcribere neceſſarium eſt. XVIII. Ægyptvs & Alexandria r quæ

Habes itaque vniuerſam Ægypti regionem coronatam fluuio qui vocatur Nilus: qui exiens rigat omnem faciem terræ. Et omnis generis frugum frugifera eſt, oleo tantum excepto: tritico verò, hordeo, leguminibus & vino abundat: viris pariter nobilibus, quiq; Deos eximiè colunt: nuſquam enim terrarum ſacra Deorum ita celebrantur, ut ibi iam ab antiquo, & vſque nunc: & verò ipſa propemodum omni orbi terrarum Deorum cultum tradidit. Dicunt equidem nonnulli Chaldæos melius adhuc colere, ſedenim quos videmus, & miramur, & in omnibus primos eſſe aſſerimus: ſiquidem ibi Deos habitaſſe, imò & habitare ſcimus.

Habes ergo omnem *Ægypti* regionem coronatam fluuius ſ qui ſic votatur Nilus, qui veniens rigat omnem faciem terræ, & fructum feret t omnia, ſine oleo: triticum autem, hordeum, legumen & vinum habundantem: viros ſimiliter nobiles, Deos colentes eminenter: nuſquam enim Deorum miſteria ſic perficitur, quomodo ibi ab antiquo, & vique modò: & penè ipſa omni orbi terrarum tradidit Deos colere. Dicunt autem Chaldæos melius colere: tamen quos videmus, u miramur, & in omnibus primos eſſe dicimus. Etenim ibi Deos habitaſſe, aut & habitare ſci- ſ fluuio t fert u vidimus

εἰδῶμεθα. Τινὲς δὲ καὶ τὰ γράμματα παρ' αὐτῶν εὑρημένα εἶναι λέγουσιν· ἄλλοι δὲ ἀπὸ τῶν Χαλδαίων, ἄλλοι δὲ ἀπὸ τῶν Φοινίκων· τινὲς δὲ τὸν Ἑρμῆν ἐφευρετὴν εἶναι τῶν γραμμάτων βούλονται· καὶ πολλῶν λεχθέντων οὐδεὶς τὸ ἀληθὲς ἐπίσταται, οὐδὲ τις εὑρέσθαι δύναται. Ὅμως ἄνδρας σοφοὺς* ὑπὲρ πάντα κόσμον Αἴγυπτος πλεονεκτεῖ. Μετρόπολις γὰρ αὐτῆς Ἀλεξάνδρεια εἰς πᾶν γένος εὑρήσεις τῶν φιλοσόφων πᾶσαν διδασκαλίαν. Τοιγαροῦν ποτὲ ἀγῶνος γενομένου τῶν Αἰγυπτίων καὶ Ἑλλήνων, τίς αὐτῶν τὸ μουσεῖον λάβοι, δεινότεροι καὶ τελειότεροι εὑρηθέντες οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ἐνίκησαν· καὶ τὸ μουσεῖον πρὸς αὐτοὺς κέκειται· καὶ ἀδύνατόν ἐστιν ἐν ὁποίῳ πράγματι εὑρίσκειν ἐθέλοις σοφὸν, ὥσπερ Αἰγύπτιον· καὶ διὰ τοῦτο πάντες οἱ φιλόσοφοι, καὶ οἱ τὴν σοφίαν τῶν γραμμάτων εἰδότες οἱ ἐκεῖ ἐμφ-νῶν, κρείττονες ἦσαν. Οὐ γάρ ἐστι πρὸς αὐτοὺς ἐπίθεσίς* τις, ἀλλ' ἕκαστοι αὐτῶν, ὅ, τι ἐπαγγέλλονται, ἀληθῶς ἐπίστανται. Δι' οὐ οὐ πάντες πάντα, ἀλλ' ἕκαστος τὰ ἑαυτοῦ, διὰ ἑαυτῆς μαθήσεως κοσμῶν, διαπράττεται πράγματα.

* σοφιστάς

* φενακισμὸς, πλάνη

Ἀλεξάνδρεια δὲ πόλις ἐστὶ σφόδρα μεγίστη, καὶ ἐξέχουσα ἐν διαθέσει, καὶ πλεονεκτοῦσα πᾶσιν ἀγαθοῖς, καὶ τοῖς δελκασι πλουσία· ἰχθύων γὰρ τρία γένη ἐσθίει, ὃ ἑτέρα ἐπαρχία οὐκ ἔχει, ποταμικὸν, καὶ λιμναῖον, καὶ θαλάσσιον· πάντα δὲ εἴδη, ἢ ἀρώμασιν, ἢ τισὶ πραγματείαις βαρβαρικαῖς ἐν αὐτῇ πλεονεκτεῖ· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς γὰρ ἔχουσα Θηβαΐδος Ἰνδῶν γένος, καὶ λαμβάνουσα πάντα παρέχει πᾶσι. Καὶ θεοὶ σέβονται ἐξόχως, καὶ ναὸς Σεράπις ἐκεῖ ἐστίν· ἕν ἐστι μόνον θέαμα καινὸν ἐν πάντι κόσμῳ· οὐδαμοῦ γὰρ τῆς γῆς ἡ οἰκοδομὴ, ἢ διάθεσις τοῦ ναοῦ, ἢ θρησκείας εὑρίσκεται, πάντοθεν δὲ τὸ μουσεῖον αὐτῇ ἀνακείμ-

scimus. Sed & nonnulli literas ab eis inuentas esse dicunt, quas alij à Chaldæis, alij vero à Phœnicibus: alij vero Mercurium inuentorem literarum afferunt: & cùm multa super hac re dicantur, nemo verum scit, neque etiam scire potest. Interim Ægyptus supra omnem orbem viris sapientibus abundat. ex Metropoli quippe eius Alexandria per omnes prouincias videas omnis generis Philosophos. Quare & cùm aliquando certamen inter Ægyptios & Græcos obortum fuisset vtris principatus deberetur, argutiores & perfectiores Ægyptij inuenti sunt, viceruntq; & principatus eis adiudicatus fuit: denique impossibile est in quocunque tandem genere volueris sapientem talem inuenire cuiusmodi Ægyptij sunt. Quare & omnes ij Philosophi, scientiamq; literarum adsecuti, qui ibi morati sunt, præstantiores euaserunt. Neque etiam vlli apud eos impostores sunt, verum singuli eorum quod pollicentur, certò sciunt: eò quod non omnes omnia, verùm singuli sua negotia per singularem disciplinam ornantes, perficiant.

scimus. Aliqui autem & literas ab eis inuentas esse dicunt: alij autem a Chaldæis, alij autem à Punicis [x]. Quidam autem Mercurium inuentorem esse literarum volunt: & multis dicentibus, nemo verum scit, nec credi potest. Tamen viros sapientes præ [y] omnem mundum Ægyptus habundat. Metro enim eius Alexandria in omnem gentem inuenies Philiforum [z] omnem doctrinam. Itaque aliquando certamine facto Ægyptiorum & Græcorum, quis eorum musium accipiat, arguriores & perfectiores inuenti Ægyptii, & vicerunt, & musium ad eos iudicatus est: & impossibile est in quacunque re inuenire volueris sapientem, quomodo Ægyptium? Et ideò omnes Philosophi, & qui sapientiam litterarum scientes, ibi semper morati sunt, meliores fuerunt: Non enim est ad eos vlla impostura, sed singuli eorum quod pollicentur certe sciunt: Propter quod non omnes omnium, sed quisque sua per suam disciplinam ornans perficit negotia.

x Phœnicibus debuit vertisse.

y supra vertisse debuit

z Philosophorum.

Alexandria porrò ciuitas est longè maxima, structuraq; dispositione eximia. omnibusq; bonis abundans: & omnis generis escarum diues: Nam & tria piscium genera comedit, quod alia prouincia non habet, piscem fluuiatilem, stagnensem & marinum. Omnes etiam species, siue aromatum siue aliarum mercium Barbaricarum, in eâ abundant: supra caput quippe Thebaidos cùm Indorum genus habeat, quæ inde accipit omnia omnib. præstat. Dij quoque coluntur eximiè, & templum Serapis ibi est; quod quidem singulare est toto orbe visuq; spectabile opus. Nullibi quippe terrarum talem aut structuram, aut templi dispositionem aut cultus inuenire est, quin huic prin-

Alexandria autem ciuitas est valdè maxima, & eminens in dispositione, & habundans omnibus bonis, & escis diues: Piscium enim tria genera manducat, quod altera prouincia non habet, fluminale & stagnese [a] & marinum Omnes autem species aut aromatibus, aut aliquibus negotiis barbaricis in ea habundant: supra caput enim habens Thebaidis Indorum genus & accipiens omnia præstat omnibus. Et Dij coluntur eminenter, & templum Serapis ibi est, vnum est solum spectaculum nouum in omni mundo. Nusquam enim terræ aut ædificium, aut dispositio templi, aut religionis inuenitur, vndique autem musium ei reddi-

a stagnense

ἀνακάμπτειν δοκῇ. κτᾶται γοῦν ἅπασι, οἷς περισσεύει, ἀγα-
θοῖς, καὶ ἓν πρᾶγμα, ὃ μηδαμόθι εἰ μὴ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ,
καὶ χώρᾳ αὐτῆς γίνεται, ἄνευ οὗ μηδὲ δικαστήρια, μηδὲ τὰ ἴδια
πράγματα διοικεῖσθαι δύναται· ἀλλὰ σχεδὸν κατ' αὐτὸ
πρᾶγμα πᾶσα τῶν ἀνθρώπων φύσις ἱστάναι δοκεῖται. Καὶ
τί ἐστι, ὃ οὕτως παρ' ἡμῶν ἐπαινεῖται; Χάρτην, ὅτι αὐτὴ ποιοῦσα,
καὶ παντὶ κόσμῳ ἐκπέμπουσα, χρήσιμον εἶδος πᾶσι ἀναδεί-
ξασθαι μόνη τοῦτο ὑπὲρ πάσας πόλεις τε καὶ ἐπαρχίας κεκτη-
μένη, ἀλλ' ἄνευ φθόνου χορηγῶν ἑαυτῶν ἀγαθῶν. Καὶ Νείλους
δὲ ἀγαθότητα ὑπὲρ πᾶσαν ἐπαρχίαν κεκτημένη· ὃς Νεῖλος
ποταμὸς θέρεος ὥρᾳ ἀποβαίνων ἀρδεύει πᾶσαν γῆν, καὶ
πρὸς τὸν ἀπόρων παρασκευάζει, ὃν ἀπορηθέντες περισσεύον-
τες μεγάλῃ εὐλογίᾳ πληροῦνται· πρὸς αὐτοὺς γὰρ ἓν μέ-
τρον, ἑκατὸν καὶ ἑκατὸν εἴκοσι μέτρα ποιεῖ· καὶ οὕτω καθ' ἕκαστον
ἐνιαυτὸν ἡ γῆ ἀποδιδοῦσα καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις χρήσιμός
ἐστι. Κωνσταντινούπολις γὰρ τῆς Θρᾳκίας ὑπ' αὐτῆς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον βόσκεται· ὁμοίως καὶ τὰ ἀνατολικὰ μέρη μέγιστα,
διὰ τὸ στρατόπεδον τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ πόλεμον τῶν Περ-
σῶν· τούνεκα οὐ δύνασθαι ἄλλην ἐπαρχίαν χορηγεῖν, εἰ μὴ τὴν
θείαν Αἴγυπτον· ἣν καὶ ὀνομάζων ἀπὸ τῶν Θεῶν, πλείω εἶναι
νομίζω, ὅπου τοὺς Θεούς, ὡς προεξελέξαμεν, σέβοντες καλῶς
τῇ ἱστορίᾳ μέγιστα περιέχουσι. Καὶ εἰσὶ πάντα τὰ ἱερὰ καὶ ναοὶ
* ζάκοροι πᾶσι κεκοσμημένα. Εἰσὶ γὰρ νεωκόροι*, καὶ ἱερεῖς, καὶ διάκονοι, καὶ
* προσεβω- θύται, καὶ προσκυνηταί*, καὶ μάντεις κράτιστοι περισσεύουσι.
μοί Καὶ γίνεται πάντα τάξει· βωμοὺς τοίγαρ ἐσιῶ εὑρήσεις ἀεὶ πυ-
ρὶ φλέγοντας, καὶ θυσιῶν καὶ λιβάνου πλήρεις, ἀναθήματα
ἅμα, καὶ λιβανωτὰ τοῖς ἀρώμασι πλήρη, τὴν θείαν τάξιν
πνέοντα. Νῦν καὶ πόλιν τοῖς κεῖται ὀρθῶν, διοικουμένην εὑρή-
* μόνοι σεις· ἐν ὑποψίᾳ ἀπορούμενος* ὁ λαὸς τῆς Ἀλεξανδρείας·
Κεῖται γὰρ ἐν ἐκείνῃ πόλει μετὰ φόβου καὶ τρόμου εἰσέρχονται.

principatus debetur. Poſſidet præter alia, quibus potitur bonis & rem quandam, quæ nuſpiam niſi Alexandria & in eius regione conficitur: abſque qua neque iudicia, neque priuata negotia celebrari poſſunt, quin eius ope fermè omnis hominum natura ſtare videtur. Et quid quæſo eſt. quod adeò à nobis commendatur? Nempe quod cùm Chartam ipſa conficiat, & in vniuerſum orbem emittat, vtiliſſimam ſpeciem omnibus præbeat: ſola nempe hoc ſupra omnes ciuitates & prouincias cùm poſſideat, citra inuidiam tamen hæc bona ſua aliis communicat. Sed & Nili felicitatem præ omnibus aliis prouinciis habet: Nilus enim fluuius æſtiuo tempore exundans omnem terram rigat & ad ſementem præparat: quam vbi fecère, magna benedictione & abundè replentur: apud eos quippe vnus modius, centum, imò centum & viginti modios reddit: cumq; ſingulis annis eum in modum terra producat, iam & aliis prouinciis opitulatur: Conſtantinopolis ſcilicet Thraciæ ab eâ fermè paſcitur, pariter & partes Orientis præcipua, propter exercitum ſeu comitatum Imperatoris, & bellum Perſicum: cui ſanè rei nulla alia prouincia ſufficere poteſt, quam diuina Ægyptus. Diuina inquam, quo à Dijs deſumpto elogio nullum maius puto: ſanè enim cùm ibi, vt antea iam diximus, benè Deos colant, viſui maxima quæq; offerunt. Etenim omnia fana & templa vndiq; exornata ſunt: Neocori etiam, & Sacerdotes & Miniſtri, & Aruſpices, & Adoratores & optimi Vates apud eos abundant. Sed & omnia ritè fiunt: quare inuenias ibi aras ſemper igne ſplendentes, & ſacrificijs tureq; plenas: ſerta etiam & turibula aromatibus plena ſacrum ritum ſpirantia. Iam & ciuitatem à Magiſtratibus benè adminiſtrari videas. Hoc ſolum habet populus Alexandrinus, quod cõtumacem hi ſe præbeat: quare & Magiſtratus illam ciuitatem cum metu & tremore ingrediuntur populi

reddire [b] videatur. Poſſedit [c] cum omnibus quibus habet bonis & vnam rem, quod nuſquam niſi in Alexandria & regione eius fit, cuius neque iudicia neque priuata negotia regi poſſunt, ſed penè per ipſam rem omnis hominum natura ſtare videtur. Et quid eſt, quod ſic a nobis laudatur? Carta [d], quod ipſa faciens, & omni mundo emittens, vtilem ſpeciem omnibus oſtendere: ſola hoc ſupra omnes ciuitates quæ [e] & prouinciæ poſſidens, ſed ſine inuidia præſtans ſuorum bonorum Et Nilus [f] autem bonitatem ſupra omnem prouinciam poſſidens: qui Nilus fluuius eſtatis hora [g] deſcendens rigat omnem terram, & ad ſeminationem parat, quem ſeminati habundantes [h] magnâ benedictione implentur: ad eos enim vna menſura, centum & centum viginti menſuras facit; & ſic per ſingulum annum terra reddens, & aliis prouinciis vtilis eſt: Conſtantinopolis enim Traciæ ab eâ quamplurimè paſcitur: ſimiliter & Orientales partes, maxime [i], propter exercitium [k] *Imperatoris*, & bellum Perſarum: propterea non poſſe aliam prouinciam ſufficere, niſi diuinam Ægyptum. Quem [l] & nominans à Diis plus eſſe puto: vbi Deos, vti prædiximus, colentes benè, hiſtoria [m] maximæ offerunt. Et ſunt ſacra omnia & templa omnibus hornatæ [n]: diuini [o] enim & Sacerdotes & Miniſtri, & Aruſpices, & adoratores, & Diuini obtimi habundant: Et fit omnia ordine: Aras itaque inuenies ſemper igne ſplendentes, & ſacrificiorum & ture plenos: vittas ſimul & turibula [p] plena aromatibus diuinum [illegible] ordinem ſpirauen [q]. Iam & ciuitatem Iudicibus bene regentem inuenies: in contemptu ſemen ſolus populus Alexandriç: Iudices enim in illa ciuitate cum timore & tremore intrant,

 populi

b *ita MS fa poſtea era. ſum vis mũ re vt ſit* reddi. *redire*
c *Poſſidet*
d *Cartam*, cartas
e ciuitates que & prouincias
f Nili *debuit vertiſſe*
g tempore
h *in MS. ſupra* habitantes: *malim* habundanter; *quamquam & hoc ſeruari poteſt*
i *malim* maximè
k *exercitum*
l *quam*
m hiſtoriæ maxima: *& ita hoc vltimum in MS emendatum*
n ornata
o Acéitimi
p *turibula*
q *ſpirantia*

τὴν τοῦ λαοῦ δικαιοσύνην φοβοῦντες· πρὸς αὐτοὺς γὰρ τοῦ πυρὸς καὶ λίθων ἐκβολὴ πρὸς ἀμύνοντας κεῖται οὐ βραδεῖα. Καί ἐστιν ἐν πᾶσι καὶ πόλις καὶ χώρα ἀσύλληπτος, καὶ ὅλης τῆς οἰκουμένης σχεδὸν ἀληθοῦς φιλοσοφίας ἐκείνη μόνη εὐπορεῖ, ἐν ᾗ εὑρίσκεται πλεῖστα γένη τῶν φιλοσόφων ἰατρικῶν καὶ Ἀσκληπιὸς διδόναι αὐτῇ ἐβουλήθη τὴν τῆς ἰατρείας ἐμπειρείαν· ὥστε ἔχει ἐν παντὶ κόσμῳ ἰατροὺς βοηθήσεις διδόναι ἠξίωσε· καὶ τὰ πλεῖστα ἀρχὴ τῆς σωτηρίας πᾶσι ἀνθρώποις ἐκείνη πόλις καθέστηκε.

Καὶ τοσαῦτα μὲν κατὰ τὰς προειρημένας χώρας τε καὶ πόλεις ἐκ μέρους· οὐ γὰρ ἅπαντα γράφειν δυνατόν ἐστι, καὶ ἀέρας δὲ ἔχουσι λίαν εὐκράτους.

Ἔπειτα νῦν ἐκ τῶν δεξιῶν πάλιν τῆς Συρίας ὑπὸ τὴν, εὑρήσεις τὴν Ἀραβίαν· ἧς πόλις μεγίστη ἐστὶ Βόσρη, ἣ πραγματείας μεγίστας ἔχειν λέγεται, πλησιάζουσα τοῖς Πέρσαις καὶ Σαρακήνοις, ἐν ᾗ τὸ δημόσιον ἔργον Τετραπύλου θαυμάζουσι.

Ἔπειτα πάλιν χώρα τῆς Κιλικίας, ἣ ποιήσασα πολὺν οἶνον εὐφραίνει καὶ ἡμᾶς ἐπιτυχίας, καὶ ἔχει πόλιν μεγάλην καὶ ἀγαθὴν, ἣ οὕτω καλεῖται Θάρσον.

Πρὸς ταῦτα ἐν ἀνωτέρῳ μέρει ἡ Καππαδοκία ἐστὶν, ἣ ἔχει ἄνδρας εὐγενεῖς, καὶ πόλιν μεγίστην Καισαρείαν· τὰ δὲ ψύχη μέγιστα ἔχειν λέγεται, ὥστε μὴ δύνασθαι ἄνθρωπον ἄπειρον τῶν [illegible]πων αὐτῶν τινὸς τέχνης οἰκεῖν. Ἐμπορείας δὲ ταύτας βοηθείας πανταχοῦ πέμπειν αὐτὴν λέγουσι, δασυποδίου ἐσθῆτι, καὶ Βαβυλωνικὸν πέλλιον, καὶ ἐκείνων θείων ζώων κάλλος.

Ἔνθεν

populi iuſtitiam timentes : nam neque igni aut lapidum iactationi parcunt, ſi quando Magiſtratus quid peccent. Eſt & in omnibus ciuitas & regio profunda, totiusq; penè orbis terra ſola verâ Philoſophiâ abundat, & in quâ varia Philoſophorum genera reperiuntur: quare & Æſculapius ei medicinæ peritiam concedere voluit, dignatusq; id ei præſtare, vt per totum orbem medicos ſpargeret : quo fit vt ciuitas propemodùm iſta omnibus hominibus initium ſalutis ſit.

populi iuſtitiam timentes : ad eos enim ignis & lapidum emiſſio ad peccantes Iudices non tardat : & eſt in omnibus & ciuitas & regio incomprehenſibilis : & totius orbis terræ pene de veritate Philoſophiæ ipſa ſola habundat, in quâ inueniuntur plurima genera Philoſophorum : itaque & Aſcolapius q dare ei voluit medicinæ peritiam, p vt r habeat in toto mundo medicos obtimos præſtare dignatus eſt; & quamplurima inicium ſalutis omnibus hominibus illa ciuitas conſtat. q *Æſcula* p *us* r *& vt*

Et hæc quidem de prædictis regionibus & ciuitatibus, ex parte dicta ſint: neque enim omnia deſcribere iam licet; aëres tandem habens valdè temperatos.

Et hæc quidem de prædictas ſ regiones quoque & ciuitates ex parte : non enim omnia ſcribere poſſibile eſt, & aëres verò habet valde temperatos. ſ *prædicta regione quoque & ciuitate*

Exinde iam à dextra, & ſupra Syriam, occurrit ARABIA : *cuius ciuitas maxima eſt Boſtra : quæ commercia maxima agitare dicitur : propinqua ea Perſis & Saracenis. In eâ quoque publicum opus Tetrapylum admirabile viſu.*

Deinde iam de dextris iterum Syriæ ſupra inuenies ARABIA t : cuius ciuitas maxima eſt Nonſtra u; quæ negotia maxima habere dicitur : propinqua Perſis & Saracenis: in quâ publicum opus Tetrapoli x miratur. XIX. ARABIA t *&* u *Boſtra* x *Tetrapyli*

Deinde rurſum regio CILICIÆ, *quæ magna copiâ vini abundans, & alias prouincias lætificat : & habet ciuitatem magnam & beatam, quæ vocatur Tharſus.*

Deinde iterum regio CILICIÆ, quæ faciens multum vinum lætificat & alias prouincias : & habet ciuitatem magnam & bonam, quæ ſic vocatur, Tharſum. XX. CILICIA.

Poſt hæc in ſuperiori parte eſt CAPPADOCIA, *quæ habet viros nobiles, & maximam ciuitatem Cæſariam. Dicitur autem frigora maxima pati, adeò vt locorum imperitus, non niſi cum aliquo artificio ibi habitare poſſit. Merces autem has optimas vbiq; eam mittere aiunt, vellera leporinam, Babylonicas pelles, & celebratos Imperatorias equos formoſiſſimos.*

Poſt hæc in ſuperiori parte CAPPADOCIA eſt, quæ habet viros nobiles, & ciuitatem maximam Cæſariam. Frigora autem maxima habere dicitur, vt non poſſe hominem imperitum locorum, ſine aliquo artificio habitare. Negotia z autem hæc obtima vbique mittere eam aiunt ; leporinam veſtem & Babilonicum pellitura, & illorum *diuinorum* animalium formunſitatem. XXI. CAPPADOCIA z *i. merces*

Inde Inde

Ἔνθεν παρατυγχάνει ἡ Γαλατία ἐπαρχία βελτίστη, αὐτάρκης, πραγματεύεται ἐσθῆτα πλείστην. ὁσάκις δὲ καὶ στρατιώτας ἀγαθοὺς τοῖς Κυρίοις χορηγεῖ. Καὶ ἔχει πόλιν μεγίστην, ἣ καλεῖται Ἄγκυρα. Θεῖον ἄρτον καὶ ἐξοχώτατον ἐσθίειν λέγεται.

Πάλιν ἡ Φρυγία, καὶ αὐτὴ χώρα ἀγαθὴ, καὶ αὐτὴ ἄνδρας ἰσχυροὺς κεκτημένη, κατὰ τὰς γραφὰς τῶν παλαιῶν, Ὁμήρου τε καὶ Βεργιλίου, καὶ διηγοῦν τῶν Τρώων πόλεμον αὐτῶν τε Φρυγῶν, καὶ Ἑλλήνων συγγραψάντων· ἣ καὶ πόλιν μεγίστην ἔχειν λέγεται Λαοδικίαν, ἣ ἐσθῆτα μόνην τε ὀνομαστὴν ἐκπέμπει, ἣ οὕτω καλεῖται Λαοδικία.

Ἔπειτα ταύτης ἄνω Ἀρμενία ἐλάσσων, ἣ ἱππεῖς καὶ τοξότας χορηγεῖν λέγεται χρησίμους πρὸς πόλεμον.

Ἔπειτα Παφλαγονία καὶ ἡ Πόντος, ἡ τῶν ἀνδρῶν πλουσίων οἴκημα, καὶ πάνυ ἐξοχῶν, ὁμοίως τοῖς Καππαδόκαις καὶ Γαλάταις, ἔν τε μαθήσει, καὶ ἐν πᾶσι ἀγαθοῖς, καὶ τὰς γυναῖκας εὐμόρφους. Ἡ δὲ ἱστορία ὑπὲρ αὐτάς φησι καλὰς εἶναι, καὶ λευκὰς σφόδρα, ὥστε τεθεωρημένας θεαὶ εἶναι νομίζονται. Ἀνδρεῖαι γοῦν αἱ προειρημέναι ἐπαρχίαι τε καὶ πόλεις, τουτέστι Πόντος καὶ Παφλαγονία, καὶ Γαλατία, καὶ Καππαδοκία, ἔχουσι καὶ φρονίμους ἄνδρας. Εἰ δὲ ἐθέλεις καὶ τὴν φρόνησιν τῶν ἀνδρῶν ἀκοῦσαι, ὁρᾷ εἰς δύο Κωμίτατα τῆς τε ἀνατολῆς

* ἐν καὶ δύσεως, καὶ πλείους ἐκεῖ εὑρήσεις, ἢ ἐν* ἄλλαις πόλεσι ἢ ἐπαρχίαις, ὡς Ποντικοὺς ἢ Παφλαγόνας, καὶ Καππαδόκας, καὶ Γαλάτας· τοὐνεκα καὶ πειράζεσθαι δι' αὐτοὺς, κελεύσματι τῶν Αὐτοκρατόρων, τὰ πράγματα πείθονται· Εἰσὶ γὰρ λίαν

* ἐλλείπει πιστοὶ τῇ πλουσίᾳ* τῆς φύσεως ἀγαθὴν ἐν αὐτοῖς ἔχοντες·

οὕτω

Inde occurrit GALATIA *prouincia beatissima, sibi sufficiens: commercium exercet vestium quàm plurimarum: Quandóque etiam bonos milites Imperatoribus præstat. Habet verò ciuitatem maximam qua dicitur Ancyra. Dicitur diuinum & præstantissimum panem comedere.*

Inde obuiat GALACIA prouincia obtima, sibi sufficiens. Negotiatur *vestem* plurimam: Aliquotiens verò & *milites* bonos Dominis præstat. Et habet *ciuitatem* maximam, quæ dicitur Ancyra. Diuinum *panem*, & eminentissimum manducare dicitur.

XXII. GALATIA

Rursum PHRYGIA: *quæ & ipsa beata regio est, & ipsa fortes viros habens, secundum antiquorum scripta, Homeri & Vergilij & aliorum, qui bellum horum Phrygum & Græcorum conscripserunt. Ea verò maximam ciuitatem habere dicitur Laodiciam: quæ vestem simplicem & celebratam emittit, quæ vocatur Laodicena.*

Iterum FRIGIA, & ipsa regio bona, & ipsa fortes viros possidens, secundum scribturas antiquorum, Homeri quoque & Vergilij, & aliorum, qui bellum ipsorum [y], quæ Prigium [z] & Gregorum [a] conscribentium: Quæ & *ciuitatem* maximam habere dicitur Laodiciam, quæ vestem solam & nominatam emittat, quæ sic vocatur, Laodiciam.

XXIII. PHRYGIA

y ipsorumq;
z Phrygum
a Græcorum

Exinde supra hanc, ARMENIA MINOR: *quæ Equites & sagittarios præstare ad bellum idoneos dicitur.*

Deinde huius supra ARMENIA MINOR, quæ *Equites* & sagittarios præstare aiunt vtiles ad bellum.

XXIV. ARMENIA minor

Deinde PAPHLAGONIA & PONTVS *virorum locupletum habitatio, & excellentissimorum (haud aliter atque Cappadoces & Galatæ) in doctrina, tum & in omnibus bonis. Habent & mulieres formosissimas. Historia quippe de iis narrat, eas speciosas esse & candidissimas, sic vt visæ Deæ esse credantur. Viresq tamen sunt prædicta prouinciæ & ciuitates, hoc est Pontus, & Paphlagonia, & Galatia, & Cappadocia. Habent item viros prudentes: quòd si velis eorum prudentiam certò nosse, in vtrumque Comitatum, Orientis videl. & Occidentis, intuère, & plures ibi inuenies, quàm ex aliis ciuitatibus & prouinciis, Ponticos, aut Paphlagones, & Cappadoces & Galatas: quare & his negotia & iussa Imperatorum exequenda creduntur: sunt enim valde fideles, felicitate naturæ bonum istud in se habentes:*

vnde

Deinde PAPLAGONIA [b] & PONTVS, virorum diuitum habitatio, & valde eminentium. Similiter Cappadocus [c] & Galatis, in doctrinâ quoque & in omnibus bonis, & mulieres speciosas. Historia verò de eas dicit speciosas esse, & candidas nimis, vt visæ Deę esse putentur. Viros [d] itaque [e] prædictæ prouinciæ [f], quæ & ciuitatum, hoc est Pontus & Pappaglonia [g] & Galatia & Cappadocia. Habent & prudentes viros. Si autem vis & prudentiam virorum audire, aspice in duo Comitata, Orientis quoque & Occidentis, & multos ibi inuenies, quàm in [h] aliis ciuitatibus aut prouinciis, quomodo Ponticus [i] aut Paplagones [k] & Cappadoces & Galatas: propterea [l] & temptari per eos iussione Imperatorum negotia putant [m]: Sunt enim valde fideles deuinia naturæ bonum [n] in se habentes:

D sic

XXV. PAPHLAGONIA, PONTVS

b Paphlagonia
c Cappadocum
d κ virosæ
e pro nihilominùs
f prouinciaque & ciuitates
g Paphlagonia
h ex
i Ponticos
k Paphlagones
l prætereà
m putantur
n bonû istud

οὕτω τοῖς μείζοσι καὶ κρείσσοσι παρασκόπτειν ἐπάγονται. Ἔνθα δὲ περὶ τούτων παραλιπὼν λόγον, ἄρξομαι τὰ ἀκόλουθα λέγειν.

Ἔστιν οὖν ταῦτα μεσόγεια· ἐπεὶ δὲ ἀναγκαῖόν ἐστι σημαί-
* ὑπὸ νειν τὰ μέρη πλησιάζοντα τῇ θαλάσσῃ, πάλιν τε ἀπὸ* Κιλικίας ἐστὶ καὶ Ἰσαυρία, ἣ ἄνδρας ἀλκίμους ἔχειν λέγεται, καὶ λῃστείας ποτὲ ποιήσασθαι ἐπιχειρήσασαι. Μᾶλλον δὲ καὶ ἀντιχειρόμενοι τῶν Ῥωμαίων εἶναι ἠθέλησαν· ἀλλ' οὐκ ἠδυνήθησαν ἀνίκητον ὄνομα νικῆσαι.

Μεθ' ἣν ἐστὶ Παμφιλία χώρα βελτίστη καὶ αὐτάρκης· ἔλαιον δὲ πολὺ ποιήσασα καὶ τὰς ἄλλας χώρας ἀναπλέουσα. ἔχει δὲ δύο πόλεις ἐπιφανεῖς, Πέργην καὶ Σίδην.

Μετὰ ταύτην Λυκία χώρα, αὐτάρκης, καὶ ἔχει ὄρος μέγιστον, ὁ Καύκασος λέγεται, οὗ μεῖζον ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐκ εἶναι λέγεται.

Μετὰ τὴν Λυκίαν ἡ Καρία.

Καὶ οὕτως ἐστὶν μεγίστη ἡ Ἀσία, ἣ ἐξέχει εἰς πᾶσαν ἐπαρχίαν, καὶ ἔχει πόλεις ἀναριθμήτους, μεγίστας δὲ καὶ παρὰ θάλατταν πολλάς. εὐθὺ ἔχει ἐξ ὧν ὀνομάζειν δύο ἀναγκαῖόν ἐστιν· Ἔφεσόν τε, ἣ λιμένα ἐξαίρετον ἔχειν λέγεται· ὁμοίως δὲ Σμύρνα, καὶ αὐτὴ πόλις ἐπιφανής. Χώρα δὲ ὅλη φαιδρά, καὶ καρποφόρος εἰς πάντα ἀγαθά, οἴνους ποικίλους, ἔλαιον, κελθίω, πορφύραν καλήν, ἀληθινήν. καὶ ἔστι σφόδρα θαυμαστή· ἧς ἔπαινον διὰ πολλὰ εἰπεῖν χαλεπόν ἐστι.

Μετὰ ταύτην ἐστὶν Ἑλλήσποντος, χώρα καρποφόρος, τῷ σίτῳ, οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ κεκοσμημένη· πόλεις δὲ ἔχει παλαιὰς

ἐκείνας.

unde & ad maiores & meliores proceſſus adiguntur & ſubuehuntur. Verùm de his orationem hic abrumpo, & de aliis dicere nunc aggredior.

ſic maioribus & melioribus proficere vrgentur. Hic autem de his deſinens rationem,° iam incipiam ſequentia dicere. o orationem

Sunt igitur hæc mediterranea. Quoniam verò neceſſe eſt & mari vicinas partes indicare, rurſum ſub Ciliciâ eſt ISAVRIA, *quæ viros bellicoſos habere dicitur: qui latrocinia aliquando facere inſtituerunt, quin & Romanis infeſti quoque fuerunt: ſed enim inuictum Romanorum nomen ſuperare non valuerunt.*

Sunt enim hæc media terrena. XXVI. Quoniam autem neceſſarium eſt ISAURIA ſignificare partes propinquantes mari, iterum autem de Cilicia eſt & ISAURIA, quæ viros fortes habere dicitur, & latrocinia aliquando facere conati ſunt: magis verò & aduerſarij Romanorum eſſe voluerunt, ſed non potuerunt inuictum nomen vincere.

Poſt hanc eſt PAMPHYLIA *regio beatiſſima, ſibiq́ ſufficiens: olei porrò plurimum cùm habeat, & alias regiones eo implet. Habet verò duas ciuitates claras, Pergen & Siden.*

Poſt quam eſt PAMPHILIA XXVII. regio obtima & ſibi ſufficiens: oleum autem multum faciens, & alias regiones implens. Habet autem duas ciuitates ſplendidas, Pergen & Siden. PAMPHYLIA

Poſt hanc LYCIA, *regio ſibi ſufficiens: vbi mons eſt maximus, qui Caucaſus vocatur, quo maiorem ſub cœlo nullum eſſe aiunt.*

Poſt hanc LICIA Regio ſibi XXVIII. ſufficiens: & habet montem maximum qui Caucaſus dicitur, qui maior ſub cœlo non eſſe aiunt. LYCIA

Poſt Liciam, CARIA *eſt.*

Poſt Liciam CARIA. XXIX. CARIA

Et ſic tandem eſt Maxima ASIA, *quæ ſupra omnes prouincias eminet, & innumeras ciuitates habet: habet autem & maximas, & ad mare quamplurimas, è quibus duas memorare neceſſe eſt: Epheſum videlicet, vbi portus eximius eſſe dicitur: tum & Smyrnam, quæ & ipſa ciuitas clara eſt. Regio autem tota lata & ferax eſt omnis generis bonorum, vini ſcilicet varij generis, olei, hordei, purpura bona aliti na. Et eſt longe admiratione digna, cuius laudes nonniſi multis explicari poſſunt.*

Et ſic eſt Maxima ASIA, quæ XXX. eminet in omnem prouinciam, & ASIA habet ciuitates innumerabiles, maximas verò, & ad mare multas quidem habet: ex quibus nominare duo neceſſarium eſt: Epheſum quoque, quæ portum præcipuum habere dicitur: ſimiliter autem Smyrna, & ipſa ciuitas ſplendida. Regio autem tota lata p & frugifera in omnia bona, vina varia, oleum, horidiam q, purpuram bonam alicem r. Et eſt valde admirabilis, cuius laudé per multas ponere difficile eſt. p lata q hordeum r alitem.

Poſt hanc eſt HELLESPONTVS, *regio frugifera: frumenti, vini, oleiq́ diues. Ciuitates porrò in eâ antiquæ illæ,*

Poſt hanc eſt ELLESPONTVM, XXXI regio frugifera, frumento, vino, & HELLESPONTVS, oleo ornata. Ciuitates autem habet antiquas

ἐκείνας, Τερίου καὶ Γάζης· τῶν δὲ μείζονα Κύζικον, ἣ καὶ θέσει καὶ μεγέθει, καὶ κόσμῳ, καὶ κάλλει πάντα ἐπαινεῖσθαι ὑπερτείνειν δύναται· καὶ ἐκεῖ γὰρ ἡ Κύπρις τὸ τῶν γυναικῶν κάλλος βέλεσι Κυπίδωνος κεκοσμημένη, κατιστάναι ἠθέλησε.

Μεθ' Ἑλλήσποντον ἐστὶν εὑρίσκειν θαυμαστὴν Βιθυνίαν, ἣ μεγίστη καὶ βελτίστη, ἣ οὕτως πάντα καρπὸν ποιεῖ. Πόλεις ἔχει

* ἀλλὰ πολλὰς μὲν, καὶ * θαυμαστὰς, Νίκαιαν καὶ Νικομήδειαν. Καὶ Νικαίας μὲν πόλεως θέσει δυσχερές ἐστιν ἑτέραν εὑρίσκειν· κανόνα δὲ νομίζει τις ἐπιτιθέντα πάσῃ πόλει, διὰ τὴν ἰσότητα καὶ κάλλος· καὶ ἐστὶν ἐν πᾶσι κεκοσμημένη, καὶ σύστατος. Νικομήδεια δὲ καὶ αὐτὴ ἐξέχουσα, καὶ θαυμαστὴ, καὶ ἐν πᾶσι πλεονεκτοῦσα, καὶ ἔχουσα ἔργον δημόσιον βέλτιστον, βασιλικὴν παλαιάν· ἣ τὸ θεῖον πῦρ ἀπ' οὐρανοῦ καταβεβηκέναι, καὶ κεκαυκέναι αὐτὴν λέγεσι· καὶ ᾠκισμένη ἐστὶ μετέπειτα ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου. Ἔχει δὲ καὶ Κιρκήνσιον οἰκοδομὴν λίαν ἀγαθὴν, ἐν ᾗ ἐξέχει τὸ τῶν Κιρκησίων θέαμα ὃ ἐπιμελέστερον θεᾶται.

Μετὰ Βιθυνίαν πάλιν Θρακία ἐπαρχία, καὶ αὐτὴ ἡγε-

* πλήρης ἐν καρποῖς μόνας * ἐγκάρπους, καὶ μεγίστους ἔχουσα ἄνδρας τε καὶ κρατεροὺς ἐν τοῖς πολέμοις· τοὔνεκα καὶ ἐπὶ τὸ πλεῖστον στρατιῶται ἐντεῦθεν ἀπολαμβάνονται. Ἔχει δὲ πόλεις ἐπιφανεῖς, Κωνσταντινόπολιν, καὶ Ἡράκλειαν· ἡ Κωνσταντινόπολις ποτὲ οὖσα Βυζάντιον, ὁ Κωνσταντῖνος, ᾠκισμένη ἑαυτοῦ ὄνομα τῇ πόλει ἐνέθηκεν. Ἡράκλεια δὲ ὑπέροχον ἔργον ἔχει, καὶ Θέατρον, καὶ βασιλικὸν παλάτιον. Κωνσταντινόπολις δὲ πάντα ἐξαίρετα ἔχειν δύναται, διὰ τὸν Κωνσταντῖνον. Οὐδὲ καὶ Κιρκησίων θέαμα θεᾶται.

illa, Troia & Ilium: his verò maior, Cyzicum: quæ & ſtructura elegantia & magnitudine, & ornatu, & formoſitate omni laude maior eſt: ibi quippe etiam Venus ſagitta Cupidinis ornata mulierum decus conſtituere voluit.

quas illas Troiam & Olium [f]: horu autem maiorem Cyzicum: quæ & poſitioni [t], & magnitudini [u], & ornamento, & formonſitati omnem laudem ſuperare poteſt. Et ibi enim Venus mulierum pulchritudinem, ſagitta Cupidis [x] ornata, conſtituere voluit.

f Ilium
t aliàs diſpoſitione
u magnitudine
x Cupidinis

Poſt Helleſpontum occurrit admiranda Bithynia: *maxima ea & læta, quæq; pariter omnium rerum ferax eſt. Ciuitates equidem multas habet, ſed admirandas Niciam & Nicomediam. Et Niciæ quidem ciuitati ſtructura elegantiâ parem alibi difficulter inuenias: regulam quippe toti ciuitati aptatam quis putet, adeò æqualia ibi omnia & formoſa: denique vndiq; ornata eſt, ſibiq; conſtans. Nicomedia verò & ipſa eminens & admiranda; & in omnibus abundat, inq; eâ opus publicum egregium eſt, Baſilica antiqua: quam aiunt diuinum ignem de cœlo miſſum combuſſiſſe: ſed quam poſteà inſtaurauit Conſtantinus. Eſt & in eâ Circus, ſtructurâ elegantiſſimâ: vbi eminet Circenſium ſpectaculum quod ſtudioſè ibi ſpectatur.*

Poſt Elleſpontum eſt inuenire admirabilem Bittiniam: quæ maxima & obtima: quæ ſic omnem fructum facit. Ciuitates habet multas quidem, & [y] admirabiles, Niciam & Nichomediam. ¶ Et Niciæ quidem ciuitati [z] diſpoſitioni difficile eſt alibi inuenire: regulam autem putat aliquis impoſitam eſſe omni ciuitati, propter æquitatem [a] & formonſitatem: & eſt in omnibus ornata & conſtans. ¶ Nicomedia verò & ipſa eminens & admirabilis, & in omnibus habundans, & habens opus publicum optimum, Baſilicam Antiquam: quæ [b] diuinum ignem de colo [c] deſcendiſſe & combuſſiſſe eam dicunt: & condita eſt poſtea à *Conſtantino*. Habet autem & Circenſes [d], ſtructuram valde bonam [e], in qua eminet: Circenſium, ſpectaculum [f] diligentius ſpectatur.

XXXII. Bithynia
y ſed at
z ciuitatis
a æqualitatem vertere debuit
b qua
c cælo
d Circenſi
e bonam,
f in qua emi net Circenſiũ ſ quod dili ligẽ

Poſt Bithyniam rurſum eſt Thracia *prouincia: & ipſa frugum diues, & maximos viros habet, & bello fortes: quò fit etiam, vt crebrò inde milites deligantur. Habet porrò ciuitates claras Conſtantinopolim & Heracleam: quæ quidem Conſtantinopolis, cùm olim Byzantium diceretur, Conſtantinus ei à ſe condita ſuum nomen indidit. Heraclea verò eximium opus eſt, puta Theatrum & regale Palatium: at Conſtantinopolis omnia ſumma habet, propter Conſtantinum. Ibi ſanè inter cætera Circenſium ſpectaculum animosè ſpectatur.*

Poſt Bittiniam iterum Trachia prouincia: & ipſa duces [g] in fructibus & maximos habens viros & fortes in bello. Propter quod & frequenter inde milites tollentur [h] Habet autem ciuitates ſplendidas, Conſtantinopolim & Aeracleam [i]: quæ [k] Conſtantinopolis cùm eſſet aliquando Byzantium, *Conſtantinus* conditam [l] ſuum cognomen ciuitati impoſuit. Heraclea verò excellentem opus habet, & Teatrum, & regale Palatium: Conſtantinopolis autem omnia præcipua habere poteſt, propter Conſtantinum. Nec non verò etiam Circenſium ſpectaculum feuiſſime ſectatur [m].

XXXIII. Thracia
g diues
h tolluntur
i Heracleam
k debuit cui
l conditæ
m ſpectatur.

Poſt.

Ἀπὸ τῆς Θρακίας οὖν αὐλάζουσαν εὑρήσεις τὴν Μακεδονίαν, ἡ παρεχούσα πάντα, ἐμπορείαν δὲ ἐκβάλλει σίδηρον, καὶ τὸν μόλυβδον· ποτέ τε καὶ ξυρόν, καὶ τυρὸν Δαρδανικόν (ἐπίκειται γὰρ αὐτῇ ἡ Δαρδανία·) καὶ ἔχει πόλιν λαμπρὰν Θεσσαλονίκην, ἥ ἐστι καὶ αὐτὴ μία τῶν ἐξεχουσῶν.

Μετὰ τὴν Μακεδονίαν ἡ Θεσσαλία πολλὰ φέρουσα, καὶ ἄλλοις ἀρκεῖν λέγεται, καὶ ἔχει ὄρος Ὄλυμπον, ὃ θεῶν κατοίκησιν Ὅμηρος λέγει.

Μετὰ τὴν Θεσσαλίαν, ἡ Ἀχαΐα, Ἑλλάς, καὶ Λακωνικῆς γῆ, ἡ ἐν αὐτῇ ἔχουσα, οὐχ οὕτως ἄλλοις, ἀρκεῖν ἑαυτῇ δύναται. Καὶ γὰρ αὐτὴ ἐπαρχία βραχεῖα ἐστι, καὶ ὀρεινή, καὶ οὐχ οὕτω καρποφόρος εἶναι δύναται. Ἔλαιον δὲ ἐξ ὀλίγου γεννᾷ, καὶ μέλι Ἀττικόν, καὶ μᾶλλον τῇ φήμῃ τῶν μαθήσεων καὶ λόγων δοξάζεσθαι δύναται· ἐν τοῖς ἄλλοις γὰρ τὸ πλεῖστον οὐχ οὕτω. Πόλεις δὲ ἔχει ταύτας, Κόρινθον, καὶ τὰς Ἀθήνας· Κόρινθόν τε, πόλιν πολλὴν ἐν ἐμπορείᾳ, καὶ ἔχουσαν ἔργον κυριώτατον τοῦ Ἀμφιθεάτρου. Τὰς δὲ Ἀθήνας καὶ τῇ ἱστορίᾳ παλαιάς, καί τι ἄξιον ὠνομασμένον καμάραν, ὅπου πολλῶν ἀγαλμάτων ἑστηκότων θαυμαστὸν ἐστιν ὁρᾶν τῶν λεχθέντα τῶν παλαιῶν πόλεμον. Λακωνικὴ δὲ μόνῳ κερνικῷ λίθῳ, ὃν λέγουσι Λακεδαιμόνιον, κοσμεῖσθαι ἡγεῖται.

Μετ' Ἀχαΐαν ἐστὶν εὑρίσκεσθαι τὰ τοῦ Ἐπείρου μέρη· καὶ πόλιν οὕτω καλουμένην Ἔφεσον. Ἡ δὲ ἐπαρχία ὑπὸ τινῶν Ἔπειρος, ὑπὸ τινῶν Αἰτωλία, ἡ πόλις Νικόπολις, ἡ ἰχθὺν πολὺν θαλάττῃ, εὔπορος*, ὥστε μισεῖν τὸ εἶδος βλέποντα τοσοῦτον.

Μετὰ ταύτην μικρὸν ἀνώτερω Δαλματία ἐστίν, ἡ ἐν ἐμπορείαις ἔξοχος εἶναι λέγεται. Τυρὸν οὖν Δαλματικόν, καὶ ξύλα

Post Thraciam iam occurrentem inuenies MACEDONIAM. *Ea cum omnibus abundet, ferri & plumbi commercium agitat: quandoque etiam & lardi & casei Dardanici (nam & ei adiacet* DARDANIA) *Habet autem ciuitatem claram Thessalonicam, quæ & ipsa vna est ex eminentissimis.*

A Thraciâ ergò obuiantem inuenies MACEDONIAM: quæ habundans omnia, negotium vero exercet ferrum & plumam [a]. Aliquotiens enim & lardum & caseum Dardanicum (adiacet enim ei DARDANIA) & habet ciuitatem splendidam Thessalonicam: quæ est & ipsa vna eminentium. XXXIV. MACEDONIA

[a] plumbum

Post Macedoniam est THESSALIA: *quæ cùm multa producat, etiam aliis sufficere dicitur. Et est in eâ mons Olympus, quem Homerus ait esse Deorum habitaculum.*

Post Macedoniam THESSALIA, multa ferens, & aliis sufficere dicitur. Et habet montem Olimpum, quem Deorum habitaculum Homerus ait. XXXV. THESSALIA

Post Thessaliam est ACHAIA, GRÆCIA *&* LACONICA *terra: quæ sibi quidem sufficiens, non etiam aliis sufficit: nam & cum ipsa prouincia parua sit & montosa, neque adeò frugifera esse potest: olei etiam parum producit, & mel Atticum: denique doctrina & orationis famâ magis clara est: de cæterò vero fermè, haud adeò. Ciuitates porrò has habet, Corinthum & Athenas: & Corinthum quidem ciuitatem, commercio florentem: in quâ etiam est opus eximium Amphitheatri. Athenas vero, & visu antiquas, & dignas etiam ob celebrem Arcum qui ibi est: vbi & innumeræ statuæ sunt, & iucundum est videre bella antiquorum decantata. Laconica vero solo cronico lapide, quem Lacedamonium vocant, ornari dicitur.*

Post Thessaliam ACHAIÆ GRÆCIÆ, & LACONICÆ terra, quæ in se habens, non sic aliis, sufficere sibi potest. Nam & ipsa prouincia breuis est & montuosa, & non tantum frugifera potest esse: oleum verò ex pauco generat, & mel Atticum: & magis fama doctrinam [o] & orationum glorificari potest: in aliis enim quamplurimæ non sic. Ciuitates autem habet has, Corintum & Athenas: Corintum enim ciuitatem multum in negotio, & habens opus præcipuum Amphitheatri. Atenas verò & historias [p] antiquas, & aliquid dignum nominatum [q] Arcum, vbi multis statuis stantibus notabile est videre dicendum antiquorum bellum. Laconica [r] verò solo cronico lapide, quem dicunt Lacedæmonium, ornari putat. XXXVI. ACHAIA GRÆCIA LACONICA

[o] doctrinarum

[p] historia antiqua

[q] nominatim ob arcū

[r] Laconica

Post Achaiam occurrunt EPIRI *partes, & ciuitas quæ vocatur Ephirus. Prouincia verò à quibusdam Epirus ab aliis Ætolia vocatur. Ciuitas* in eâ *Nicopolis, quæ pisce marino plurimùm abundat: adeò quidem vt qui speciei istius multitudinem viderit, iam etiam propemodum oderit.*

Post Achaiam est inuenire EPIRI partes, & ciuitas quę sic vocatur Epirus [f]. Prouincia verò à quibusdam **Epirus**, à quibusdam Ætolia. Ciuitas Nicopolis quæ piscem multum marinum habundat, vt odire speciem videntem aliquantam. XXXVII. EPIRUS

[f] Ephirus

Post hanc paulò altius est DALMATIA, *quæ commerciis eminere dicitur. Caseum scilicet Dalmatenum, &*

Post hanc paulo superius DALMATIA est: quę in negotiis eminēs esse dicitur. Caseū itaq; Dalmarenū & ti- XXXVIII. DALMATIA

καὶ ἔργα ταῖς χρείαις χρήσιμα, ὁμοίως τε καὶ σίδηρον, τρία εἴδη χρήσιμα ὄντα, περισσεύουσα ἐκπέμπει, καὶ ἔχει πόλιν λαμπρὰν Σαλώνην. Τὸ Διρράχιον γὰρ διὰ τὴν τῶν οἰκούντων πονηρίαν παρὰ Θεοῦ (μᾶλλον τοῦ ἀληθοῦς ὡς λέγουσι) διηχήσεν, καὶ οὐκ ὤφθη.

Μετέπειτα νῦν κατὰ τάξιν αἱ ἐπαρχίαι, Καλαβρία, ἡ σιτοφόρος οὖσα περισσεύει ἐν πᾶσι ἀγαθοῖς.

Μετὰ ταύτην Βρέττια ἀπαντᾷ, καὶ αὐτὴ βελτίστη οὖσα, ἐμπορείαν ἐκπέμπει ἐσθῆσιν βύρρων, καὶ οἶνον πολὺν βέλτιστον.

Μετὰ Βρεττίαν ἡ Λουκανία χώρα βελτίστη, καὶ αὐτὴ πᾶσι εὐποροῦσα, καὶ ξυλεὶν πολλὴν ἐκπέμπει, ὅτι ἔστι ἐν ὄρεσι, οἷς δέλεαρ τῶν ζώων ποίκιλον.

Μετά τε Καμπανία ἐπαρχία, οὐ λίαν μὲν μεγάλη, πλουσίους δὲ ἄνδρας κεκτημένη, καὶ αὐταρκής ἐστι, καὶ κελλάριζει τῇ βασιλευούσῃ Ῥώμῃ.

Καὶ μετέπειτα εἰς Ἰταλίαν· ἡ καὶ ὠνομασμένη λόγῳ μόνον, ἡ ἐν ὀνόματι τὸ κλέος αὐτῆς δεικνύει, πολλὰς καὶ ποικίλας πόλεις ἔχουσα, καὶ πάντων ἀγαθῶν πλήρης, διοικεῖται ὑπὸ τῆς προνοίας. Εὑρήσεις τε ἐν αὐτῇ Ἰταλίᾳ οἷον πολλὰ ἔθνη, Πικηνόν, Σαβῖνον, Τιβουρτῖνον, Τουσκον. (ἡ γὰρ Τουσκία προσόκειται τῇ προειρημένῃ ἐπαρχίᾳ, ἧς κάλλος οὐ πολλῷ ὕστερον λέξομεν) Ἰταλία τοίνυν πᾶσι εὐποροῦσα, προσέστι καὶ τοῦτο μέγιστον ἀγαθὸν κτᾶται, πόλιν μεγίστην καὶ ἐξοχωτάτην, καὶ βασιλικήν, ἡ ἀπ' ὀνόματος τὴν ῥώμην δεικνύει, καὶ καλεῖται Ῥώμη, ἣν λέγεται ᾠκηκέναι Ῥώμυλος

& materiam ædificiis aptam, tùm & ferrum: tres has inquam species vtilissimas quibus abundat emittit. Et est in eâ ciuitas clara Salona: Dyrrachium enim, propter malitiam inhabitantium à Deo (id enim verosimilius dicitur) absorpta est & euanuit.

& tigna tectis vtilia, similiter & ferrum, tres species cum sint vtilia, habundans emittit Et habet ciuitatem splendidam Salonam: Diracium enim propter habitantium malitiam, adõ [t] (magis vero [u] vt dicunt) descendit, & non apparuit.

t à Deo
u i. vero propius

Exinde iam ordine prouincia ha: CALABRIA: quæ & frumenti ferax est, & omnibus bonis abundat.

Deinde iam ordine prouinciæ, CALABRIA, quæ frumentifera cum sit, habundat in omnib. bonis. XXXIX. CALABRIA

Post hanc BRYTTIA occurrit: quæ & ipsa beatissima est, & emittit mercem vestem byrram, & vinum magnâ copiâ & optimum.

Post hanc BRITTZANTIVM [x]: & ipsa obtima cum sit, negocium emittit vestem byrrum, & vinum multum & obtimum. XL. BRITTIVM

x ꝗ. Brittzia

Post Bryttiam LVCANIA regio beatissima: & ipsa cùm omnibus abundet, lardum magnâ copia emittit: eo quod sit in montibus, in quibus varia pascua animalium sunt.

Post Brittziam LVCANIA regio obtima, & ipsa omnibus habundans, & lardum multum forâs emittit: propter quod est in montibus, cuius æscam animalium variam. XLI. LVCANIA

Deinceps, CAMPANIA prouincia, non ea quidem magna, locupletes autem viros habens: & ipsa sibi sufficit, & cellarium est Reginæ vrbi Romæ.

Post [y] enim CAMPANIA prouincia, non valde quidem magna, diuites autem viros possidens, & ipsa sibi sufficiens est, & cellarium Regnante [z] Romo. XLII. CAMPANIA

y Team, in MS.
z Regnanti Romæ.

Post hæc ITALIA, quæ & solo verbo, seu nomine tenus designata, gloriam suam ostentat. Multas ea & varias ciuitates cùm habeat, omnibúsque bonis abundet, à diuinâ prouidentiâ regitur. In Italiâ quippe inuenias multa vini genera, veluti Picenum, Sabinum, Tyburtinum, Tuscum (Nam & Tuscia in prædicta prouincia est: cuius formositatem non multò post narrabimus.) Italia igitur omnibus abundans, hoc insuper maximum bonum possidet, nempe vrbem maximam, eminentissimam, & Regiam, quæ & de nomine ipso fortitudinem suam ostentat, vocatúrque Roma: quam condidisse aiunt Romulum

Et postea in ITALIAM; quæ & nominata verbo solum, aut in nomine, gloriam suam ostendit, multas & varias ciuitates habens, & omnibus bonis plena, regitur à prouidentia. Inuenies enim in ipsa Italia vinum multa genera, Picenum, Sabinum, Deuortinum, Tuscium (etenim Tuscia adiacet prædictæ prouinciæ: cuius formonsitate [a] non post multum narremus [b].) Italia ergo omnibus habundans, insuper & hoc maximum bonum possidet, ciuitatem maximam & eminentissimam & Regalem, quæ de nomine virtutem ostendat [c]. & vocatur ROMA: quam aiunt condidisse Romulus XLIII ITALIA ROMA

a formositatem
b narrabimus
c ostendit vel ostentat

μυλος πᾶς. Ἔστιν οὖν παμμεγίστη, καὶ οἰκήμασι θείοις κεκοσμημένη. Ἕκαστος γὰρ ἐκ προγεγενημένοις τῶν αὐτοκρατόρων, οἱ καὶ νῦν ὄντες, εἰς αὐτὴν οἰκίζειν τι ἐβουλήθησαν· καὶ ἕκαστοι αὐτῶν ἔργον ὁποῖόν τε ἐν ὀνόματι ἑαυτοῦ ἐργάζεται. Εἰ γὰρ ἐθέλοις Ἀντωνῖνον, ἔργα εὑρήσεις ἀναρίθμητα, ὡς καὶ καλουμένην ἀγορὰν Τραϊανοῦ· ἣ ἔχει Βασιλικὴν ἐξέχουσαν καὶ ὀνομαστήν. Ἔχει δὲ καὶ Κιρκήνσιον καλῶς κείμενον, καὶ χαλκώματι πολλῷ κεκοσμημένον. Εἰσὶ δὲ ἐν αὐτῇ Ῥώμῃ καὶ παρθένοι ἑπτὰ εὐγενεῖς, καὶ ἐνδοξώταται, αἱ τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν ὑπὲρ σωτηρίας τῆς πόλεως κατὰ τὸ τῶν παλαιῶν ἔθος διατελοῦσι, καὶ καλοῦνται παρθένοι Ἑστίας. Ὁμοίως καὶ ποταμὸν ἔχει πολλοῖς γνώριμον Τύβεριν, ὃς ὠφέλιμός ἐστι τῇ προειρημένῃ πόλει, ὃς
* vel εἰσπλέων ἐντέμνων* αὐτὴν φθάνει εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ δι' αὐτοῦ πάντα προσελθόντα ἀπὸ ξένης, ἀναβαίνει, ἀπὸ δέκα καὶ ὀκτὼ μίλια· καὶ οὕτω πόλις πᾶσιν ἀγαθοῖς περισσεύει. Ἔχει δὲ
* γερουσίαν καὶ Σένατον* μέγιστον ἀνδρῶν πλουσίων. Εἰ δὲ καθ' ἕκαστα δοκιμάζειν ἐθέλοις, εὑρήσεις πάντας κριτὰς ἢ ἐσομένους, ἢ γεγενημένους εἶναι, ἢ δυναμένους μὲν, οὐκ ἐθέλοντας δὲ, διὰ τὸ
* ἀμεριμνίας τῶν ἑαυτῶν ἀπολαύεσθαι μετ' ἀσφαλείας* βούλεσθαι. Σέβουσι δὲ καὶ τοὺς Θεοὺς ἐκ μέρους, τὸν Δία καὶ Ἥλιον· ἀλλὰ οὐ καὶ τὰ ἱερὰ τῆς Μητρὸς τῶν Θεῶν διατελεῖν λέγονται· καὶ βω-
* θύται * βεβαιῶται μόσκοποι* πρὸς αὐτοὺς πέπεισθαι*. Ταύτην ἔχεις.

Γείτων ἡ Τουσκία· ἡ Τουσκία ἐπὶ τὸ πολὺ τοῦτο ἀπὸ τῶν Θεῶν τὸ ὄνομα μέγιστον ἔλαβεν. Ἐντεῦθεν γὰρ λέγουσιν ἀπ' ἀρχῆς εὑρηθῆναι τὴν θυτικήν, καὶ ὅτι ἀγαθὸν Θεοὺς εἶναι ἔλεξαν. Αὕτη γὰρ περισσεύουσα πᾶσι ἀγαθοῖς, καὶ τοῦτο κτᾶται μάλιστα ἀμφὶ Θεοὺς τὰ θυτικὰ πολλά· τούτου γὰρ πράγματος τὸ βέβαιον πρὸς αὐτοὺς εἶναι λέγεται. Καὶ ταῦτα μὲν τῆς Ῥώμης καὶ Τουσκίας.

Τῆς

mulum puerum. Est igitur ea quàm maxima, diuinisq; adificiis ornata. Singuli quippe Imperatores vel superiores, vel etiam qui nunc sunt, in eâ aliquid condere in animum induxerunt, singuliq; opus aliquod de nomine suo fecêre. Si vel Antoninum spectes, innumera eius opera inuenies: similiter inuenies *& forum quod Traianum dicitur, in quo & Basilica pracipua & celebrata. Habet autem & Circum eleganti structurâ, & aeramento multo ornatum. Sunt etiam ibidem, Roma scilicet, septem Virgines ingenua & patricia, qua sacra Deorum, pro salute vrbis, iuxta antiquorum morem, faciunt, vocanturq; Virgines Vesta. Pariter & fluuium habet, multis notum,* puta *Tyberim: qui pradicta vrbi plurimum confert, eam quippe secans in mare effluit, & per eum omnia qua aliunde veniunt, ab octodecim miliaribus subuehuntur. Habet & Senatum maximum, locupletum virorum. Quod si sigillatim eos recenseas, reperies omnes aut Magistratu fungentes aut functos: vel qui possint quidem, nolint tamen, eò quòd suis bonis frui tranquillè malint. Colunt porrò & Deos, & in his Iouem & Solem: sed & sacra Matris Deûm facere dicuntur Aruspices quoque apud eos boni sunt. Sic Romam habes.*

mulus puer. Est itaque quammaxima, & edificiis diuinis ornata. Quisque enim antefactis [d] *Imperatorum*, aut nunc qui sunt, in eam condere aliquid voluerunt: & singuli eorum opus qualemque [e] in nomine suo facit. Si enim volueris *Antoninum*, opera inuenies innumerata: sicut & quæ dicitur *forum Traianum*, quæ habet Basilicam præcipuam & nominatam. Habet autem & Circenses [f] bene positum, & æramento multo ornatum. Sunt autem in ipsâ Roma & Virgines septem ingenuæ & clarissimæ, quæ sacra Deorum pro salute ciuitatis, secundum antiquorum morem, perficiunt, & vocantur *Virgines Vesta*. Similiter & fluuium habet multis notum Tyberim: qui vtilis est prædictæ ciuitati, qui incidens eam peruenit in mare, & per ipsum omnia quæ veniunt de peregre, ascendent [g], à decem & octo milia: & sic ciuitas omnibus bonis habundat. Habet autem & Senatum maximum virorum diuitum: Quod si per singulas [h] probare volueris, inuenies omnes Iudices aut factos aut futuros esse: aut potentes quidem, nolentes autem, propter suorum frui cum securitate velle. Colent [i] autem & Deos ex parte, Iouem & Solem: nec non & Sacramantis [k] Deum perficere dicunt: & Aruspices ad eos certum est. Hanc habes.

[d] *ex ante actis Imperatoribus.*
[e] *qualecunque*
[f] *Circense*
[g] *ascendunt*
[h] *per singulos*
[i] *Colunt*
[k] *suprà correctum in* MS. *sacra Matris*

Vicina huic Tuscia, *qua quidem Tuscia fermè à Diis nomen istud sortita est. Ibi quippe aiunt primitùs inuentam haruspicinam; item quòd dixerint bonum esse vt Dij credantur. Quare & ipsa omnibus bonis abundans, & hoc maximè habet, nempe frequentia Deorum sacrificia: etenim huius rei peritia apud eos esse dicitur. Et hac quidem de Româ & Tusciâ.*

XLIV. Tuscia

Vicina Tuscia: quæ Tuscia quamplurimæ hoc à Diis nomen maximum accepit. Vnde [l] enim aiunt ab origine inuentam esse haruspicia: & quod bonum Deos esse dicebant. Nam & ipsa habundans omnibus bonis, & hoc possidet maximæ [m], circa Deos haruspicia multa: etenim huius rei certum ad eos esse dicitur. Et hæc quidem Romæ & Tusciæ.

[l] *Inde*
[m] *maximè*

Italia Ita-

Τῆς Ἰταλίας δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις εἰσὶ ἐπιφανεῖς, οὕτω καλουμέναι, Ἀκουϊλεία καὶ Μεδιόλανον.

Μετὰ τοίνυν τὴν Ἰταλίαν, ἃς διελίπομεν, πόλεις λέγομεν· τὴν Μεσίαν καὶ Δακίαν, ἐπαρχίας ἑαυταῖς μὲν αὐτάρκεις, ψυχρὰς δὲ μέγιστα ἐχούσας, ὧν πόλις μεγάλη Νέασος λέγεται.

Εἶτα Παννονία χώρα, γῆ πλουσία ἐν πᾶσι καρποῖς τε καὶ κτήνεσι, καὶ ἐμπορείαις, ἐν μέρεσι καὶ ἀνδραπόδοις· καὶ ἀεὶ οἴκησις τῶν ἀρχόντων ἐστίν· ἔχει δὲ καὶ πόλεις μεγίστας, Σίρμιζ τε καὶ Νώρικον· ὅθεν καὶ ἐσθὴς Νωρικὴ ἐξιέναι λέγεται. Ταύτη Παννονία χώρα.

Ἡ προσκειμένη πέρα ποταμὸν Δανούβιον, ἔθνος τῶν βαρβάρων Σαρματῶν ἐστι.

Μετὰ Παννονίαν τὴν Γαλλίαν ἐπαρχίαν· ἣ ὅτι μεγίστη εἴ, καὶ ἀδιαχείριστον ἀεὶ ἐνδεῖ· τοῦτο ἐξ ἑαυτῆς ἔχει*. Ἀλλὰ μὴν, διὰ τὴν τῆς θαλάσσης παρεισίαν, πάντα ἐν πλήθει εὔπορει, ἀλλὰ πλείστα τιμῆς. Πόλιν δὲ μεγίστην φασὶ ἔχειν, ἣ καλεῖται Τρίβηρις, ὅπου καὶ οἰκεῖν ὁ Κύριος λέγεται, καὶ ἐστὶ μεσόγεια. Ὁμοίως δὲ ἔχει ἄλλην πόλιν ἐν πᾶσι αὐτῇ συμβουλεύουσαν, ἣ ἐστιν ἐπὶ τῆς θαλάττης, ἣν λέγουσιν Ἀρέλατον, ἣ ἀπὸ παντὸς κόσμου ἐμπορείας λαμβάνουσα, τῇ προειρημένῃ πόλει ἐκπέμπει. Πᾶσα δὲ χώρα ἄνδρας ἔχει ἰσχυροὺς καὶ εὐγενεῖς ἐν πολέμῳ τοιγαροῦν πλεῖστον στρατόπεδον, καὶ ἰσχυρὰ τῶν Γαλλῶν εἶναι λέγονται· καὶ ἐστὶν ἐν πᾶσι ἐπαρχία θαυμαστή. καὶ ἔχει προσκειμένην ἔθνος Βαρβαρικὸν τῶν Γότθων.

Εἶτα πρὸς τὰ Γάλλια ἡ Σπανία, γῆ πλατεῖα καὶ μεγίστη, καὶ πλουτοῦσα ἀνδράσι διδακτοῖς, ἐν πάσαις [τε] ἐμπορείαις,

* ποῦ

Italia porrò ciuitates & alia clara sunt, puta Aquileia & Mediolanum.

Italiæ verò & aliæ ciuitates sunt splendidæ, quæ sic vocantur, Aquileia, & Mediolanum. XLV. AQVIL. MEDIOLANVM

Nunc dicamus deinceps post Italiam & eas ciuitates, quas prætermisimus, MYSIAM *videl.* & DACIAM *prouincias: quæ sibi quidem sufficiunt, frigidæ autem maximè sunt. Quarum ciuitas magna Nessus dicitur.*

Post ergò Italiam, quas prætermisimus ciuitates dicamus: MYSIAM & DACIAM prouincias, sibi quidem sufficientes, frigora autem magna habentes; quorum ciuitas magna *Nessus* [a] dicitur. XLVI. MYSIA & DACIA

[a] *Nessus*

Deinceps occurrit PANNONIA *regio, terra omnibus diues, tum frugibus tum & iumentis & mercibus, quin ex parte & mancipiis: sempérque ea Imperatorum sedes est. Habet porrò & ciuitates maximas, puta Sirmium & Noricum, vnde & vestis Norica prodire dicitur. Et hactenùs de Pannonia regione.*

Deinde PANNONIA regio, terra diues in omnibus, fructibus quoque & iumentis & negotiis, ex parte & mancipiis. Et semper habitatio *Imperatorum* est. Habet autem & ciuitates maximas, Syrmi quoque & Noricum: vnde & vestis Noricus exire dicitur. Hæc Pannonia regio. XLVII. PANNONIA

Huic adiacet trans fluuium Danubium Barbara gens, SARMATARVM.

Quæ adiacet trans flumen Danuuium, gens barbarorum SARMATVM est. XLVIII. SARMATÆ

Post Pannoniam, GALLIA *prouincia est: quæ cùm maxima sit, & Imperatore semper egeat, hunc etiam ex se desiderat. Sed & propter maris opportunitatem, omnibus copiosè abundat, quanquam caro pretio. Ciuitatem porrò maximam habere dicitur, quæ vocatur Triueris: vbi etiam Imperator morari dicitur, eáque mediterranea est. Pariter & aliam ciuitatem habet in omnibus ei adminiculantem, quæ ad mare sita est, quam vocant Arelatum: quæ cùm ab omni orbe commercia suscipiat, & prædictæ ciuitati ea submittit. Omnis autem regio viros habet bellicosos & Nobiles: quare & in bello frequens inde miles, & fortis ex Gallia esse dicitur. Est & in omnibus ??us prouincia admiratione digna. Adiacentem habet ea Barbaram gentem* GOTHORVM.

Post Pannoniam, GALLIAM prouinciam [o]: quæ cùm maxima sit, & *Imperatorem* semper eget [p]: hunc ex se habet [q]. Sed propter maioris [r] præsentiam, omnia in multitudine habundat, sed plurima pretij Ciuitatem autem maximam dicunt habere, quæ vocatur Triueris: vbi & habitare *Dominus* dicitur: & est mediterranea. Similiter autem habet alteram ciuitatem in omnibus ei adiuuantem, quæ est super mare, quam dicunt Arelatum, quæ ab omni mundo negotia accipiens, prædictæ ciuitati emittit. Omnis autem regio viros habet fortes & nobiles: in bello itaque plurimum exercitum & fortia Gallorum esse dicuntur: & est in omnibus prouincia admirabilis Et habet adiacentem gentem Barbaram GOTHORVM. XLIX. GALLIA

[o] *habes scil.*
[p] *egeat*
[q] *haec t*
[r] *maris*

Deinceps prope Galliam HISPANIA *est terra lata & maxima, & viris doctis diues, & omnis generis mercibus, quas*

Deinde ad Gallia [s] SPANIA, terra lata & maxima, & diues viris doctis, in omnibus negotiis: quo- L. HISPANIA

[s] *Galliam*

ὧν ἐκ μέρους λεγώμεθα. Ἔλαιον γὰρ καὶ ἔμβαμμα, καὶ ἐσθῆσιν ποικίλην, καὶ ξυρόν, καὶ τὰ κτήνη πέμπουσα, πάντῃ κόσμῳ χορηγοῦσα, πάντα ἀγαθὰ κεκτημένη, καὶ ἐξαίρετος ἐν πᾶσιν
* Σπάρτου ἀγαθοῖς. Πρόσεστι δὲ καὶ λευκαίας * ἀρετὴν πάσῃ γῇ χορηγοῦσα, δοκεῖ μὲν αἰσχρὰ παρὰ πολλῶν, ἐπεὶ πᾶν ναῶν γένος σώζει, καὶ δι' αὐτῆς πλεῖστα πᾶσα ἐμπορεία φαίνεται· παρὰ πολλῶν ἢ ἀσθενὴς εἶναι δοκεῖ. Ἐντεῦθεν Ὠκεανὸν εἶναι λέγεται, καὶ τούτου μέρος, ὃ οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων διηγήσασθαι δύναται. ἀλλὰ τί ἐκεῖ εἶναι δύναται; Ἔστι γὰρ ἔρημος, καί, ὥς φησιν, ἐστὶν ἐκεῖ τέλος τοῦ κόσμου.

Ἔπειτα γυρεύουσαι πρὸς Αὔστρου τὴν εὑρήσεις τὴν Μαυριτανίαν· ἄνθρωποι τὸν βαρβάρων βίον, καὶ ἔθος· ὅμως τοῖς Ῥωμαίοις ὑπήκοοι· ἡ ἐπαρχία ἐσθῆσιν, καὶ ἀνδράποδα πραγματεύεται, καὶ σῖτον εὐπορεῖ, καὶ ἔχει πόλιν Καισάρειαν.

Ἔτι μετὰ Μαυριτανίαν Νουμιδία ἐπαρχία, καρποῖς εὐποροῦσα, καὶ ἑαυτῇ αὐτάρκης, καὶ ἐμπορείας ἔχει, ἐσθῆσιν ποικίλην, καὶ ζῷα βέλτιστα.

Πρὸς ταύτην ἐπαρχίαν Ἀφρικῆς χώρα πλουσία ἐν πᾶσιν εὑρίσκεται, πᾶσιν ἀγαθοῖς κεκοσμημένη ἐστί, καρποῖς τε καὶ ζευγαρείοις, καὶ σχεδὸν αὐτὴ πᾶσι ἔθνεσι χρῆσιν τοῦ ἐλαίου δίδωσιν. ἡ πολλὰς καὶ διαφόρους πόλεις κεκτημένη, μίαν κυριωτάτην καὶ θαυμαστὴν ἄγαν ἔχει, ἣ οὕτως ὀνομάζεται Καρχηδών, ἣν ᾠκοδόμησε γυνὴ Τυρία, ὀνόματι Διδώ· ἣ ἐλθοῦσα εἰς Λιβύαν, τόπον ἠγόρασεν, ὅσον βύρσα νεόδερος ἀμφικρατεῖν ἐδυνήθη, ὡς ὁ Βεργίλιος φησί, ἐπονομαζομένη Βύρσα· ἡ διάθεσις λίαν ἐνδοξοτάτη συνίσταται·

κάλλος

quas ex parte memorabimus: oleum scilicet, & liquamen, & varias vestes, & lardum, & iumenta emittit, totiq; orbi suppeditat; denique omnis generis bona possidet, & in omnis generis bonis eximia est. Insuper & sparti vsum omni orbi præstat: quod quidem præstans multis videtur, eò quod omnis generis naues seruet, eiusq; beneficio omne fermè commercium fiet: atenim multis debile id videtur. Post hæc Oceanus esse dicitur, eâq; e orbis pars, quam nemo hominum enarrare potest. Sed quid quæso ibi esse potest? Nempe desertum, &, vt aiunt, finis mundi ibi est.

quorum ex parte dicimus. Oleum enim, & liquamen, & vestem variam, & lardum, & iumenta mittens, omni mundo sufficiens, omnia bona possidens, & præcipua in omnibus bonis. Insuper autem & sparti virtutem omni terræ præstans, videtur [f] quidem necessaria aput multos, quoniam omne nauium genus saluat, & per ipsum quamplurimæ omnem negotium videtur: aput multos autem debilis esse videtur. Inde Oceanum esse dicitur, & huius partem, quę nemo hominum narrare potest. Sed quid ibi esse potest? Est enim desertum, &, sicut aiunt, est ibi finis mundi.

[f] *quæ videtur*

Deinceps vergentem ad Austri terram inuenies, terram MAVRITANIAM: *cuius homines Barbari quantum ad vitam & mores, Romanis tamen subditi. Hæc prouincia vestium & mancipiorum mercaturam exercet, frumentoq; abundat: & ciuitatem habet Cæsaream.*

LI. MAVRITANIA

Deinde girantem ad Austri terram, inuenies terram MAVRITANIAM, homines barbarorum vitam & mores, tamen Romanis subditi: quæ prouincia vestem & mancipia negotiatur, & frumentum habundat: & habet ciuitatem *Cæsaream*.

Exinde post Mauritaniam NVMIDIA *prouincia est, frugibus abundans, sibiq; sufficiens: quæq; vestium variarum & optimorum animalium* seu equorum *mercaturam exercet.*

LII. NVMIDIA

Deinde post Mauritaniam NVMIDIA prouincia, fructibus habundans, & sibi sufficiens, & negotia habet, vestem variam, & animalia obtima.

Proxima huic prouinciæ, AFRICÆ *regio in omnibus diues occurrit: quæ omnis generis bonis ornata est, frugibus etiam & iumentis: & ipsa fermè omnibus gentibus vsum olei præstat. Ea cùm multas & varias ciuitates habeat, vnam habet præcipuam, & admiratione dignam quæ dicitur Karthago: quam Tyria mulier condidit nomine Dido: quæ cùm in Lybiam venisset, locum emit,*

'Taurinum quantum posset circundare tergum,

vt Virgil. ait,—cognomine Fyrsam. *Hæc structura elegantia gloriosissima cõstat: for-*

LIII. AFRICA [t]

Ab [t] hanc prouinciam AFRICÆ regio diues in omnibus inuenitur: omnibus bonis ornata est, fructibus quoque & iumentis: & pœne ipsa omnibus gentibus vsum olei præstat. Quæ multas & differentes ciuitates possidens, vnam præcipuam & admirabilem nimiùm habet, quæ sic vocatur *Kartago*: quam condidit mulier Tyria, nomine Dido: quæ cùm Libiam venisset, locum emit, quantum corium bubulum circumtenere potuit, vt Virgilius ait, cognomine Byrsa: quę dispositione valde gloriosissima constat: for-

[t] *Ad*

κάλλος δὲ τόπου ἀνθώδεις κεκτημένη, ἔχει ἔλαιον. Καὶ γὰρ τάξιν τῶν δένδρων ἔχει εἰς τὰς κώμας ἴσην, καὶ λιμένα ὑπὸ πολὺ καινοὶ ὄντες ἔχουσα, ποσειδῶνα αὐτὸν φόβου τῶν ναυτῶν, εὐδίαν διδόναι δοκεῖ· ἀσφαλείας γὰρ πλήρης ἐστί· καὶ πάλιν κυριώτατον εὑρέσεις ἔργων. δημόσιον εἰς αὐτὴν, καὶ μὴν τῶν ἐργοκότων. Ἐν τερπνοῖς δὲ ἓν μόνον θέαμα λίθον φιλονίκως ἀπεκδέχονται οἱ οἰκοῦντες Μυνεράδ· αὐτὴ δὲ χώρα Ἀφρική ἐστι λίαν μεγίστη, καὶ ἀγαθὴ, καὶ πλουσία. Ἀνθρώπους δὲ ἔχουσα οὐκ ἀξίους τῆς πατρίδος. χώρα γὰρ πολλὴ καὶ ἀγαθὴ, οἱ ἄνθρωποι δὲ οὐχ οὕτω. Δόλιοι γὰρ πλεῖστοι πάντες εἶναι λέγονται, ἀλλὰ μὲν λέγοντες, ἀλλὰ δὲ ποιοῦντες. Χαλεπῶς δὲ δι' αὐτοὺς εὑρίσκεται ἀγαθός· ἀλλ' ἐν πολλοῖς ὀλίγοι ἀγαθοὶ εἶναι δύνανται.

Ἔπι μετὰ Ἀφρικὴν πᾶσαν χώραν προσκεῖται καὶ ἔρημος γῆ μεγίστη ἐν Αὔστρου μέρεσι, ὅπου φασὶ ἐν ἐλαχίστῳ μέρει αὐτοῦ τοῦ ἐρήμου οἰκεῖν τῶν βαρβάρων ὀλίγον ἔθνος, οὕτω καλούμενον, Μαζικῶν, καὶ Αἰθιόπων.

Μετὰ τοῦτο εὑρίσκεται χώρα Πενταπολιτῶν ὀλίγη, ἀλλὰ καρποῖς καὶ ὑποζυγίοις πλουσία, ἡ πόλεις ἔχει παλαιὰς δύο, Πτολεμαΐδα καὶ Κυρήνην, αἷς φασι ἐν χρόνῳ βεβασιλευκέναι.

Μεθ' ἣν ἄλλη ἐπαρχία Λιβύας ὀνόματι, πλησιάζουσα καὶ αὐτὴ ἀπὸ δυσμῆς τῇ Ἀλεξανδρείᾳ· ἣ οὐ λαμβάνει τὸ ὕδωρ ἀπ' οὐρανοῦ. ἄνδρας μὲν ἔχει ὀλίγους, ὅμως ἀγαθοὺς, καὶ εὐσεβεῖς καὶ σοφούς. Νομίζω δὲ ὅτι ἀγαθὸν αὐτοῖς ἔνεστιν, εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ παιδείας*, οὐχ ὑακίζοντος αὐτοῖς καθ' ἕκαστα ἔτη.

* παρα- τοῦ ἡγεμονία

Μετέπειτα

formoſiſſimum vero locum inſtar luci habet; oliuum, vbi arbores ordine conſita ſunt. In vicos æqualis eſt. Et cum Portum habeat in primis viſu admirandum, mare citra vllum nauium metum, ſerenum præſtare videtur; adeò is tutus eſt. Eximium item opus publicum in eâ inuenies, vicum argentariorum. Inter voluptatum autem genera, vnicum ſpectaculum. Munerum [gladiatoriorum] *contentioſiſſimè habitantes ſpectant. Ipſa verò Africa regio eſt longè maxima & beata & diues. Homines verò habens, patriâ indignos: regio quippe ipſa optima, homines verò non æquè. Fraudulenti quippe fermè omnes eſſe dicuntur: qui aliud quidem dicant, aliud verò faciant. Quare haud facile bonus quis inter eos reperitur: quanquam & inter multos pauci boni eſſe poſſunt.*

formonſitatem verò, locum pro locu[u] poſſidens, habet oleum[x]: etenim ordinem arborum habet. In vicos æqualis: & portum ſuper omne nouum viſum[y] habens, Neptunum, ſine timore nauium, ſerenum præſtare videtur, ſecuritatis enim plenus eſt. Et iterum præcipuum inuenies opus publicum in eam, Vicum argentariorum: In delectabilibus verò vnum ſolum ſpectaculum valde contentioſè expectant habitantes, Munerum: ipſa autem regio Africæ eſt valde maxima & bona & diues. Homines autem habens non dignos patriæ: regio enim multa & bona, homines verò non ſic: doloſi enim quamplurimi omnis[z] eſſe dicuntur: alia quidem dicentes, alia autem facientes. Difficile autem inter eos inuenitur bonus: tamen in multis pauci boni eſſe poſſunt.

u pro luce
x oliuam
y viſu
z omnes

Inde, poſt Africa regionem omnem, adiacet Terra deſerta maxima ad Auſtri partes: vbi aiunt in minimâ quadam iſtius deſerti parte habitare modicam Barbarorum gentem, quæ vocatur MAZICVM *&* ÆTHIOPVM.

LIV. MAZICES ÆTHYOPES

Deinde poſt Africæ omnem regionem adiacet & deſerta Terra maxima in Auſtri partibus: vbi aiunt in minima parte ipſius deſerti, habitare Barbarorum paucam gentem, quæ ſic vocatur MAZICVM, & ÆTHIOPVM.

Poſt hos occurrit regio PENTAPOLITANA *modica, ſed frugibus & iumentis diues: quæ duas vetuſtas ciuitates habet, Ptolemaidem & Cyrenem: quas etiam aliquando regnum obtinuiſſe aiunt.*

LV. PENTAPOLITANA

Poſt hoc inuenitur regio PONTIPOLITANA[a], pauca, ſed fructibus & iumentis diues: quam ciuitates habet antiquas duo Ptolemaide & Quirenim[b], quas dicunt in tempore regnaſſe.

a Pentapolitana
b Cyrenem

Poſt hanc eſt alia prouincia, quæ vocatur LIBYA: *& ipſa Alexandria ab occaſu propinqua: quæ de cœlo aquam non accipit. Viros quidem habet ea paucos, attamen bonos, pios & prudentes: quare & ita cenſeo bona illis obtingere, nonniſi ob Dei eruditionem & cultum, quandoquidem de cœlo ſingulis annis apud eos non pluit.*

LVI. LIBYA

Poſt quam altera prouincia LIBIÆ nomine: propinquans & ipſa ab occaſu, Alexandriæ: quæ non accipit aquam de cœlo: viros quidem habet paucos, tamen bonos, & pios & prudentes: puto autem quod bonum eis ineſt, niſi à Dei eruditione[c], non pluente eis per ſingulos annos.

c adoratione

Exinde F De-

Μετέπειτα νῦν πάλιν τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

Καὶ ταῦτα μὲν οἰκουμένης, τὴν τῶν Ῥωμαίων καὶ βαρβάρων γῆν, ὅ, τι ἐκ μέρους εἰπεῖν ἐδυνάμεθα· οὐ γὰρ πάντα ἀσφαλεστάτως συγγράφειν δυνατὸν ἦν. Ὅμως εἰ καὶ ἴσως διέλαθεν ἡμᾶς μέρος τι, ἀλλ' ὡς οἴομαι, οὐ σφόδρα.

* an μίαν ὕλην ἰσοβίας

Ἵνα μὴ δὲ μόνην ὅλην* ἰσοβίαν παραλιπεῖν δοκοῦμαι, οὕτω καὶ τὰς νήσους, αἳ ἐν μέσῃ θαλάσσῃ κείμεναι εἰσίν, καὶ αὐτῶν μνημονεύσας, οὕτω τῶν λόγων παύσω.

* λινοφᾶον

* πᾶσι

Ἔχεις τοίνυν ἀπ' ἀνατολῆς τὰς νήσους οὕτω· πρώτην καὶ μεγίστην Κύπρον, ἣ εἴωθε ναυπηγεῖν· λέγεται οὐ δεομένη τῆς ἄλλης ἐπαρχίας ὁπόποτε, ὑπὲρ ναυπηγίᾳ ἀναγκαῖα αὐτὴ νῆσος ἔχει, πάντα κατώτερον ἐξηγημένα, ξύλα, χάλκωμα, σίδηρον, πίσσαν, οὐδὲ οὐ τὴν ὀθόνην* πρὸς βηλάρια, καὶ τῶν σχοινίων χρῆσιν. Φασὶ δὲ καὶ ἄλλοις ἀγαθοῖς αἰθερίοις* περισσεύεσθαι.

Ἔπειτα Εὔβοιαν (καὶ αὐτὴ νῆσος) οὔλημῆν εἶναι λέγουσιν.

Ἐντεῦθεν αἱ οὕτω καλοῦνται Κυκλάδας νήσους πλείστας, τὸν ἀριθμὸν πεντήκοντα τρεῖς, αἳ πᾶσαι ἑαυτῶν κελτὴν ἔχουσι· ὧν τινας ὀνομαστὶ εἰπεῖν ἀναγκαῖόν ἐστι. Καὶ μὲν τὴν Ῥόδον νῆσον, καὶ πόλιν μεγίστην, ἥ, ὡς προεφήτευσεν ἡ Σιβύλλη, ὑπ' ὀργῆς τοῦ Θεοῦ ὄλλυται. Ἔστι δὲ εἰς αὐτὴν πόλιν ἀνδριάς, ὃ πάντες Κολοσσεῖον ὀνομάζουσι, καινὸν ἄνδρα μεγέθους· δῆλος γὰρ ἡ ἐν αὐτῇ, κατὰ τὴν προφητείαν τῆς προειρημένης Σιβύλλης.

Νῦν καὶ τὴν ἄλλην, τοῦ Ἀπόλλωνος Τένεδος.

Περ

Exinde iam iterum occurrit Alexandria.

Et hac quidem, quæ de orbe terrarum, tum Romanorum tum Barbarorum terra iacet, ex parte dicere potuimus: neque enim omnia exactiſſime deſcribere poſſibile eſt. Attamen, etſi fortè aliqua pars nos latuit, non tamen, vt opinor, multum.

Ne autem vel vnicam ſpectabilis terræ partem omiſiſſe videar, etiam Inſulas, quæ medio mari iacent memorare iuuat: quo facto ſermonem hunc finiam.

Habes igitur ab Oriente inſulas ſequentem in modum: Primam & maximam CYPRVM: *ea nauium fabricam exercet: & dicitur, nullius prouinciæ indiga, ad nauium fabricam: neceſſaria ſcilicet ipſa hac inſula habet omnia ſequentia: ligna, æs, ferrum, picem: quin & linteum pro velis, & funium copiam. Dicunt & aliis omnibus bonis eam abundare.*

Poſtea EVBOEAM *quæ & ipſa inſula eſt, nobilem eſſe dicunt.*

Inde CYCLADES *inſulæ plurimæ, quæ ſic vocantur. Hæ cùm numero ſint quinquaginta tres, omnes vnicum Rectorem habent. Earum aliquas nominibus ſuis deſignare neceſſe puto. Et quidem* RHODVM, *inſulam & ciuitatem maximam, quæ, ſicut prophetauit Sibylla, irâ Dei eſt peritura. Eſt autem in hâc ciuitate ſtatua, quam omnes Coloſſeum vocant, viri inuſitatæ magnitudinis. Dolus verò in eâ fuit, iuxta prophetiam prædicta Sibyllæ.*

Iam & altera inſula APOLLINIS TENEDOS.

Ab

Deinde iam iterum Alexandriam.

Et hæc quidem, orbis terræ, Romanorum quoque & Barbarorum terram, quod ex parte dicere potuimus. Non enim omnia certiſſimè conſcribere poſſibile erat. Tamen etſi fortè latuit nos aliqua pars, tamen, vt opinor, non valde. LVII. EXCVSATIO *auctoris*

Vt non autem ſolam totam iſtoriam prætermittere videar: nam & Inſulas, quæ medio mari poſitæ ſunt, & ipſarum memoratus, ſic orationem deſinam. LVIII. INSVLÆ

Habes ergò ab Oriente Inſulas ſic: primam & maximam CYPRVM, quæ ſolet nauem conficere: dicitur non indigens alterius prouinciæ quicquam, pro fabrica nauium: neceſſaria ipſa inſula habet omnia inferius declarata, ligna, æramentum, ferrum, picem: nec non verò linteamen pro velaria [d], & funium vſum. Dicunt autem & aliis bonis hominibus [e] habundare. §. 1. *Cyprus*

d velariis
e omnibus

Deinde ETBOEAM [f] (& ipſa inſula) nobilem eſſe dicunt. § 2. *Eubœa*

f χ Eubœa

Inde quæ ſic vocatur [g] CYCLADAS inſulas plurimas, numero quinquaginta tres: quæ omnes ſuum Iudicem habent: quarum aliquas ex nomine dicere neceſſarium eſt. Nam quæ RODVM inſulam & ciuitatem maximam: quæ, ſicut profetauit Sibilla, abera [h] Dei eſſe [i] peritura. Eſt autem in ipſam ciuitatem ſtatua, quam omnes COLOSSEVM nominant, nouum virum magnitudinis: dolus enim in ipſa fuit, ſecundum profetiam prædictæ Sybillæ. § 3. *Cyclades*

g vocantur
h ab ira
i eſt

Iam & alteram & APOLLINES [k] TENEDOS. § 4. *Tenedos*

Ab

k Apollinis

Πρὸς τούτοις εὑρήσεις Ἴναρον, ἡ Ἴναρος δασυπόδει ἔθησιν πολλὴν ἐκβάλλει, διὰ τὴν ἐμπορείαν αὐτοῦ πράγματος ἐκ τῶν ζώων πλῆθος. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις πράγμασι μετρία, ἑαυτῇ αὐτάρκης· οἶνον ἔχει πολὺν πρόστιθεῖσα, Μακεδονίας καὶ Θρακίας χώρᾳ κοινωνοῦσα.

Ἔπειτα τὴν Κρήτην νῆσον εὑρήσεις, ἣ ἑκατὸν ἀριθμῷ πόλεσι κεκοσμημένη ἐστί, καί ἐστιν ἐν πᾶσιν πλουσία καὶ θαυμαστή, ἔχουσα πόλιν μεγίστην, ὀνόματι Γορτύνην, ἐν ᾗ καὶ Κιρκήνσιον εἶναι φασί, καὶ ἔχει ἄνδρας πλουσίους ἐν μέρεσι καὶ πεπαιδευμένους.

Εἶτα Κυθήρη ἄλλη νῆσος· ἐντεῦθεν Ζάκυνθος καὶ Κεφαλονίη, νῆσοι, ἔχουσαι δὲ εὐπορίαν ἅπαντα ἀγαθά.

Μεθ' ἃς νήσους πάντως βελτίστη καὶ μεγίστη Σικελία νῆσος, ἡ ἤπειρον τῆς γῆς διαφέρουσα. πολλά τε ἀγαθὰ ἡ Σικελία γεννᾷ, καὶ ἐκπέμπει πανταχοῦ ἐμπορείας χρησίμους εἰς ὑπερβολὴν, ὃ ἐστι ἄριστον, ὁμοίως τε τὰ ζῶα γάλα· ἔχει δὲ δὲ ἄνδρας πλουσίους, καὶ πεπαιδευμένους πάσῃ παιδείᾳ, τῇ τε Ἑλληνικῇ καὶ Λατίνῃ. Πόλεις δὲ ἔχει ἐπιφανεῖς, Συρακούσην δὲ Καθάνην, ἐν αἷς θέαμα τῶν Κιρκηνσίων εὖ ἀναπληροῦται· ζῶα γὰρ ἀγαθὰ καὶ ἰσχυρὰ ἔχουσα, ἀγωνίζεται τέρποντες τῇ τῶν ζώων ἀρετῇ. Ἐν ἡ νήσῳ δὲ τὸ ὄρος, ὃ οὕτω καλεῖται Αἴτνα· εἰ ἄξιόν ἐστι, ἡ θερμότης ἐστιν ἐν ἐκείνῳ ὄρει, ἐπεὶ ταῖς ἡμέραις καὶ νυξὶ φλέγει ἐν αὐτῇ κεφαλῇ ὄρεος, ὅθεν καὶ καπνὸς ἀναβαίνειν φαίνεται, ὁ ὄρος εἰς γύρον ἀμπελῶνας πολλὰς ἔχον, γεννᾷ κυριωτάτους οἴνους.

Ἔπειτα ἡ Κοσσύρη.

Poſt has occurrit YMBRVS: *quæ Ymbrus leporinam veſtem numeroſam emittit, propterea eius abundantiam: magna enim ibi leporum copia eſt. In cæteris verò rebus mediocris, itáq; ſibi tantum ſufficiens: vinum autem abundanter cùm habeat, & Macedoniæ & Thraciæ regionibus id communicat.*

Ab[l] ipſos inuenies YMBRVM: quæ Imbrus leporinam veſtem multam ejicit. propter habundantiam ipſius rei ibi animalium multitudo. In cæteris verò rebus moderata ipſa ſibi ſufficiens: vinum autem multum faciens, Macedoniæ & Trachiæ regioni ſimilans [m]. § 5. *Imbrus* [l] *fe. Ad* [m] *al. ſubmittens*

Poſt hæc CRETA *inſula occurrit, quæ centum numero ciuitatibus decoratur. Eſt ea in omnibus diues & admirabilis. Habet maximam ciuitatem nomine Gortinam: vbi & Circum [inſignem] eſſe dicunt. Denique habet ea viros partim diuites & doctos.*

Poſtea CRETAM inſulam inuenies, quæ centum numero ciuitatibus ornata eſt. Et eſt in omnibus diues & mirabilis. Quæ habet maximam ciuitatem nomine Gordinam [n]: in qua & Circenſes [o] eſſe dicunt: & habet viros diuites ex parte, & eruditos. § 6. *Creta* [n] *Gortinam* [o] *Circenſe*

Inde CITHERA *inſula eſt: tùm* ZAZINTHVS & CEPHALONIA *inſulæ, quæ habent & abundant omnibus bonis.*

Deinde CITHERA alia inſula: inde ZAZINTHVS & CEPHALONIA inſulas habentes & habundantes omnia bona. § 7. *Cithera* *Zazinthus* *Cephalonia*

Poſt has inſulas omnes, beatiſſima & maxima SICILIA *inſula, quæ continentem diuidit. Multa ſanè bona Sicilia producit, & vbiq; emittit merces vtiles magnâ copiâ, lanam infinitam pariter & iumenta. Habet autem & viros diuites & doctos omni eruditione tum Græca tum Latina. Ciuitates autem habet claras Syracuſam & Catanam, in quibus ſpectaculum Circenſium benè peragitur: ſiquidem bonos & fortes equos habet: quare voluptatibus ſeruientes equorum vi contendere amant. In hac inſulâ eſt & mons qui vocatur Ætna: in quo monte, ſi qua fides, diuinitas eſt, quandoquidem die noctuq; in vertice montis ignis eſt: vnde etiam fumus aſcendere videtur. Hic mons in circuitum, vineta multa habet, & præſtantia vina generat.*

Poſt quas inſulas omnis [p], optima & maxima SICILIA inſula, quæ ſolidam terræ differens: multa enim bona Sicilia generat, & emittit vbique negotia vtiles in habundantiam, lanam infinitam, ſimiliter & iumenta. habet autem & viros diuites & eruditos omni doctrinâ quoque, Græca & Latina. Ciuitates autem habet ſplendidas Syracuſam & Cathenam [q]: in quibus ſpectaculum Circenſium benè completur: Animalia enim bona & fortia habens, contendunt delectantes animalium virtute. In qua inſula & montem qui ſic vocatur *Hetna*: ſi dignum [r] eſt, Diuinitas eſt in illo monte; quoniam diebus noctibúſque ardet in capite montis, vnde & fumus aſcendere apparet: qui mons in girum vineta multa habens, generat vina præcipua. § 8. *Sicilia* [p] *omnium* [q] *Catanam* [r] *ſi fide dignum*

Inde COSSORA.

Deinde COSSORA. § 9. *Coſſura.*

Poſt

Μεθ' ἣν ἄλλην νῆσον οὕτω καλουμένην Σαρδινίαν· καὶ αὐτὴ πλουσιωτάτη καρποῖς καὶ ζωγαρείοις, καὶ ἐπὶ λίαν ἐπιφανεστάτη.

Ἔπειτα ἄλλη, οὕτω λεγομένη, Βριτανίη νῆσος, ὥσπερ οἱ ἔλεγον, ὑπομιμνήσκουσι, σφόδρα μεγίστη, καὶ ἔξοχος ἐν ἅπασι.

ΔΙΑΤΕΛΕΙΤΑΙ Η ΕΚΘΕΣΙΣ
ὅλου τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐθνῶν.

Poſt hanc alia inſula quæ vocatur SARDINIA, *& ipſa frugum ditiſſima & iumentorum. Eaq; eſt longè clariſſima.*

Poſt hanc aliam inſulam, quæ ſic vocatur SARDINIAM, & ipſa ditiſſima fructibus, & iumentibus[f], & eſt valde ſplendidiſſima. §.10. *Sardinia* [f] *iumentis*

Deinde alia quæ vocatur BRITANNIA *inſula: quæ, ſicut narrant qui ibi fuerunt, longe maxima eſt & in omnibus præſtantiſſima.*

Deinde alia, quæ ſic vocatur BRITANNIA inſula, ſicut qui fuerunt narrant, valde maxima & præcipua in omnibus. §.11. *Britannia*

EXPLICIT EXPOSITIO totius Mundi & Gentium.

INDEX IN VETEREM ORBIS Deſcriptionem PRIMVS.

TOPOGRAPHICVS.

CAPVT I. Topographici Indicis.

¶GENTIVM, PROVINCIARVM, INSVLARVM Index.

CHAIA, Græcia, Laconica:
Poſt Theſſaliam.
Terra ſibi tantum ſufficiens.
Prouincia breuis, montoſa.
Frugifera.
Oleum & Mel Atticum producit
Viris doctis & oratoribus clara
Ciuitates in eâ claræ, ***Corinthus*** & ***Athenæ*** ***c. de Achaia* 36.**

Ægyptus:

Syriæ ad læuam contermina.
Thebais eius prouincia.
Indi, ſupra caput Thebaidos.
Metropolis eius ***Alexandria.***
à Nilo æſtate irrigatur; vnde
Frugifera, reddit centuplum,
Tritici,
Hordei,
Leguminis,
Vini,
Oleum non habet.
Frumento Aegypti paſcuntur
Conſtantinopolis,
Orientales partes,
Exercitus Imperatoris oppoſitus Perſis.
Deos colit ab antiquo.
Deorum cultum orbi tradidit.
Deorum habitaculum.
Sacra & templa apud eos ornata
Aeditimi
Sacerdotes
Miniſtri
Aruſpices,
Adoratores,
Aræ igne ſemper ſplendentes,
Vittæ,
Thuribula aromatibus plena,
} apud Ægyptios.
Viri Nobiles in Aegypto.
Sapientia alios excellentes.
Literarũ inuentores dicũtur Aegyptij,
Philoſophi plurimi in Aegypto,
Græcos vicerunt certamine.
Argutiores & perfectiores Græcis iudicati.
Impoſtura nulla in iis, ſed
Veram philoſophiam exercent.
Diſciplinam vnicam excolunt & in eâ excellunt.
***c. de Ægypto,* 18.**

Æthiopes, *v. ĩ. Mazices.*

Ætolia, *v. ĩ Epirus.*

Africa:

Numidiæ vicina,
Regio maxima, bona, & diues in omnibus,
Frugibus,
Iumentis,
Oleo.
Ciuitates in eâ multæ

Karthago præcipua & admirabilis.
Homines patriâ indigni,
malì,
dolosi,
difficile inter eos bonus.
c. de Africa, 53.

Apollinis Tenedos insula:
c. de Insulis, 58. § 4.

Arabia:
Supra Syriam & ad dextram eius.
Bostra eius ciuitas;
Persis & Saracenis propinqua.
c. de Arabia, 19.

Armenia minor:
supra Phrygiam,
Equites & Sagittarios præstat ad bellũ.
c. de Armenia minore, 24.

Asia [Proconsularis:]
Cariam sequitur;
Ciuitates in eâ maximæ & innumeræ:
præcipuæ
Ephesus, vbi
Portus præcipuus.
Smyrna; quæ ciuitas splendida.
Regio lata, admiranda, &
Frugifera
Vinorum variorum,
Olei,
Hordei,
Purpuræ bonæ alites *c. de Asia 30*

Babylonicæ pelles. *c. 21.*

Bithynia
post Hellespontum;
Admirabilis, maxima, & optima;
Frugifera;
Ciuitates in eâ multæ & admirabiles,
Præcipuæ, *Nicia*, & *Nicomedia.*
c. de Bithynia, 32.

Brachmani:
Seribus ad Occidentem confines;
sine Imperio viuunt.
Terra eorum mansionũm V.
c. de Brachmanis, 2.
Camarinis pomis, pipere, & melle
Camarino viuunt; *c. 6.*
Panem quotidianum cœlestem accipiunt. *ibid.*
Non ira, nec iudicium, nec rixa &c.
inter eos. *ibid.*

Britannia:
Insula maxima;
Præcipua in omnibus.
c. de Insulis, 58. §. vlt.

Brittium:
post Calabriam;
Prouincia optima;
Commercium exercet,
Veste byrrâ,
Vino optimo. *c. de Brittio, 40.*

Calabria:
post Dalmatiam;
Frugifera prouincia;
Abundat omnibus. *c. de Calabria, 39.*

Campania:
post Lucaniam sita;
non Magna;
Viri ibi diuites;
Sibi sufficiens;
Cellarium est Vrbis Romæ.
c. de Campania, 42.

Cappadocia:
in Ciliciæ superiori parte,
Frigora ibi maxima;
Viros habet nobiles *c. de Cappadocia 21*
Diuites, doctos, prudentes, fideles:
in Comitatu & ministerio Imperatorum. *c. 25.*
Mulieres speciosæ & candidæ *ibid.*
Cæsaria Cappadociæ ciuitas maxima.
Merces vbique mittit has, *(c. 21*
Vestem leporinam,
Babylonicas pelles,
Equos Imperatorios. *c. de Cappadocia, 21.*

Caria:
Liciã proximè sequitur. *c. de Caria 29*

Cephalonia:
Insula omnibus bonis abundans. *c. de Insulis, 58. §. 7.*

Chaldæi:
Deos meliùs colere dicuntur quàm Aegyptij, *(Ægypto, 18*
Literarum inuentores dicuntur. *c. de*

Cilicia:
Arabiæ proxima;
Vino abundans, aliis id prouinciis suppeditat.
Tharsus in eâ ciuitas magna & bona.
c de Cilicia,20.

Cithera insula:
c.de insulis 58.§.7.

Coele Syria:
c.17.in pr.v.Syria,ĵ.

Cossora insula:
c.de Insulis,58.§.9.

Creta:
Centum ciuitatibus ornata;
Diues & mirabilis in omnibus;
Gordinam habet ciuitatē præcipuam,
Viros habet diuites & eruditos.
c.de Insulis,58.§.6.

Cyclades insulæ:
Numero L I I I. in his præcipua *Rhodus*;
Iudex vnicus his omnibus præest.
c.de Insulis 58 § 3.

Cyprus:
Insula ab Oriente prima & maxima;
Sibi sufficiens;
Pomis omnibus abundat;
Nauium fabricâ clara
Necessaria ad eam omnia habet,
Ligna,
Æs,[Ære nobilis Cyprus],
Ferrum,
Picem,
Linteamen,pro velis;
Funium vsum.*c.de Insulis 58.§.1*

Dacia: *v.ĵ.Mysia.*

Dalmatia:
supra Epirum sita;
in Commercio habet hæc,.
Caseum Dalmatenum,
Tigna,
Ferrum;
Salona ciuitas splendida in eâ,&
Dyrrachium.
c.de Dalmatia,38.

Dardania:
Macedoniæ adiacet;
Caseus Dardanicus. *c.34.*

Disaph:
Regio Nebusæ adiacens;
Reguntur bene eius incolæ;
Mansiones habet C C X L.
c.de Disaph,7.

Diuæi:
post Loneos;
Reguntur à Maioribus;
Terram habent mansionum C C X.
c.de Diuæis,9.

Ellespontus: *v.ĵ.Hellespontus.*

Emer:
post Euiltas sita gens;
sine Imperio;
Legibus conuenienter viuunt;
Terram inhabitant mansionū XLVII.
c de Emer,4.
Camarinis melle & pomis,
item pipere viuunt. *c 6.*
Panem quotidianum cœlestem accipiunt. *ibid.*
Non Ira,non Iudicium, nec rixa, nec dolus,&c.inter eos est. *ibid.*

Epirus:
post Achaiam Prouinciam
Ætolia ab aliis dicitur;
Ephiros, in eâ ciuitas,&
Nicopolis. *c.de Epiro,37.*

Eubœa:
Insula nobilis. *c.de Insulis,58.§.2.*

Euiltæ [Euilei]
Brachmanis vicini;
sine Imperio;
Vitam Deorum viuunt;
Terra eorū mansionum est X X X I I.
c de Euiltis,3.
Camarinis melle & pomis,
item pipere viuunt. *c 6.*
Panem quotidianum cœlestem accipiunt. *ibid.*
Non Ira,non Iudicium, nec rixa, nec dolus,&c.inter eos est. *ibid.*

Gala-

Galatia:

Cappadociæ proxima;
Prouincia optima, sibi sufficiens;
Commercium Vestium exercet;
Milites bonos præstat;
Ancyra ciuitas in eâ maxima;
Panis ibi optimus.
c. de Galatia, 22.
Viros diuites, doctos, prudentes, fideles habet: in Comitatu & ministerio Imperatorum hac tempestate. ***c. 25.***

Gallia:

post Pannoniam est;
Prouincia maxima, & admirabilis;
Imperatore semper eget, & ex se habet;
Abundat omnibus propter mare, sed caro pretio;
Viros fortes habet & nobiles;
Ciuitates habet claras,
Treuirim,
Arelatum. ***c. de Gallia, 49.***

Gothi:

Gens barbara, Galliæ adiacens.
c. de Gallia, 49.

Græcia: ***v. s. Achaia.***

Hellespontus:

Asiæ vicina;
Regio frugifera
Frumenti,
Vini,
Olei.
Ciuitates habet antiquas,
Troiam,
Ilium,
Cyzicum, magnam & formosam.
c. de Hellesponto, 31.

Hispania:

Galliæ adiacet;
Terra lata & maxima;
Diues Viris doctis;
Bona omnia possidet;
Commercium exercet
Oleo,
Liquamine,
Veste varia,
Lardo,
Iumentis;
Sparto nobilis, quod omni terræ præstat;
Oceanus ei adiacet;
Trans Hispaniã desertũ & finis mũdi.
c. de Hispania, 50.

India Maior:

post Diuæos;
Triticum & omnia necessaria emittit;
Terra magna & bona;
Mansionum est CCX.
c. de India Maiore, 10.

India Minor:

Indiæ Maiori adiacet;
Viros habet fortes & bellicosos;
Auxilium præstat Persis tẽpore belli;
Mansiones habet CL.
c. de India Minore, 11.

India Minima:

post Indiam Minorem;
Regitur à Maioribus;
Elephantis abundat, ita vt Persæ inde accipiant;
Mansiones habet XV.
c. de India Minima, 12.
Indi supra caput Thebaidos; vnde Ægyptij merces accipiebant. ***c. 18.***

Ionei:

post Disaph regionem;
Terram habent mansionum CXX.
c. de Ioneis, 8.

Isauria, Isauri:

Ciliciæ proxima, mari vicina;
Viros fortes habet;
Latrocinia aliquando exercuerunt;
Romanorum aduersarij.
c. de Isauria, 26.

Italia specialiter accepta.

Campaniæ vicina;
Nomen eius celebre;
Ciuitates in eâ multæ, variæ;
Plena & abundans omnibus bonis,
Regitur à prouidentia;
Vini multa genera producit
Picenum,
Sabinum,
Tiburtinum,
Tuscum
c. de Italia, 43.

Laconica:
Lapidem cronicum solum habet, qui dicitur *Lacedæmonius*.
c.de Achaia,36.

Libya [sicca:]
post Pentapolitanam;
Alexandriæ ab occasu proxima;
Pluuiam de cœlo non accipit.
Viros habet paucos, bonos, pios, prudentes. *c.de Libya,56.*

Licia:
post Pamphiliam,
Regio sibi sufficiens,
Caucasus in eâ mons.
c.de Licia,28.

Lucania:
post Brittium,
Regio optima,
Abundans omnibus,
Lardum emittit,
Montosa est, vbi varia pascua animalium.
c.de Lucania,41.

Macedonia:
Thraciæ vicina,
Abundat omnibus;
Commercium exercet
Ferro,
Plumbo,
Lardo,
Caseo Dardanico;
Dardania ei adiacet,
Thessalonica in ea ciuitas clara.
c.de Macedonia,34.
Vinum Macedoniæ suppeditat Ymbrus insula. *c.58.§.5.*

Mauritania:
ad Austri terram,
Vita & moribus barbari homines eius,
Romanis subditi,
Commercium exercet
Veste,
Mancipiis:
Frugifera est,
Cæsarea ciuitas in eâ clara.
c.de Mauritania,51.

Mazices, & Æthiopes:
Africæ adiacent,
Terra maxima in Austri partibus & deserta,
Gens pauca barbarorum.
c.de Mazicibus & Æth.54.

Mesopotamia, Osdroëna
Persis vicina,
Ciuitates in eâ multæ, quæ in Excubiis & Vigiliis semper sunt,
Mœnia inclyta habent,
Fortitudini Persarum resistunt:
In his claræ
Nisibis,
Edessa;
Viros habet optimos,
in Commerciis versatos,
Nauigantes benè.
Diuites:
Merces à Persis acceptas Romanis vendunt, & vicissim *c 13.& 16.*
Æs & ferrum hostibus [Persis] vendere prohibitæ.
c.de Mesopot.& Osdro.16.

Mysia, & Dacia:
Prouinciæ sibi sufficientes,
Frigidæ,
Nessus ciuitas magna in Mysiâ.
c de Mysia & Dacia,46.

Nebusa:
Regio post Gentem Emer sita,
Tyrannorum inde initium,
Mansiones habet LX.
Seminatio & Messis inde incipit.
c de Nebusa, 5.

Numidia:
post Mauritaniam,
Frugifera,
Sibi sufficiens,
Commercium exercet.
Veste variâ,
Animalibus optimis.
c de Numidia,52.

Osdroëna: *v.s.Mesopotamia*,
nam ibi cõmunia vtriq; proponuntur,
Edessa in eâ ciuitas splendida.
c.de Mesopot & Osdroëna,16.

Palæstina: *v.j.Syria.*
c 17.in pr.

Pamphylia:

post Isauriam,
Regio optima,
Sibi sufficiens,
Oleo abundat, quod ad exteros mittit,
Ciuitates splendidas habet
Pergen,
Siden.
c. de Pamphilia 27.

Pannonia:

post Mysiam & Daciam,
Terra diues, frugifera,
Negotiatur
Iumentis,
Mancipiis:
Imperatorum semper habitatio est,
Ciuitates in eâ maximæ
Sirmium,
Noricum.
c. de Pannonia, 47.

Paphlagonia, & Pontus:

Armeniæ minori proxima;
Viros habet diuites, eminentes, doctos, prudentes, fideles,
In Comitatu & ministerio
Imperatorum hac tempestate,
Mulieres habet speciosas & candidas.
c. de Paphlagonia & Ponto, 25.

Pentapolitana:

post Mazices & Æthiopes sita,
Parua regio,
Diues frugibus, & iumentis,
Ciuitates in eâ antiquæ præcipuæ
Ptolemais,
Cyrene.
c. de Pentapolis. 55.

Persæ:

Indis vicini,
Romanis,
Abundant omnibus,
Commercia miscent cum Mesopotamiis vicinis, *c.* 13. 16.
Mali,
Bellicosi,
Impij, *c.* 13 & 15.
Incestuosi, *c. de Persis,* 13.
Periuri, fœdifragi in bellis & negotiis. *c.* 15.

Bellum Imperatoris contra eos hac tempestate. *c.* 18.
Fortitudini eorum resistebant hoc tempore Mesopotamiæ & Osdroënæ ciuitates. *c.* 16.
Auxilia petunt ab India Minore tempore belli. *c.* 11.
Elephantos accipiunt ab India Minima. *c.* 12.
Mansiones quot habeat eorum terra. *c.* 15.

Phœnice Syria:

c. 17 *in pr. v.* ĩ *Syria.*
Literarum inuentores dicuntur Phœnices à nonnullis. *c.* 18.

Phrygia:

Galatiæ proxima,
Bona regio,
Viros fortes producit,
Laodiciam ciuitatẽ maximam habet,
c. de Phrygia, 23.

Pontus: *v. s. Paphlagonia.*

Rhodus:

Cycladum insula. *v. plura* ĩ. *in Vrbib.*

Sabinum vinum, in Italia. *c.* 43.

Saraceni:

Persarum vicini,
Rapinâ viuunt,
à Mulieribus reguntur.
c. de Saracenis, 4.

Sardinia insula:

Diues frugibus & iumentis,
Splendidissima. *c. de Insulis,* 58 § 10.

Sarmatæ:

Trans Danubium,
Pannoniæ vicini,
Gens barbara. *c. de Sarmatis,* 48.

Seres:

sine Imperio viuebant.
Cibo communi non vsi,
Corpora non habebant obnoxia,
Pediculis, &c. Morbis,
non Laborabant,
non Seminabant, neque metebant,
Vestimentis communibus non vsi,

Vestimenta eorum sordes non contrahebant; (purgabant:
Vestimentorum sordes per ignem
Lapides pretiosos habent;
Fluuius apud eos, vnde lapides pretiosi manant,
per Retia suscipiunt lapides pretiosos ex fluuio;
Longæui;
Mortis diem præsciunt;
Sarcofagum sibi faciunt aromatibus varium;
Mortis horam expectāt in sarcofago;
Morientes omnibus valedicunt;
non Lugent mortem parentum aut filiorum;
Aromatibus abundant;
Terra eorum est mansionum LXX.
c de Seribus, 1.

Sicilia:

Insula optima & maxima;
Continentem diuidit;
Producit multa bona;
Commercium exercet
Lanâ,
Iumentis:
Viros habet diuites & eruditos;
Ciuitates habet splendidas
Syracusam,
Catanam:
Animalia habet bona & fortia;
Ætna mons in eâ.
c. de Insulis, 58. §. 8.

Spania: *v. Hispania* s.

Syria:

Osdroënæ vicina;
Diuisa in tres: Phœnicem, Palæstinam, & Cœlen:
Ciuitates habet maximas & excellentes: *c de Syria* 17 *in pr.*
quæ Negotia exercent; Viros habent oratione, opere & virtute præstantes; *d c* 17. §. 13.
Aeres temperatos habent; *ibid.*
Sunt autem hæ ciuitates
Antiochia, Ascalon, Berytus, Biblus, Cæsarea, Damascus, Eleutheropolis, Gaza, Heliopolis, Laodicia, Neapolis, Ptolemais, Sarepta, Scythopolis Seleucia, Sidon, Tripolis, Tyrus.
de quibus *v. suis locis* ĩ. *de Vrbib.*
Vinum Syriæ suppeditant Ascalon & Gaza ciuitates. *c* 17. §. 7.

Tenedos Apollinis insula:

c de Insulis, 58 § 8.

Thebais:

Prouincia Ægypti;
Indi supra caput eius.
c de Ægypto, 18.

Thessalia:

post Macedoniam,
Fertilis;
Olympus mons in eâ.
c de Thessalia, 35.

Thracia:

post Bithyniam;
Frugifera;
Viros habet maximos & fortes;
Milites inde leguntur;
Ciuitates in eâ splendidæ
Constantinopolis,
Heraclea.
c de Thracia, 33.
Vinum Thraciæ suppeditat Ymbrus insula: *c.* 58 §. 5.

Thuscia:

Italiæ pars;
Nomen à Diis & Deorũ cultu habet;
Haruspicinæ inuentrix;
Abundat omnibus.
c. de Thuscia, 44.
Formosa *cap* 43
Vinum Tuscum, *ibid.*

Ymbrus:

Insula post Cycladas;
Leporibus abundat;
Vestem leporinam emittit;
Moderata & sibi sufficiens;
Vinifera;
Macedoniæ & Thraciæ vinum suppeditat.
c. de Insulis, 58. §. 5.

Zazinthus:

Insula omnibus bonis abundans.
c. de Insulis, 58. §. 7.

CAPVT II. Topographici Indicis.

VRBIUM METROPOLEON *Index.*

ALexandria:

Ægypti Metropolis;
Maxima & pulchrè disposita;
Abundans omnibus bonis;
Diues eorum quæ ad victum pertinēt;
Piscium tria genera habet,
Fluuiatile,
Stagnense,
Marinum:
Merces Barbaricæ, veluti Aromata, ad eam deferuntur;
Deos multum colit;
Serapidis templum ibi insigne;
Iudices eam bene regebant.
Licentia populi in Iudices:
Medicinâ clara Alexandria;
Philosophi ibi in omni doctrinæ genere;
Chartam ea sola omni terrarum orbi suppeditabat.
c. de Ægypto, 18.
Libyæ ab occa u propinqua. *c. 56.*
Vinum ei suppeditant Ascalon & Gaza, Syriæ ciuitates. *c.* 17. §. 7.

Ancyra:

Galatiæ ciuitas maxima. *c.* 22.

Antiochia:

Syriæ regalis ciuitas;
Imperatoris sedes; & quidem huius libelli tempore. *c.* 17. § 1 & 13.
Operibus publicis splendida;
Populosa;
Abundans omnibus bonis,
c. de Syria, 17. § 1.
Voluptatibus & Circensibus dedita,
c. 17. §. 13.
Annonam accipiebat ex Laodiciâ,
d. c. 17. §. 5. & Seleuciâ, *d. c.* §. 6.

Aquileia:

Italiæ specialiter acceptæ ciuitas splendida, vnà cum Mediolano.
c. de Aquileia & Mediol 45.

Arelatum:

Galliæ ciuitas vna cum Treuiri præcipua maxima;
Commercio seu emporio nobilis.
Treueri merces submittit.
c. de Gallia, 49.

Ascalon:

Syriæ ciuitas eminens;
Commercio nobilis;
Abundat omnibus;
Vinum Syriæ & Ægypto suppeditat.
c. de Syria, 17. §. 7.
Athletas, Luctatores bonos habet,
d c § 13.

Athenæ:

Achaiæ ciuitas;
Mel Atticum;
Viris doctis & Oratoribus claræ;
Arcus ibi cum statuis multis.
c. de Achaia, 36.

Berytus:

Syriæ ciuitas delitiosa;
Legum auditoria habet;
Iurisconsulti & Adsessores Iudicum inde prodeunt.
c. de Syria, 17. §. 3.
Linteamen orbi terrarum emittit.
d. c 17. §. 12.
Gloriosa & frugifera vini, olei *ibid.*
Circenses & Mimarios habet optimos.
d. c. 17. §. 13.

Biblus:

Syriæ ciuitas;
Linteicio nobilis;
c. de Syria, 17. §. 9.
Linteamen orbi emittit. *d. c.* 1. 7§. 12.
Gloriosa & frugifera vini, & olei. *ibid.*

Bostra:

Arabiæ ciuitas maxima;
Commercia exercet;

Tetrapylon opus publicum insigne in eâ, *c.de Arabia*,19.,

Byrsa, olim Karthago. *c* 53.
v.j.Karthago.

Byzantium:
postea Constantinopolis. *c* 33.
v.j.Constantinopolis.

Cæsaria: [Cæsariæ tres]
1 *Cappadocia*, ciuitas maxima. *c*.21.
2 *Mauritania*. *c*.51.
3 *Syria*, ciuitas delitiosa;
Abundat omnibus. *c* 17.§.12.
Disposita egregiè.
Tetrapylum opus publicum in eâ insigne. *c.de Syria*,17.§.4
Linteamen orbi emittit. *d.c.*§.12.
Gloriosa & frugifera vini & olei. *ibid.*
Circenses habet & Pantomimos. *d.c.*17.§.13.

Camara: vnde Camarina poma.
v.j.Indicem Rerum.

Carthago: *v j Karthago.*

Castabala:
Phœnices ciuitas;
Calopetas habet optimos: [i.funambulos] *c.de Syria*,17.§ 13.

Cathana:
Siciliæ ciuitas. *c*.58.§.8.

Constantinopolis:
Thraciæ ciuitas;
Byzantium olim vocata;
Constantinus eam condidit;
Nomen suum ei imposuit;
Circensium ibi spectaculum feruebat. *c.de Thracia*,33.
Pascebatur Ægyptiaca annona. *c*.1§.

Corinthus:
Achaiæ ciuitas;
Commercio frequens;
Amphitheatrum ibi insigne. *c.de Achaia*,36.

Cyrene:
Pentapolitanæ ciuitas. *c* 55.

Cyzicum:
Hellesponti ciuitas. *c* 51.

Damascus:
Syriæ ciuitas. *c*.17.§.11.
Pruna Damascena,
Pistacium, producit.
Pomorum omne genus
d.c.de Syria,17.§ 11.

Dirrachium:
Dalmatiæ ciuitas. *c* 38
Absorpta, propter habitantium malitiam *ibid.*

Edessa:
Osdroënæ ciuitas. *c*.16.*v.Mesopot* *ã*.

Eleutheropolis:
Syriæ ciuitas. *c*.17.§.11.

Ephesus:
Asiæ Proconsularis ciuitas;
Portum habet eximium. *c*.30.

Ephirus, ciuitas Epyri. *c*.37.

Gaza:
Syriæ ciuitas eminens;
Commercio nobilis;
Abundans omnibus;
Vinum suppeditat Syriæ & Ægypto. *c.de Syria* 17.§.7.
Acromaticos & Pammachiarios bonos habet. *d.c* 17.§ 13.

Gortina: [*Gortyna*]
Cretæ insulæ ciuitas maxima;
Circus ibi est;
Viros habet diuites & eruditos; *c.de Insulis*,58.§.6.

Heliopolis:
Syriæ ciuitas;
Libano monti proxima, *c*.17.§.10.13.
Mulieres speciosas habet Libanotidas dictas;
Venus ibi cultu præcipuo,
Formositatem ea mulieribus dare dicitur.
c de Syria 17.§.10.
Choraulas habet, quibus Musæ scientiam canendi inspirant. *d c*.17 §.13.

Hera-

Heracleæ:
Thraciæ ciuitas;
Opera publica duo in eâ,
Theatrum,& Palatium Regale.
c.de Thracia,33.

Iericho:
Palæstinæ Syriæ ciuitas;
Nicolai palmula in eâ.
c.de Syria,17.§.11.

Ilium:
Hellesponti ciuitas antiqua. *c.31.*

Karthago:
Africæ ciuitas præcipua & admirabilis;
à Didone Tyria muliere condita;
Nomine Byrsa;
Disposita bene & formosè;
Lucus in eâ;
Oliuam habet;
Arbores oliuæ in ordinem plantatæ;
Portus eius insignis;
Vicus in eâ Argentariorum,insigni opere;
Spectaculum ibi Gladiatorum solum.
c.de Africa,53.

Laodicia: [Laodiciæ duæ]
1 *Phrygia*, vestem, quæ inde Laodicena,emittit. *c.23.*
2 *Syria*, ciuitas præcipua & bona;
Commercia exercet,&
Antiochiæ subministrat. *c.17.§.5.*
Linteamen orbi emittit. *c.17.§.12.*
Gloriosa,& frugifera vini & olei.*ibid.*
Circenses Agitatores optimos producit. *d.c.17.§.13.*

Lydda:
Purpuram alitinâ producit. *c.17.§.12.*

Mediolanum:
Italię ciuitas splendida cum Aquileia.
c.de Aquil & Mediolan.45.

Naessus vel **Naissus.**
v.j. Nessus.

Neapolis:
Syriæ ciuitas Gloriosa: *c.17.§.12.*
Nobilis valde.
c.de Syria,17.§.8.

Frugifera vini & olei. *c.17.§.12.*
Linteamen orbi emittit. *ibid.*

Nessus:
Mysiæ ciuitas magna. *c.46.*

Nicia [al.Nicea]
Bithyniæ ciuitas formosa;
Dispositio eius elegans;
Ornata vndique.
c.de Bithynia,32.

Nicomedia:
Bithyniæ ciuitas admirabilis;
Abundans omnibus;
Basilica antiqua in eâ,olim
Cœlitus combusta,postea
à Constantino restaurata:
Circus etiam in eâ eximius.
c.de Bithynia,32.

Nicopolis:
Epiri ciuitas;
Pisce marino abundat.
c.de Epiro,37.

Nisibis:
Mesopotamiæ ciuitas. *v.s.Mesopot.*

Perge:
Pamphiliæ ciuitas.*c.27.*

Picenum vinum in Italia: *c.43.*

Ptolemais: [Ptolemaides duæ]
1 *Pentapolitana* prouinciæ, vna. *c 55.*
2 *Syria*, altera. *c.17.§.11.*

Rhodus:
Ciuitas maxima;
Eam irâ Dei perituram Sibylla prædixit.
Colossi statua ingens in eâ,
Dolus in ipso.
c.de Insulis,58 §.3.

Roma:
Virtutem ostendit ipso nomine;
à Romulo condita;
Maxima,ædificiis diuinis ornata;
Imperatores singuli opere aliquo
publico ibi nominis sui memoriam
stabiliuerunt;
Antoninorum opera ibi innumera;

Traiani forum;
Basilica præcipua;
Circus Maximus statuis æreis ornatus:
Deos colunt Romani, Iouem, Solem, & Matrem Deûm;
Virgines Vestales septem Romæ;
Aruspicina ibi;
Tiberis eam perlabitur;
Annona per Tiberim in Vrbem subuehitur;
XVIII. millia passuum distat ab Ostiis, vnde annona;
Omnibus abundat;
Senatum maximum habet virorum diuitum. c de Italia, 45.
Cellarium Romæ est Campania. c.41.

Salona:
Dalmatiæ ciuitas. c.38.

Sarepta: vel Saraphta,
Syriæ ciuitas;
Linteamen orbi emittit,
Gloriosa & frugifera vini & olei est. c. de Syria 17.§.11.12.

Scythopolis:
Syriæ ciuitas;
Linteamen orbi emittit;
Gloriosa est, & frugifera vini & olei. c de Syria, 17.§.12.

Seleucia:
Syriæ ciuitas, optima;
Antiochiæ offert quæ aliunde accipit, Fiscales & priuatas species:
Portum Constantius ibi fecit. c. de Syria, 17 §.6.

Siden:
Pamphyliæ ciuitas. c.27.

Sidon:
Syriæ ciuitas. c.17.§.12.

Sirmium:
Pannoniæ ciuitas. c.47.

Smyrna:
Asiæ Proconsularis ciuitas. c.30.

Syracusa:
Siciliæ ciuitas splendida;
Spectaculum Circensium ibi. c. de Insulis, 58.§.8.

Tharsus:
Ciliciæ ciuitas. c.20.

Thessalonica:
Macedoniæ ciuitas. c.34.

Tiburtinum vinum in Italia. c. 43

Treuiris:
Galliæ ciuitas maxima & mediterranea;
Imperator [Constans] ibi consistebat, huius libelli tempore,
ab Arelato merces accipiebat. c. de Gallia, 49.

Tripolis:
Syriæ ciuitas;
Linteaminibus clara. d.c.§.12.

Troia:
Hellesponti antiqua ciuitas. c.31.

Tyrus:
Syriæ ciuitas felix, diues;
Commercio feruens;
Potens in omnibus portis. c. de Syria, 17.§.2.
Linteamen orbi emittit. d.c.17.§.11.
Gloriosa & frugifera vini & olei. ibid.
Circenses, Agitatores & Mimarios optimos habet. d.c.17.§.13.

CAP. III.

Topographici Indicis.

MONTIVM, PORTARVM, FLVMINVM, PORTVVM.

Index:

MONTES.

Ætna:
Siciliæ mons;
Diuinitas in illo;
Ardet diebus noctibúsque fumi indicios;
Vineta multa habet in gyrum;
Vina generat præcipua. c. de Insulis 58.§.8.

Caucasus:
Lyciæ mons. c.18.
Libanus:
Syriæ mons. c.17.§.10.& 13.
à quo Libanotidæ mulieres. d.§.10.
Olympus:
Thessaliæ mons;
Deorum habitaculum Homerus dicit. c.de Thessalia,35.

PORTÆ.

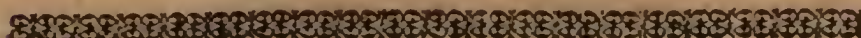
in Portis omnibus potentes Tyrij. c.17.§ 2.

FLVMINA.

Danubius:
Ad eum Sarmatæ. c.48.
Nilus:
Ægyptum irrigat æstate;
Frugiferam reddit terram ad centuplum. c.de Ægypto,18.
Tyberis:
Romam perlabitur:
Annona per eum ab Ostiâ seu XVIII. millibus, in Vrbem subuehitur. c.43.

PORTVS.

Ephesinus. c.30.
Carthaginensis. c.55.
Seleucenus à Constantino factus. c.17.§.6. [de eo plura in Notis]

INDEX SECVNDVS,

PERSONARVM, RERVM & VERBORVM.

ADORATORES apud Ægyptios. c.18.
Adsessores Iudicum ex Vrbe Beryto. 17.§.3.
Æditui apud Ægyptios. c.18.
Æs, in Cypro. c.58.§.1.
Hostibus, veluti Persis æs vendere prohibitum. c.16.
Agitatores optimi Laodiciæ Syriæ. c.17. §.13.
Alites, seu *Alitina* purpura in Asia Proconsulari. c.30.
Cæsareæ, Lyddæ, Neapoli, Sareptæ. c. 17.§ 12.
Amphitheatrum insigne Corinthi. c.36.
Animalia pro Equis, v.ĵ. *Equi.*
Annona
1 *Vrbica* seu Vrbis Romę per Tiberim in Vrbem ab Ostia subuchebatur. c.43.
2 Gallicana: annonæ caritas in Gallia. c.49.
3 Constantinopolitanæ vrbis annonæ ex Ægypto & Alexandria. c.18.
Antonini Imp. opera innumera Romæ. §43.
Arx Ægyptiorum igne semper splendentes. c.18.
Arcus Athenis cum statuis multis. c.36.
Argentariorum vicus Karthagine. c.55.
Aromatibus abundat Alexandria, quæ accipit ab Indis. c.18.
Seres abundant. c.1.
Artem vnicam excolunt Ægyptij. c.18.
Aruspicina apud Ægyptios. c.18.
Romæ hoc æuo. c.43.
in Thuscia inuenta. c.44.
Auditoria Legum Beryti. c.17.§.3.
BAsilica Nicodemiæ antiqua, cœlitus combusta, à Constantino Imp. restaurata. c.32.
Romæ in foro Traiani, eximia. c.43.
Bellicosi viri in India minore. c.11.
Persæ. c.13 v.ĵ Fortes.
Byrra vestis in Brittio. c.40.
CAlopettæ [i. funambuli.] Castabalæ. c.17.§.13.
Camarina poma, & Camarinum mel; quibus viuunt Brachmani, Euiltæ, Emer, Nebusa. c.6.
Caseus Damaltenus. c.38.
Dardanicus ex Macedoniâ. c.34.

Cellarium Romæ Campania. c.42.
Chartam Alexandria orbi suppeditat. c.18.
Chartæ vsus & commendatio *ibid.*
Choraulæ Heliopoli optimi. c.17.§.10.
Cibo communi Seres non vsi. c.1.
Circense pro Circo. c.58.§ 6. c.32. c.43.
Circensium spectaculum & studium
Antiochiæ. c.17.§.1.
Beryti. c.17.§.13.
Cæsareæ Syriæ. *ibid.*
Constantinopoli. c.33.
Laodiciæ Syriæ. c.17.§.13.
Syracusæ. c.58.§ 8.
Tyri. c.17.§.13.
Circus insignis Gortinæ. c.58.§.6.
Nicomediæ. c.32.
Romæ maximus, statuis æreis ornatus. c.43.
Colossum Rhodi. c.58.§.3.
Dolus in eo. *ibid.*
Sibyllæ prophetia de eo. *ibid.*
Comitatus, [pro Curia, Aula Principis.] c.25.
in Comitatu & ministerio Imperatorum Cappadoces, Galatæ, Paphlagones, Pontici. *ibid.*
Commercium, quarum mercium singulæ ciuitates & prouinciæ agitarent, & hc quibus abundarent, quas denique fisco conferrent,
Alexandriæ. c.18.
Ascaloni. c.17.§.7.
Bostræ, ciuitate Arabiæ. c.19.
Cappadoces. c.21.
Corinthij. c.36.
Dalmatæ. c.38.
Galatia. c.22.
Gaza. c.17.§.7.
Hispani. c.50.
Laodiciæ. c.17.§.5.
Macedonia. c.34.
Mauritania. c.51.
Mesopotamia. c.16.
Numidæ. c.52.
Persæ. c.13.
Siciliæ. c.58.§.8.
Syriæ. c.17.§.13.
Tyri. c.17.§.2.
Constantinus M. Constantinopolim de nomine suo ædificauit. c.33.
Nicomediæ Basilicā instaurauit. c.32.
Constātius Antiochiæ hoc tempore. c.17.
Portum Seleucenū excitauit. c.17.§.
Constans Treuiris hoc tempore. c.49.
Corpora Serum vexationibus, infirmitati, morbis non obnoxia. c.1.
Cronicus lapis in Laconica. c.36.
Cupiditas nulla inter Brachmanos, Euiltas, Emeres, Numidas. c.6.
DEorum cultus apud Ægyptios. c.18.
Alexandrinos. *ibid.*
Chaldæos. *ibid.*
Romanos: Nempe coluerunt Iouem, Solem & Matrem Deûm. c.43.
Deorū cultū orbi tradidit Ægyptus. c.18.
Habitaculum Ægyptus. *ibid.*
Dido Tyria mulier Karthaginem condidit. c.53.
Disciplinam vnicam excolunt Ægyptii, & in eā excellunt. c 18.
Dolosi, mali, Africani. c.53.
non sunt Brachmani, Euiltæ, Emer, Nebusæi. c.6.
ELephantis abūdat India minima, quos inde Persæ accipiunt. c.12.
Equi Imperatorij Cappadoces. c.21.
Animalia, [i. Equi,] ex Cappadocia formosissima. c.21.
Numidia optima. c.52.
Sicilia bona & fortia. c.58.§.8.
Iumentis, [i. Equis,] nobilis & diues.
Africa. c 53.
Hispania. c.50.
Pannonia. c.47.
Pentapolitana. c.55.
Sardinia. c.58 §.10.
Sicilia. c.58.§.8.
Equites ex Armenia minore. c.23.
Exercitus contra Persas. c.18.
FErrum hostibus, [veluti Persis,] vendere prohibitum. c.16.
Ferri diues, Cyprus Insula. c.58.§.1.
Dalmatia. c.38.
Macedonia. c.34.
Fiscales species. c.17.§ 6.
Fideles Cappadoces, Galatæ, Paphlagones, Pontici. c.25.
Fœdifragi Persæ. c.15.
Forres Galli. c.49.
Galatæ. c.22.
Isauri. c.26.
Phryges. c.24.
Thraces. c.33.
vs Bellicosi.

Forum Traianum Romæ. *c.*43.
Frigora maxima in Cappadocia. *c.*21.
Frumenti seu frugũ diues, seu frugifera,
Achaia. *c.*36.
Ægyptus. *c.*18. adeò vt eo pascerentur
Constantinopolis,
Orientales partes, &
Exercitus Imperatoris Persis oppositus. *ibid.*
Africa. *c.*53.
Bithynia. *c.*32.
Calabria. *c.*39.
Græcia. *c.*36.
Hellespontus. *c.*31.
Laconica. *c.*36.
Mauritania. *c.*51.
Numidia. *c.*52.
Pannonia. *c.*47.
Pentapolitana. *c.*55.
Sardinia Insula. *c.*58 §.10.
Thessalia. *c.*35.
Thracia. *c.*33.
Funium copia in Cypro. *c.*58. §.1.
GLadiatorum spectaculum Karthagine. *c.*53.
HAruspicina. *v. s. Aruspicium.*
Homeri auctoritas allegata. *c.* 23. & 35.
Hordei diues Asia Proconsularis. *c.*30.
Hostibus, [veluti Persis,] æs & ferrum vendere prohibitum. *c.*16.
IMperatore semper eget, cúmque ex se hauet Gallia. *c.*49.
Imperatores singuli Opere aliquo publico Romæ nominis sui memoriam statuiuerunt. *c.*43.
Imperatorum comitatus sedes & habitatio
Antiochiæ. *c.*17. § 1.
in Pannonia. *c.*47.
Treuiris. *c.*49.
Equi Imperatorij ex Cappadocia. *c.*21.
Ministeriani Imperatorum Cappadoces, Galatæ, Paphlagones, Pontici. *c.*25.
Traiani, Antonini, Constãtini M. Constantij meminit hic auctor, sed & Constantem indicat, de quibus *v. in singulis vo. il us.*
Sine Imperio sunt hi,
Brachmani. *c.*2.
Emeres. *c.*4.
Euiltæ *c.*5.
Seres. *c.*1
Impij in DEVM Persæ. *c.*13. & 15.
Incesti Persæ. *c.*13.
Iudex vnicus Cycladũ Insularũ. *c.*58. §. 5.
Iudices Alexandriam bene regũt. *c.*18
in eos licentia Alexandrinorum. *ibid.*
Iudicium nullum apud Brachmanos, Emeres, Euiltas, Nebusæos. *c.*6.
Iumenta; *v. s. Equi.*
Iupiter cultus Romæ hoc tempore. *c.* 43.
Iurisconsulti Berytienses. *c.*17. § 3.
Iuris auditoria. *ibid.*
LAcedæmonius seu Cronicus lapis in Laconica. *c.*36.
Lana ex Sicilia. *c.*58. §. 8.
Lapis Cronicus in Laconica. *c.*36.
Lapides pretiosi apud Seres. *c.*1.
& quomodo eos ex Fluuio manantes retibus suscipiunt. *ibid.*
Lardum ex Hispaniâ. *c.*50.
Lucaniâ. *c.*41.
Macedoniâ. *c.*34.
Latrocinia Isaurorum. *c.*26.
Legum Auditoria Beryti. *c.*17. §. 3.
Leporib. abundat Ymbrus Insula. *c.*58. §. 5.
Leporina vestis, ex Ymbro. *ibid.*
ex Cappadocia. *c.*21.
Linteamen, pro velis in Cypro. *c.* 58. §. 1.
Emittit Berytus, Biblus, Cæsarea Syriæ, Laodicia Syriæ, Neapolis, Sarepta, Scythopolis, Tyrus. *c.*17. §. 12.
Liquamen ex Hispania. *c.*50.
Lites nullæ inter Brachmanos, Emeres, Euiltas, Nebusæas. *c.*6.
Literarum inuentores varij dicuntur: Ægyptij, Chaldæi, Mercurius, Phœnices. *c.*18.
Longæui Seres. *c.*1.
Luctus nullus mortuorũ apud Seres. *c* 1.
Lucus Karthagine. *c.*53.
Ludorum spectacula quæ in quib. locis; *v. in verb.* Agitatores, Caloperæ, Choraulæ, Cucenses, Gladiatores, Mimarij, Munus, Pammachatij, Pantomimi.
MAgistratus; *v. s. Iudices.*
à Maioribus Diuæi regũtur. *c.* 9. & Indiæ minimæ. *c.*12.
Mancipia ex Mauritania. *c.*51.
in Pannonia. *c.*47.
Matris Deûm cultus Romæ hoc tempore. *c.* 43.

Medicinâ Alexandria clara. c.18.
Mel Atticum. c.36.
Camarinum: quo viuunt Brachmani, Emeres, Euiltæ, Nebusæi. c.6.
Merces, Mercimonium; v.s. Cõmercium.
Mercurius Inuentor literarum dicitur à nonnullis. c.18.
Messis, nulla apud Seres. c.1.
Incipit à Nebusæis c.5.
Milites boni ex Galatia: c.22.
Thracia frequenter leguntur. c.33.
Gallia. c.49.
Mimarij optimi Tyri & Beryti. c.17.§.13.
Ministri sacrorum apud Ægyptios. c.18.
Mœnia inclita Mesopotamiæ & Osdroënæ ciuitatum. c.16.
Morbis haud obnoxij Seres. c.1.
Morti proximi Seres omnibus valedicunt. ibid.
Mortis diem Seres præsciunt. ibid.
eius horâ expectant in sarcofago. ibid.
Mulieres speciosæ formosæ Cappadociæ. c.21 & 25.
Cyzici in Hellesponto. c.31.
Heliopoli. c.17.§.10.
quibus Venus formositatẽ dat. ibid.
Paphlagoniæ & Ponti. c.25.
à Mulieribus Saraceni reguntur. c.14.
Munerum spectaculum. c.13.
Musæ in Libano scientiam canendi inspirant Choraulis Heliopolitanis. c.17. §.10.
NAturæ dignitas. c.13. (16.
Nauigatione clari Mesopotamij. c.
Nauium fabricâ clara Cyprus. c.58.§.1.
ad eamq; omnia necessaria habet, ligna, æramentum, ferrum, picem, linteamẽ pro velis, & funium vsum. ibid.
Negotiatio. v.s. Commercium.
Nicolai palmula. c.17.§.12.
OLeo diues, Achaia. c.36.
Africa. c.51.
Asia Proconsularis. c.30.
Græcia. c.36.
Hellespontus. c.31.
Hispania. c.50.
Karthago. c.51.
Laconica. c.36.
Pamphylia. c.27.
in Syria, Tyrus, Berytus, Cæsarea Syriæ, Laodicia Syriæ, Neapolis, Scythopolis, Biblus, Sarepta. c.17.§.12.
non Ægyptus. c.18.
Oliuæ arbores Karthagine in ordinem plantatæ. c.51.
Opera publica Antiochiæ. c.17.§.1.
Romæ. c.43.
Singula opera publicorum genera require in v. Amphitheatrum, Arcus, Basilica, Circus, Palatium, Tetrapylum, Theatrum.
Oratores in Achaia, Attica, Græcia, Laconica. c.36.
PAlatium Regale Heracleæ. c.33.
Palmula Damascena. c.17.§.12.
Nicolai Hiericunte. ibid.
Panis optimus in Galatia. c.22.
Panem quotidianum cœlestem accipiunt Brachmani, Emeres, Euiltæ, Nebusæi. c.6.
Pantomimi nobiles Cæsateæ Syriæ. c.17. §.4.
Pelles Babylonicæ. c.21.
Periuri Persæ. c.15.
Philosophi Alexandrini in omni doctrinæ genere. c.18.
Plurimi in Ægypto. ibid.
Aegyptij Græcos certamine vicerunt. ibid.
Argutiores & perfectiores Græcis ibid.
in Philosophia Aegyptiorum nulla impostura, sed vera philosophia. ib.
Pipere viuunt Brachmani, Emeres, Euiltæ, Nebusæi. c.6.
Pisce marino abundat Nicopolis. c.37.
Piscium tria genera Alexandriæ, Fluuiatile, Stagnense, Marinum. c.18.
Pistacium Damascenum. c.17.§.12.
Pix in Cypro insula. c.58.§.1.
Plumbi dihes Macedonia. c.34.
Pluuiæ nullæ in Libya. c.56.
Pomis Camarinis viuunt Brachmani, Emeres, Euiltæ, Nebusæi. c.6.
à Prouidentia regitur Italia. c.43.
Pruna Damascena. c.17.§.12.
Purpura alites seu alitina. ibid & c.30.
RApina viuunt Saraceni. c.14.
Rixa nulla inter Brachmanos, Emeres, Euiltas, Nebusæos. c.6.
Romulus condidit Romam. c.41.
SAcerdotes apud Aegyptios. c.18.
Sacra Aegyptiorum. ibid.
Sagittarij ex Armenia Minore. c.24.

Sapientia Aegyptij Sophistae excellunt alios. c.18.
Sarcofagum sibimet Seres conficiunt aromatibus varium. c.1.
Seminatio nulla apud Seres. *ibid.*
incipit à Nebusaeis. c.5.
Senatus maximus Romae. c.43.
Serapis templum Alexandriae. c.18.
Serui: *v.s. Mancipia.*
Sibyllae prophetia de Rhodo & Colosso eius. c.58.§.3.
Solis cultus Romae hoc tempore. c.43.
Spartum Hispania omni terrae ad naues praestat. c.50.
Species fiscales & priuatae. c.17.§.6.
TEmpla Aegyptiorum ornata. c.18.
Tetrapylum insigne Bostrae. c.19.
Caesareae Syriae. c.17.§.4.
Theatrum Heracleae. c.33.
Thuribula Agyptiorum aromatibus plena. c.18.
Tigna ex Dalmatia. c.38.
Traiani forum Romae. c.43.
Triticum emittit India Maior. c.10.
Tyrannorum initium à Nebusaeis. c.5.
VElaria. c.58.§.1.
Venus colitur
Heliopoli. c.17.§.10. Vbi & habitare dicitur, & formositatem mulieribus dare. *ibid.*
Cyzici: vbi sagitta Cupidinis ornata, mulierum formositatem constituit. c.31.
Vestales Virgines septem Romae. c.43.
Vestis byrra in Brittio. c.40.
Leporina Cappadocum. c.21.
ex Ymbro insula. c.58.§ 5.
Vestium commercium in
Galatiâ. c.22.
Hispaniâ. c.50.
Laodiceae Phrygiae. c.23.
Mauritaniâ. c.51.
Norico. c.47.
Numidiâ. c.52.
Vestimenta Serum, non communia aliis. c.1.
Sordes non contrahunt. *ibid.*
per ignem purgantur. *ibid.*
Vicus Argentariorum Karthagine. c.53.
Vinum Syriae & Aegypto suppeditant Ascalon & Gaza ciuitates. c.17 §.7.
Vino diues Aegyptus. c.18.
Aetna mons. c.58.§.8.
Asia Proconsularis. c.30.
Brittium. c.40.
Cilicia. c.20.
Hellespontus. c.31.
Italia: vbi multa vini genera, Ticenum, Sabinum, Tiburtinum, Tuscum. c.43.
Syria: & in eâ Tyrus, Berytus, Caesarea, Laodicia, Neapolis, Scythopolis, Biblus, Sarepta. c.17. §.12.
Ymbrus. c.58.§.5.
Virgilij auctoritatem laudat hic auctor. c.2; & 53.
Virgines septem Vestales Romae. c.43.
Vittae sacrorum & ararum apud Aegyptios. c.18.
Voluptatibus seu Ludis dedita Antiochia. c.17.§.1.

FINIS.

NOTÆ

IN

VETEREM ORBIS
DESCRIPTIONEM SVB
Constantio et Constante
conſcriptam.

¶ I. SERES.

VNT *autem & sine Imperio* SERÆ.] A *Seribus*, qui primi hominum ab Oriente noscebantur (teste Mela, *lib.1.cap.2.* Plinio *lib.6. cap 17.* Solino *ca.53.*) initium huius libelli ducitur: Quanquam ne initium quidem, quo eum mutilum esse complura euincunt: Primùm enim id hæc ipsa verba abrupta satis ostendunt, *Sunt autem & sine imperio Seres*: Secundò, quòd ante hæc de Scythis aliis (quorum sanè numero Seres fuerunt) auctorem egisse oportuit, de quibus tamen nihil hîc occurrit: Tandem, quòd Historicum aliquem ante hæc nominasse Auctorem ex sequentibus illis mox, *cap.15.* colligas: *Et hæc quidem inquit, de prædictis Gentibus Historicus ait*: Nisi fortè loci illius sensus alius sit, quem posteà excutio. ¶ Porrò harum omnium gentium, quæ hic ad Indiam vsque memorantur, nulla mentio fit in Illustri illo Itinerario Theodosiano (quam *Tabulam Peutingeri* vocant) nisi quod Serum metropolis ibi designetur, his verbis, *Sera maior*: cuius alioquin mentio quoque fit apud Ptolemæum, *lib.6.c.16.inf.* pariter vt in Æthiei Sophistæ Cosmographia, *Seres magnum.*

sine Imperio] *Regum* seu Tyrannorum expertes Seres fuerunt, & qui mox sequuntur omnes ad Nebusæos vsque, à quibus Tyrannorum initium consurgere hic Auctor postea prodit. Et tamen Persidos regionem Sericam fuisse ostendit posteà Ammianus, *lib.23.p.269.*

escam non vtuntur] Nempe nullum animal occidebant, nullâ carne vescebantur, quod de Indorum nonnullis notat Mela *lib.3.c.7.*

• *malitiam corporis*] Κακίας vel κακώσιν σώματος, *Malitiam corporis*, corruptioni obnoxium corpus vocat. *Malitia*, κακία, pro vexatione, afflictione: vt in illo quoque Euangelij, ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς. Tertullianus lib.2. aduers. Marcionem; *Malitia, apud Græcos interdum pro vexationibus & læsuris, non pro malignitatibus ponuntur.* Hieronymus epist. 47. ad Amandum: Κακία, *quam Latinus vertit in malitiam, apud Græcos duo significat, & malitiam & afflictionem, quam κάκωσιν Græci dicunt; & hic magis pro malitia transferri debuit afflictio. Quod si contentiosè quis ducitur, nolens κακίας affli-*

ctionem sonare & angustias, sed malitiam. Contra mox infrà hoc ipso capite, *bonitas* ἀγαθία, pro felicitate; sicut & *cap.* 18. *infrà*, vbi de Nilo agit; & passim de ciuitate aliquâ, *bona* ἀγαθὴ, id est, felix, beata dicitur.

vestimenta omnibus communia] An κοινὰ vestimenta vocauerit sordida, quod sequentia suadeant? Non. Igitur vestimenta Serum *non communia* intelligit, propter nema videlicet Sericum, & lanuginem seu caniciem arborum vnde vestes eorum fuêre.

per ignis gladium] ξίφος τοῦ πυρὸς, vocat τὸ ὀξὺ, id est aciem: ineptus interpres scholasticus, *gladium* vertit.

ardens enim melior fit] De Brachmanibus hoc idem scribit Hierocles, *in Excerptis Stephani de vrbibus*: ὑφάσματα μήτε πυρὶ καιόμενα, μήτε ὕδατι καθαιρόμενα, ἀλλ' ἐπειδὰν ῥύπου καὶ κηλῖδος ἐμπλησθῇ, ἐμβληθέντα εἰς φλόγα, λευκὰ καὶ διαφανῆ γίνεται.

neque seminant, neque metunt] Post Nebusæos enim primùm in hoc tractatu fuit seminatio & messis, quod hic Auctor mox prodit. Et tamen Epiphanius (qui sub Valente Imp. partim scripsit) *in expositione fidei num.* 10. ait, *apud Seras mulieres virili cingulo præcinctas agriculturam exercere*: τὰ κατὰ τὴν ἄρουραν πάντα ἔργα ἐκτελοῦσαι.

fluuius exiens exit] Græcismus ex Hebraismo manans. Fluuius autem *exire* propriè dicitur. Sic quoque Æthicus sophista, *in Cosmogr. Exit fluuius Ganges.*

carbunculus] ἄνθραξ. v. Epiphanium *de* 12. *lapidib.* Psellus *libello de Lapidibus*, ὁ ἄνθραξ ἐν Ἰνδοῖς μὲν ἔχει τὴν φύσιν; δείκνυται δὲ ἐν ἑσπέρᾳ ἀπολάμπων ταῖς ἀκτῖσιν ἡλιακαῖς καὶ πυκνουμένος μέν.

Saphirus] v. Epiphanium *de duodecim lapidib.*

astutia] πανουργίας vocauit quiduis molientium: vel ἐντρέχειαν, quomodo Iudaicam ἐντρέχειαν circa palmam caryoticam & balsamum vocat Strabo, *lib.* 17. *p.* 550. vel δεινότητα.

centum decem & octo, & centum viginti] De Seribus μακροβίοις, Plinius quoque, *libr.* 6. *cap.* 22. *in f.* Solinus, Lucianus *in* μακροβίοις *p.* 632. Imò & centum triginta & vltra annos eos viuere refert Strabo, *l.* 15. *p.* 482. Etiam ducentos, Ctesias *in Indicis* apud Photium: Strabo, *p.* 483. Imò & trecentos, Lucianus *d. loco*, vbi & causas eius rei varias perstringit.

expectas] Idem & Mela scribit eodem *expectandi* verbo vsus, de Indis *lib.* 3. *cap.* 7. & Solinus *c.* 55.

mansionum] Fortè & hanc vocem Græcus hic Auctor & Sophista, sui iuris fecerit, μανσιώνων: cuiusmodi plures alias ab eo vsurpatas colligo, *infrà cap.* 25. in verbo *comitata.*

¶ II. BRACH-

¶ II. Brachmani.

BRACHMANI] *Brachmani*, non Philoſophorum modò genus, (quod alioquin notum) verùm & gens peculiaris fuit; quod Plinius quoque teſtatur, *lib.6.c.17.in f.* Stephanus, & Hierocles *apud eum*: Porphyrius περὶ ἀποχῆς, *lib.4.p.*404.405. Ptolemæus *lib.7.c.*1. Adeò quidem, vt Plinius *d.lib.6.c.17.* prodat, multarum gentium cognomen id fuiſſe, inter quas & *Maccocalinga*: Fluminaque eorum memoret, Pumam & Cainam, quod in Gangem influit. Bardeſanes quoque Babylonius, *apud Porphyrium περὶ ἀποχῆς lib.4. Brachmanum bonam partem in montibus, reliquos circa Gangem fluuium habitaſſe* ſcribit.

& ipſi ſiue Imperio] Bardeſanes Babylonius, *apud Porphyrium περὶ ἀποχῆς lib.4.* ὑπὸ βασιλείας Βραχμᾶν (Ita enim vocat Brachmanorum regionem.)

detinent] *Detinent vicinorum bonitatem*, κατέχουσι τὴν τῶν γειτόνων ἀγαθίαν, id eſt, eâdem cum vicinis felicitate cenſentur, fruuntur. Ita mox de Diſaph, *Reguntur benè quomodo vicini*; & de Ioneis, *eodem modo vicinantibus viuentes, indifferens ad eos vita*; & de India Maiore, *ſimiliter proximis viuentes.*

bonitatem] ἀγαθίαν, i. beatitudinem, felicitatem, de quo *ſupr. iam ca. 1. in verb. malitiam.*

¶ III. Evilæi.

EVILTARVM] Sequentium Populorum nulla alibi fermè mentio occurrit; & quod mirum magis, ne apud Ammianum quidẽ σύγχρονον, qui tamen hunc tractũ ſingulari ἐκφράσει deſcribit, *l.23.* ſed, vt ipſe profitetur, *eas recenſere aliò properans ſuperfluum putauit*; Neque etiam apud Æthicum: Nempe verum illud eſt, quod Plinius dixit, *lib 6.cap.17.* de Scythis Aſiaticis; *Nec in alia parte maior Auctorum inconſtantia, credo propter innumeras vagaſque gentes.* Et Æthicus quoque hoc tractu ait, *Hircanorum & Scytharum gentes fuiſſe* XLII. *propter terrarum infœcundam diffuſionem late oberrantes.* ¶ Pro *Euiltis* tamen his *By'tas*, quos Plinius memorat inter Sacas *lib.6.cap.13. in f.* fortè quis accipiat: Nam *Aulam* hùc non putem pertinere. Magis facere videntur *Eualeni*, de quibus Glaucus *Arabicorum ſecundo* apud Stephanum. Cùm hæc ſcribo, tandem reperio horum *Euiltarum* mentionem apud Epiphanium, *in expoſitione fidei Cathol.num.*12. vbi & cum Brachmanibus pariter eos iungit: Sic tamen, vt *Euileos* Εὐιλαίους eos vocet. Agens ſcilicet ibi Epiphanius de variis ſectis Gentilium apud varias gentes, ait, *apud Perſas Maguſæos eſſe, apud Aegyptios Prophetas adytorum & ſacrorum antiſtites: Item apud Babylonios, Gazarenos ſapientes & incantatores: His accedere Indorum Euileos, ac Brachmanas: & Græcorum hierophan-*

tas & neccoros, &c. Ἰνδῶν δέ οἱ, Εὔλαιοι καλούμενοι καὶ Βαρήμα ἐν τοῖς (χ. Βραχμᾶνες) Ἑλλήνων ἱερῷ ταῖς τι καὶ νακόρσι.

¶ V. Nebvsæi.

A *Maioribus*] ἀπὸ Μειζόνων: Μείζονες scilicet omnes qui aliis præsunt. Ita, quos Olympiodorus *in histor. apud Photium* ἀφορμιτας vocat τῶν δρωμένων προεστῶτας, eos Hesychius interpretatur μείζονας: τοὺς προεστῶτας scilicet τοῦ θρόνου inter Sophistas. Quare & hac iam voce Sophistam se prodit Auctor. ¶ Quanquam & *Maiores Iudæorum* fuêre, Synedrij pars, *l.* 1. 23. *C.Th. de Iudæis, & l.* 3. *C.Th. ne Christianum mancip.* ¶ Sed & *Maiores* pro Presbyteris inter Christianos accepti: Suidas Μαιόρες οἱ πρεσβύτεροι. ¶ Denique Iudices per *Maiores* quandoque intelligi etiam Benedictus Leuita, *l. b* 5. *cap.* 107. & Plotilda *in visionibus* docent; vt fortè hanc ipsam μαιόρων vocem hic Auctor retinuerit. Aristocraticè igitur viuere Nebusæos vult: pariter vt Diuæos & Indos minores. Strabo *lib.* 15. *p* 483. λέγουσι δὲ καὶ ἀριστοκρατικήν τινα σύνταξιν πολιτείας αὐτόθι ἐκ πεντακισχιλίων βουλευτῶν συνεστῶσαν.

¶ VI. Commvnia prædictis gentibus.

C *Amarinas viuunt pomis*] Locum hunc ita restituo, *Nisi camarinis viuunt pomis.* Sanè de Brachmanibus nominatim id tradit Bardesanes Babylonius *apud Porphyrium* περὶ ἀποχῆς *p.* 405. ¶ De *Pomis* alioquin his *Camarinis* Plinius quoque agit, *lib.* 15. *cap.* 14. quæ dicta, à Camarinis Insulis Arabiæ, de quibus Hesychius, & ex Hecatæo Stephanus, Καμαρῖναι νῆσοι Ἀραβίων· ἐκ τούτων ἐν τῷ περίπλῳ· οἱ οἰκοῦντες ὁμοίως τῷ πατρωΐῳ καμαρῖνοι. De Emporio *Camara* Arrianus quoque, *in Periplo maris Eryth.* ῃ.

& mella camarina, panem cottidianum cælestem] *Mannam* ἀερίμελι καὶ δροσόμελι intelligit, de qua vulgata cætera, τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Ea Israëlitæ quoque in deserto pasti; Ut superiores gentes pasci Auctor noster ait, cuius rei fides sit penes auctorem.

nec irascitur, nec iudicium appetunt] *Lites* & Iudicia apud *Seres* & vicinas eis gentes nulla; v. Strabon. *lib.* 15. *pag* 483. *in prin.* Ammianus de Seribus nominatim *lib.* 23. *p.* 277. Sed & Eusebius *l.* 6. *de præpar. at Euangel. c.* 8. Plin. *lib.* 16. *ca.* 22. *in f.* de Taprobanenibus: *non fruiinquit litem ve ulli v.* & Philostratum, *in vita Apollonij lib.* 7. *cap.* 9. *in f* De Indis Nicolaus Damascenus.

cupidi-

cupiditas] & sic furti actio nulla: vide Strabonem: *&* *Eusebium d. loco.*

¶ VII. Disaph.

DISAPH] An Nisaph, vt sint Nisæi, qui prope Seres; de quibus & Plinius *lib. 6. cap.* 17. an Isari?

¶ VIII. Ionei.

IONEVM] An *Imæum*, i. Imæorum, ab Imao monte, de quo & Plinius *lib. 6. cap.* 17. *in f* & alij.

Indifferens enim ad eos vita] i. quod superiora ostendunt, vitâ ab aliis non differunt.

¶ IX. Divæi.

DIVÆ] An *Dahæ* in Margianâ, vel haud longè à Seribus inter Scythas? An *Dira*, vnde *Direus locus* Margianæ proximus teste *Solino*?

¶ X. India Maior.

INDIA] *India* olim diuisa in eam quæ intra Gangem & quæ extra Gangem: hoc tempore in tres; in Indiam maiorem, minorem, minimam: Adeò quidem vt *Seres* ab his adhuc distinguantur, quomodo eos quoque separat Tacitus Imp. apud Vopiscum, huius sæcul. scriptorem, (*in v. Aureliani p.*223.) Ammianus, *lib.* 14. *p.* 8. etsi idem alibi compositâ voce *Serindos* vocet *lib.* 22. *p.* 227. ¶ Quanquam & Historiæ Ecclesiasticæ scriptores, in rebus Constantini M. Indiam diuidunt à situ, in propiorem Æthyopiæ, & Romanis, quæ à Bartholomæo Christianâ fide imbuta fuerat: & interiorem seu vlteriorem τὴν ἰνδίαν, &c. τὴν ἐσχάτην τὴν ἐνδοτέρω Indiam, quæ sub Constantino M. fide primùm Christianâ à Frumentio imbuta fuit: de quo Socrates, *lib.* 1. *c.* 15. Theodoretus, *lib.* 1. *c.* 23. Sozomenus, *lib.* 2. *c.* 23.

¶ XI. India Minor.

CVm *ei motus*, &c.] An hoc vult, Indos à Persis auxilium petere, quod verba suadeant? An potius, Persas ab Indis: quod superiora proxima inducunt? Sanè & ita mox *Persas ex India minore, elephantes acci-*

pere dicit. Quare hîc fuerit legendum, *cùm eis*: & in Græco ita ὅταν τῶν αἰτεῖται ὅταν, αὐτοῖς κίνησις εἴη πολέμου. βοήθειαν.

¶ XII. India Minima.

INDIA MINOR] Debuit *minima*; vt ex superioribus apparet: Jam enim de India Maiore, & Minore separatim egit: sed & ipsa Mansionum diuersitas id suadet: India scil. Maior, 210. mansionum: Minor, 150. hæc, 15. fuit.

¶ XIII. Persæ.

PERSÆ, *qui istoriantur valde in malis omnibus & bellis esse fortes*] Persarum tum in malis, (tolerandis an patrandis) tùm in bellis fortitudinem designat. Videntur interim hæc omnino conuenire cum iis, quæ Libanius scribit, *orat fun. in Iulian. p.* 311 de metu videlicet à Persarum vi sub Constantio Imp. Nam & ἱστοροῦνται hîc est pro memorantur, dicuntur: vel etiam fortè pro videntur; vt infrà de Ægypto, *historia maxima offerunt*, i. visui & conspectui: vbi *plura*.

data enim potestate] Per inducias scilicet belli Persici: Vnde colligo, hoc tempore nullas fuisse. Sanè & ideò mox Mesopotamiæ vrbes *semper stantes* vocat, & *virtutem Persarum dissoluere* ait.

adpropinquantibus] *Mesopotamiis*, vt mox ipse dicet cap. *de Mesopotamia* 16. *Omnibus*, inquit, *bonis ornati sunt: Accipientes enim à Persis ipsi in omnem terram Romanorum vendentes & ementes iterum tradunt*: vbi vide quæ dicam adhuc. Adde & Commagenos.

negotij] *Negotium* vbique huic interpreti pro negotiatione, emporio, commercio, mercibus, ἐμπορεία.

negotij suæ regionis] Emporia & commercia Mesopotamiorum, Syrorum cum Persis. Hinc & nominatim sub Theodosio Imp. *Persepolis, commercium Persarum* in Tabula Theodosiana designatur: Quam quidem Persepolim Ammianus *lib.* 23. *p.* 273. inter oppida mediterranea amplioribus accenset, & primam nominat, Claramque vocat: *Inter qua*, inquit, *est Persepolis clara*.

habundare] περισσοχορηγεῖν: Quare versum oportuit, *abundè sufficere*, seu *suppeditare, præbere*.

¶ XIV. Saraceni.

SPerantium] ἐλπιζομένων: Nempe spes omnis & vita *Saracenorum* in præda fuit. Ammianus *lib.* 14. (in rebus *Constantij A. D.* 353.) *pag.* 8. 9.

Saraceni

Saraceni vltrò citroque discursantes, quicquid inueniri poterat, momento temporis parui vastabant, miluorum rapaci vitæ similes, qui si prædam despexerint celsius, volatu rapiunt celeri. aut si impetrauerint, non immorantur. ¶ Ex Ammiano autem vno colligo, *Marci Imp.* temporibus Saracenorum nomen primùm innotuisse: Quare cùm Ptolemæus eorum meminerit (& quidem primus) hinc apparet eum suo Antonino Pio non scripsisse, quod tamen hactenus creditur. Procul dubio autem iam est, dictos Saracenos à Saraca vrbe, seu regione Arabiæ, vt *Stephanus* disertè ait; cuius vrbis etiam meminit Ptolemæus.

mulieres] *Reginarum* imperium Saracenos pati ait: *Phylarchos* alioquin peculiares eorum memorat quoque Ammianus, *lib.* 24. *p.* 286. quorum frequens apud Græcos postea mentio: & in his apud Procopium, & Nonnosum ipsum Justiniani σύγκλητον & ad Saracenos ipsos Legatum apud Photium *num.* 3. Hos duodecim fuisse Ill. Scaliger *in Eusebium* notauit: quot scil. Saracenorum φυλαὶ facit Epiphanius.

¶ XV. Transitio ad ORBEM ROMANVM.

ET *hæc quidem*] Non putem, hinc colligi posse, hunc libellum maioris alicuius operis *Epitomen* esse: Verùm è duobus alterutrum hinc colligo. Vel, inquam, hæc verba *Eclogistæ* esse, qui hanc διήγησιν ex opere aliquo historico excerpserit: vel Auctorem superiora omnia ex alio aliquo Historico, tanquam incognita sibi, hausisse. Quæ collectio si vera est, ex eo sanè quod ait, *prædictus Historicus*, appareat quoque hunc libellum ἀκέφαλον esse. Quid si etiam hic scriptor non de Historico aliquo ῥητῶς senserit: verùm de *Historia* in genere?

Diximus quot mansionũ & quia periuri] Cùm huius nihil in superiorib. occurrat, hinc vel maximè colligo, hãc διήγησιν tantũ fuisse maiori alicui operi Historico insertã: Quod etiã rursum colligo ex illis, *Experiar exponere, vt possit legentibus prodesse*; quasi diceret, vt hæc διήγησις in operis Historici processu Lectoribus facē & lumen præferre possit. Tertio ex illis sub *finem capitis* 17. *Prætermisimus enim multa, vt nõ extendere* VLTRA OPPORTVNVM ORATIONEM *videamur, & cæteras regiones quoque & prouincias scribere possimus*; quasi diceret (quod Ammianus non semel dixit eâdem occasione) ne extra Historiæ textum plus nimio διήγησις hæc euagetur: Quartò ex illis, vbi de Insulis dicturus; *Nam & Insulas*, inquit, *quæ medio mari positæ sunt, & ipsarum memoratus, sic orationem desinam*: Quæ vtique verba sunt, excessus & διηγήσεως veniam tacitè petentis. ¶ Quinimò ex hâc ipsa sententia colligo, Auctorem ad hanc διήγησιν descendisse occasione *Persarum*, de quibus in ipso opere agebat; Id quod etiam Auctoris sæculum

arguat, quo Romanis Impp. cum Persis maximè res fuit, qui rupto fœdere Armeniæ & Mesopotamiæ eâ tempestate inhiabant; Quod sanè sub Constantio factum, vel ex Libanio, Ammiano, Zosimo discere licet; sub Constantio, inquam, qui nouem grauissimis præliis contra Persas per Duces septies, præsens ipse bis decertauit: vt nominatim prodit Sextus Rufus, *in Breuiario*; & Hieronymus, *in Chronico.* ¶ Et alioquin Libanij geminum germanum de Persis iudicium videre est sub eodem Constantio, *in Basil. c. pag.*123. de periurio, inquam, Persarum; vbi inter cætera ait, ἢ δι' ἐπιορκίας ῥᾷστα αὖ ὑφελέσθαι πολλά.

¶ XVI. MESOPOTAMIA ET OSDROENA.

SEquitur MESOPOTAMIA & OSDROENA] Primas istas ab Oriente Orbis Rom. prouincias rectè memorat: Nulla intereà (quod mirum) mentione facta *Euphratensis* seu *Comagene*, quæ prima tamen post Osdroënam occurrebat, & in qua Hierapolis fuit vrbs clara, sedésque Imperatorum: ipsius Cõstantij A.D. 343.347.360. & 361. vt docet Codex Theodosianus Ammianus: *l.*14.*p.*17. & *l.*21.*p.*212. Galli Cæsaris A.D.354. Ammianus *lib.*14.*p.*17. Juliani, A.D.363. Ammian. *lib.*23.*p.*257. & *lib.*22.*p.*244. Unde fortè colligas, hunc Auctorem Comagenum fuisse, qui de patriâ suâ in patriâ scribere necesse non putauerit. Quanquam à Persis remotiorem fuisse, ea quæ de Persis scribit ex aliorum relatu, indicare videntur.

Osdroëna] Ita quoque mox infrà rursum: quæ aliis *Osroëna.*

Nisibis & Edessa] *Nisibis* & *Edessa* vrbes præcipuæ Mesopotamiæ hoc seculo fuêre, de quibus vide & Ammianum: sane & *Constantius* Imp. quoque aliquando Nizibi constitit A.D. 345. quod docet subscriptio legis 5. *Cod. Theod. de exactionib.* Eaque paulò pòst à Persis tribus mensibus obsessa fuit. Imò ter sub Constantio, vt Sex. Rufus *in Breuiario* tradit. Eadem Nisibis hâc quoque ipsâ Constantij tempestate Jacobi Episcopi Nisibeni Episcopatu inclaruit: de quo *Historia Ecclesiastica* consulenda.

bene nantes] Græcus dixit ἀποπλέοντας *nauigantes*: Nempe Mesopotamij ad Persas & Indos nauigabant commercandis eorum mercibus.

accipientes enim à Persis] *Commercium* inter Persas & Mesopotamios, de quo iam suprà quoque, vbi *de Persis.* Hinc & loca commerciorum, de quibus quoque *l.* 4. *C. de commerciis*: Ammianus *lib.*14 *p* 8. & in Tabula Theodosiana (vt iam suprà quoque notaui) *Persepolis, commercium Persarum.*

Vendentes iterum tradunt extra eramen & ferrum] *Ferrum & æs* vt hostibus in commune, ita Persis nominatim tradere vetitum fuit; quod præter hunc Auctorem indicat quoque Libanius *in βασιλικῷ*; vbi de

Constan-

Constantino M. agit & Persis p. 119.) qui Constantio Imp. dictus est, & expressa constitutio *Imperatoris Marciani lege 2. C. quae res exportari.*

Semper stantes] ἀεὶ ἱσταμένας, i. in statione semper & excubiis locatæ, positæ; de quo mox ex Ammiano: περιτεθρυμμέναι συνεχῶς.

Dum & Imperatoris] Fortè, *Diûm & Imperatoris*; vel *Domini Imperatoris*? Cæterùm Imperatorem *Constantium* intelligit; vt *in prolegomenis* prolixè ostendo. ¶Quanquam quod sapientiam seu vigilantiam Constantij hâc in re commendat hic auctor, si Libanio (alteri Sophistæ) credimus, falsum id fuerit, vt pote cuius socordiam hac in re multis traducit.

habentes mœnia inclyta bello] Ammianus quoque sub *Constantio*, in gestis A.D. 353. *l. 14 p. 8.* scribit, quòd *Mesopotamiæ tractus omnes crebrò inquietari sueti prætenturis, & stationibus seruabantur agrariis.* Contra de Syris Libanius, *in Basilico p 112.* sub Constantio, σύροι μὲν ἀτειχίστως τὰς πόλεις οἱ πολλοὶ ἀξιοῦσιν οἰκεῖν.

feruentes negotijs] Sic infrà *cap. 17. §. 2.* de Tyro *omnium (rerum) negotium feruenter agens*: vide & quæ dicam infrà *cap. 17. §. 7.* vbi *de Ascalone & Gaza.*

Edessa] Atqui supra Mesopotamiæ *Edessam* hanc adscripsit? Benè: Nam & ipsa Osdroëna Mesopotamiæ pars fuit. Sanè Osdroënæ Edessam facit quoque nominatim *lex 5. C. de cohortal.* Procopius *lib. 1. de bello Pers.* In eâ vrbe Edessæ, inquam, *Constantium* Imp. aliquãdo versatũ ipsiusmet epistola ad Athanasium apud Socratem. *lib. 2. cap. 23.* edocet. Ibidem & paulò pòst Iouianus Imp. constitit A.D. 363. quod docet *lex 9. C. Th. de erogat. milit. annonæ.*

¶ XVII. SYRIA.

IN *tres Syrias*] *Syria* in tres diuisa, Phœnicen, Palestinam, Cœlen: Palæstina, Syriæ προσθήκη iam olim facta, mox tamen suum peculiarem Rectorem habuit. Phœnice abscissa Syriæ ab Hadriano; v. plura apud V.C. Bertrenum πιθανῶν *lib. 1. cap. 4. p. 39. 40. 41.* ¶*Syria Cœles*, vt hoc addam, hac tempestate, sub *Constantio* inquam, consularis fuit Hierocles, A. D. 344. vt docet *lex 7. C. Th. quorum appellat.* & A. 348. *l. 6. C. The. de iure fisci.* Theodorus A.D. 347. *l. 8. C. Th. quorum appell.*

audientes] Imò *legentes*, vt suprà, *Vt possit legentibus prodesse*? Sed, *audire* ἀκούειν, vel potius ἀκροᾶσθαι proprio *Sophistarũ* vocabulo (quorum ἀκροάσεις notæ) dixit hic Auctor, pro cupidis scire, nosse. Sic rursum *c. 28.* infrà *si vis & prudentiam virorum audire, aspice.*

§. 1. Antiochia.

Regalis] *Regalem* vocat βασίλισσαν vel βασιλίδα, Antiochiam, quia hæc Orientalis Imperij vertex, mater, & Regina erat: Quomodo & Ro-

nam postea pariter *regnantem* vocat *βασιλεύουσαν*, vbi de *Campania* agit; *& cellarium*, inquit, *regnantis Romæ*; mox & *Regalem*, vbi de ipsâ Româ agit: Nullas alias præterea hoc Regalium nomine ciuitates dignatus hic Auctor. Et tamen Antiochiam sub Juliano Imp. iam inter eas vrbes, quæ duas primarias sequuntur, Romam videlicet & Constantinopolim, collocatam fuisse testis est Libanius, *legat. ad Iulian. p.* 165. sicut mox paulò pòst Ausonius quoque scribit, *Tertia Phœbeæ lauri domus Antiochia.* Imò Julianus *orat.* 1 *in Constantium* A.D. 356. apertè ait, Constantinopolim iam tum secundam à Româ constitutam, *δευτέραν τετάχθαι*, *p.* 23. De quo plenè infrà *cap. de Thracia, vbi de Constantinopoli.*

vbi & Dominus orbis terrarum sedet] *Antiochia* hâc tempestate Imperatoris in Oriente *δίαιτα*, sedes, & *χειμάδιον* seu hyberna fuêre: quod hic Auctor non hîc tantùm prodit, verùm etiã mox rursùm, vbi videlicet rationem reddit, cur Antiochiæ omnia voluptatum seu ludorum genera exhiberentur; *Quoniam*, inquit, *ibi Imperator sedet.* Id etiam testatur Libanius, *Legatione pro Antiochenis ad Iulianum*, *p.* 154. loco, quem laudabo infrà *vbi de Seleucia.* ¶ Mora porrò hæc Antiochena Imperatoris, cùm non nisi *Constantio* & *Valenti* conuenire possit, priori eam conuenire in *Prolegomenis* prolixiùs ostendo. Sanè de *Constantij* sede seu morâ Antiochię variis annis, putà A.D. 338. 339. 340. 341. 342. 343. & deinceps etiam A.D. 349. & 361, fidem facit vel Codex Theodosianus, Athanasius *de synodis*: Julianus, *orat.* 1. *p.* 64. Libanius *βασιλικῷ ad Constantium ipsum pa.* 122. Auctor vitæ Pauli Episc. *apud Photium*; Augustinus *de sermone Domini in monte lib.* 1. *p* 1522. Socrates *li.* 2. *cap.* 5. 10. 13. 16. Ac nominatim A.D. 347. i. anno Imperij eius vndecimo; testis Cedrenus: *τῷ ια ἔτει Κωνστάντιος ἐν Ἀντιοχείᾳ διάγων*, &c. Quo anno hunc libellum conscriptum planè arbitror. De *Valentis* alioquin quoque mora Antiochiæ A.D. 369. 370. 372. 375. docet Codex Theodosianus & Zosimus.

ciuitatem splendidam] *γρ. ciuitatem splendida*, *τὴν πόλιν λαμπρά, ὡραῖα* (vt de Constantij mora Antiochiæ A.D. 338. agens Libanius *in Basilico* scribit *p.* 122.) id est, quod ciuitatem attinet, splendida: Quare Antiochiam duplici elogio fermè proprio ornari videmus, *ἀγλαῆς* seu *μεγίστης καὶ καλῆς*, *Pulchra* & *Magna*: à Philostrato *de vita Apoll. cap.* 12. *p.* 21. Libanio *in Basil. p.* 112. *& orat. de professorib. p.* 86. *de vita sua p.* 1. 2. & *initio Monodiæ super Daphnæo incenso, & ad Theodosium περὶ στάσεως.* Itaque & Antiochia, *decora ciuitas*, dicitur *l.* 169. *Cod Th. de decurion*: v. prolixè Libanij *Antiochicum*; vbi & de operum publicorum ibi elegantia & habundantia omnium bonorum. Sub Juliano tamen idem Libanius *legat. ad Iulianum p.* 154. fatetur, Antiochiæ nulla fuisse ædificiorum decora, *καλλωπισμοῦ ἡμῖν οὐκ ἔστιν οἰκοδομημάτων*; & causam addit, *Quòd vetus Persarum vicinitas id non permiserit.*

habundans omnibus bonis] Libanius, *orat.* 12. *ad Theodosium pro Antiochenis p.* 401. *τοιαύτην δὲ καὶ οὕτω πολλὴν περίκειται γῆν, ὥστε πάντα μὲν φέρειν, αὐτὴ δὲ ἐξαρκεῖν.* v. & Eund. *in Oratione pro Antiochenis ad Iulianum*, *p.* 154. Mirum

porrò

porrò videri possit hunc auctorem Luci, fani, & Palatij Daphnensis nullam mentionem hîc facere, quæ tamen in fama maximè hac tempestate fuêre: ac maximè Apollinis Daphnæi fanum, quod sub Juliano demum A.D. 362. igne exustum. Sed & Babylæ Martyris eò translatio facta à Gallo Cæsare, hoc libello posterior est. Verùm, nil mirum: quandoquidem iam superstitio omnis ibi abolita, eo tempore quo hic libellus scriptus fuit partim à Constantino M. partim à Constantio.

§. 2. Tyrus.

TYrus, &c.] Eunapius *in Porphyrij vita*, ἡ πρώτη τῶν ἀρχαίων φοινίκων ἡ πόλις: vide & *l.1.vlt.π.de censibus*: Ammianus quoque *lib.14. pa. 12.* (in rebus *Constantij*) eam *cum Sidone & Berytο amœnitate celebritateque nominum excellere inter vrbes Phœnices* ait.

diuitiis viros habens] Rufus Festus Auienus, *Hic Tyrus est opulens, & Berytus optima. Biblos, Sidoniiq; lares.*

potentes in omnibus portu] An voluit, *potentes in omnibus portubus*, id est, in omnibus portubus & littoribus prævalentes: quasi Tyrij, maris potentes & hâc tempestate fuerint? An verò πύλας intelligit, seu αὐλώνας *portas, cuiusmodi sunt Armeniae, Caspiae, Amanides, Ciliciae, Idumaea?* Hoc verum, Iuuenalis 8. Satyra 160. *Idumææ Syrophœnix incola portæ.* Sed & 11. Satyr. 124. *Dentibus ex illis quos mittit Porta Syenes.*

§. 3. Berytus.

DElitiosa] Hinc & Ammianus, loco modò laudato, *amœnitate excellere* eam dixit. Dionysius Beryti terram amœnam Βηρυτοῦ τ' αἶαν ἐραννήν. ¶ Interim ex eo, quod Berytiensis terræmotus hic auctor non meminit, colligo hanc ἐξήγησιν scriptam ante eum terræmotum qui contigit A.D. 348. teste Cedreno: τῷ ιβ' ἔτει σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν Βηρυτῷ τῆς φοινίκης, ὡς τὸ πλεῖον τῆς πόλεως πεσεῖν.

Auditoria legum habens] *Iuris* studiis, scholâ, & professione clara iamdiu & deinceps Berytus fuit: quod etiam docet *lex. 1. C. qui ætate*. Gregorius Thaumaturgus, *in orat. panegyrica ad Origenem p. 186. 187. 188.* Sed & per hæc ipsa tempora: Eunapius, sub *Constantio* Imp. *in vita Proæresij p. 150.* Libanij quoque locus insignis, *Orat. 26. Apologetica p. 595.* vbi & de frequentiâ sub *Valente* Imp. eò adolescentum concursu, abdicato eloquentiæ studio, conqueritur Sophista. Meminit & deinceps Justinianus, *in constitutione* δέδωκεν. §. 9. vbi Berytum vocat, vrbem legum τὴν τῶν νόμων πόλιν: & in constitutione *ad Antecessores* §. 7. vbi *nutricem legum* vocat, sicut Eunapius ἐν τοῖς ζώτεις μητέρα. Agathias *lib. 2.* Nonnus *lib. 4.* διονυσιακ. Βηρυτὸς ῥιζὰ βίοιο χαλλιμάδοιο πόλιων: & *lib. 14.* δίκης πέδον ἄστυ θεμίστων.

per quam omnia iudicia Romanorum] *Adſeſſores iudicum* è iuris ſcholâ Berityenſium prodire ait, qui ſcilicet Iudicia omnia ſeu Iudices dirigant, qui Magiſtratibus ius dictent, qui iura interpretentur: *Adſeſſores* ſcilicet ſeu Conſiliarij magiſtratibus (qui fermè iuris imperiti erant) iuris ſcientiam ſuggerebant: de quo vide ſaltem *tit. π. de adſeſſorib. & leg. 1. π. quod quiſque iuris.* Et motus animorum compeſcebant. Libanius quoque *orat.* κατὰ τῶν προσεδρευόντων τοῖς ἄρχουσι *p.*198. (i. contra præſtolantes & adſiduos apud Iudices; vt id obiter moneam,) τὸν δὲ θυμὸν αὐτοῖς (ἄρχουσι) ἐπᾴδοντες σβέσασι καὶ τῷ παρὰ τῶν παρέδρων χαλινῷ. id eſt, *iram ſibi carmen accinentes, extinguunt etiam freno ab Adſeſſoribus iniecto.*

Viri docti] *Anatolius* ſanè PP. ſub *Conſtantio* Imp. exinde fuit, v. Eunapium, *Proæreſio p.*149 150.

& ſcientes leges cuſtodiunt prouincias] De Antiochenis hoc ipſum prodit Libanius, *in Antiochico, p.*369.

---

§. 4. Cæſarea.

Diſpoſitione] *Diſpoſitionem* ciuitatis διάθεσιν vocat hîc & alibi infra quatuor adhuc locis, cùm de Alexandria, Nicea, Carthagine agit, elegantiam ſtructuræ, ſitus: Nominatim verò cum adiuncto infra, vbi de Serapio ſeu Serapidis templo agit; *diſpoſitio*, inquit, *templi*. Eodem ſenſu ſimplex *poſitio* infra vbi de Cyzico, *& poſitum* infra vbi de Circo Max. Romæ. ¶ Alioquin *diſpoſitionis* vox pertinet quoque ad id quod vulgo *Politiam*, vel rei annonariæ vbertatem vocamus.

Tetraphylon] γρ. *Tetrapylon*: Sic rurſum infra de Boſtra Arabiæ, *In qua, inquit, publicum opus Tetrapyli mirantur.* Ita de Niceæ Tetrapylo Strabo *lib. 12. p.*389. ἔστι δὲ, καὶ τετράπυλον ἐν πεδίῳ κείμενον ἐρρυμοτομημένον, πρὸς ὀρθὰς γωνίας, ὥστ' ἀφ' ἑνὸς λίθου κατὰ μέσον ἱδρυμένου τὸ γυμνάσιον, τὰς τέτταρας ὁρᾶσθαι πύλας. i. *eſt verò & Tetrapylum in ſolo ipſo poſitum, ita in rectos vicos diſtributum, vt ab vno lapide medio gymnaſio poſito portæ quatuor videri poßint.* Quem locum cum eo quod Buſbequius *epiſt. 1. p.*59. narrat, rectè componunt. Ita in Ciuitatis Conſtantinop. collectione legimus, *Coloſſum vnum, Tetrapylum aureum vnum, Argenteum, Capitolium, Monetam.* Ita & *Pentapylum* regione 10. vrbis Romæ. ¶ Cum Tetrapylo nolo miſceri στοὰν δύο διάδας, quas Libanius, inter cætera Nicomediæ opera memorat, *in monodiâ Nicom. p.*204. *orat.*6. Nolo miſceri ἀγορὰν τετράστοον Conſtantinopoli, de qua apud Zoſimum *lib.* 2. *p.*687. Pariter neque cum Pentapylo miſceri volo opus πεντάστοον ἔχων: cuiuſmodi quinque porticus habuit Betheſdena piſcina, *Ioannis* 5. *v.* 2. cuius etiam meminit auctor Itinerarij Burdigalenſis ſeu Hieroſolymitani. Huius ſanè vbique celebris Cæſarienſis Tetrapyli aliud teſtimonium adhuc requiro.

nouum ſpe-

nouum spectaculum] Ita infra vbi de Serapio. *Templum Serapis ibi est, vnum est solum spectaculum nouum in omni mundo* : vbi plura.

§. 5. Laodicea.

LAodicia] pro *Laodicea*.

Suscipiens] ex Syriâ ipsâ, Palæstinâ, &c.

emittens Antiochiæ] *Monstrantes* inter alias, vel maximè, duas vrbi Antiochenæ in Syriâ Cœle ciuitates obserua; Laodiceam & Seleuciam, Maritimas ciuitates, inter quas media Antiochia erat. Sanè & alioquin Epiphanius *hæresi Semiariarnorum* 73.*n*.1. Laodiceam hanc Syriæ vt ab aliis Laodiceis distinguat, Λαοδίκειαν τὴν πρὸς Ἀντιόχειαν Δάφνης, ἤγουν Κοίλης Συρίας, vocat: Quo loco Ἀντιόχεια Δάφνης dicitur compendiosè, quæ aliàs ἐπὶ Δάφνῃ: Λαοδίκεια verò ἡ πρὸς Ἀντιόχειαν *Laodicea quæ Antiochiæ respondet, quæ ad Antiochiam pertinet*: Quocunque tandem iure, siue metropolitico, siue annonario, siue applicationis: de quo dicam *infra c. de Thracia*. Quæ cùm ita sint, non debuit locum illum Epiphanij Vir doctus sollicitare, cùm vndique rectè habeat: neque putare, Antiochiam ibi pro Cœle Syria vsurpari: multò minus suspicari, Laodiceam cognomento Daphne vocari.

§. 6. Seleucia.

ANtiochiæ offert] Huc quoque refero Valentis legem A.D. 372. *l. vn. C.Th. ne conlationis translat. post.* Et prolixè hâc de re Libanius, *in Antiochico*, ac nominatim *p*.386.387.

fiscales species] *Fiscales species* sunt annonæ & tributa quæ fisco penduntur: *Fiscalia* absolutè, *l*.7.*C.Th. de annona & trib.* & apud Ambrosium, *in Ep. ad Romanos cap.* 13. & Scholiasten *Iuliani Antecess. cap.* 72. *Fiscale onus* mox ab hoc ipso Auctore vocatur, pariter vt *l*.17.*Cod.Theod. de ann. & trib.* vide *Codicem Theod. passim* ¶ *Speciei* etiam vox hic propria, vt infra de Alexandria, *cap*.18 *Omnes autem speciesaut aromatibus, &c.* & mox de Alexandrina chartâ, *vtilem speciem omnibus*: & supra de Seribus, cap. 1. *Sunt enim species excellentes variæ & pretiosæ*: de Pisce Nicopolitano, *vt odire speciem videntem aliquantam.* Hoc sensu passim Codice Theodos. & apud Ammianum, alios.

& priuatas] Fortè, ἢ τὰ πρίβατα. Species scilicet aliæ fiscales, aliæ priuatæ, in rei scilicet priuatæ Principis vsum, quæ absolutè priuatæ, vt dicam prolixè ad *l*.12. *Cod Theod. de metatis, &c.* Possis tamen & *priuati* nomen ordinario sensu hîc accipere.

Dominus orbis terrarum] Hæc verba sunt de præsenti Imperatore loquentis, vt infrà rursum §.13. vbi de Antiochiâ, *Vbi & Dominus orbis ter-*

ratum sedet. Alioquin cùm de Constantino M. iam mortuo loquitur, *Constantinum* simpliciter vocat.

Constantinus portum fecit] *Portus* huius *Seleuceni*, magna vi auri extructi, meminit quoque Libanius *in Antiochico duobus locis p. 363. & 386.* & *orat. 13. ad Theodosium post conciliationem cum Antiochenis p. 410. 411. 412.* Hieronymus *Chronico*, & Cedrenus *in histor. compendio pa. 246.* Principem sanè, à quo excitatus hic portus, Libanius non nominat: Nominat hic Auctor noster, sed ita vt scripserit non *Constantinus* sed *Constantius*: Quod disertè probat Hieronymus in Chronico, in rebus Constantij, Anno eius Imperij post Patris Constantini obitum nono (i. A.D. 345.) *Magnis*, inquit, *Reipub. expensis, in Seleuciâ Syriæ portus effectus.* Et Cedrenus, qui in decimum Constantij annum, (i. A.D. 346.) id reiicit, τῷ ι' ἔτει Κωνστάντιος τὸν ἐν Σελευκείᾳ τῆς Συρίας λιμένα πεποίηκεν, ὄρος ὅτι πολὺ διατεμὼν, καὶ τὴν πόλιν ἀνῳκοδόμησε. Sed & quod hic Auctor ait, Portum hunc ab Imperatore excitatum, *Quod vtilem esset sibi & exercitui suo*, satis id euincit, non de Constantino M. id accipiendum esse, verùm de Constantio: Neque enim Constantinum M. Antiochiæ constitisse reperio, multo minus cum exercitu, sed Constantium subinde bello Persico illigatum, de quo paulo ante. Huc sanè etiam pertinere videri possit, quod Julianus *orat. 1. in laudem Constantij* A.D. 356. scribit *p. 138.* quod Antiochia per Constantium πλουτεῖ, καὶ πρὸς ἅπασαν εὐποιΐαν ἐπιδίδωσι, λιμένας εὐόρμους τοῖς καταίρουσι παρέχοντα, & quæ sequuntur: vbi ab interprete viro docto perperam additum, *in eâ.* ¶ Huc sanè tandem etiam pertinet *classis Seleucena*; de quâ *l. vn. Cod. Theod. de classicis.* ¶ Interim ex hoc Auctore nostro & Libanio solis liquet, de causâ excitati huius portus Seleuceni à Constantio: Nempe, non tantum quod in littore maris Syriaci sita esset (hæc enim causa impulsiua tantum fuit) verùm Antiochiæ causâ, quod Libanius, *in Antiochico* pariter scribit, *p. 386.* cuius verba hic inserere lubet. τῶν ποταμῶν δὲ ἐμνήσθην τὰς εἰς τὴν θάλατταν ἐκβολὰς, ἕλκομαι πρὸς τὴν τοῦ λιμένος μνήμην, ὃν οὐχ ὧν ἐνῆν δοκεῖ, τούτων κηδόμενος ὁ κρατῶν μετερρύθμισεν, ἀλλὰ τέτυκται μὲν ἐν Σελευκίᾳ, τέτμηται δὲ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας, τοσούτῳ χρυσῷ λιμὴν ἐκ πέτρας γλυφόμενος, ὅσον οὐδὲ Κροίσῳ Πακτωλὸς ἐθησαύρισε. Τοιγαροῦν ἅπαντα τίκτει, ἀγαθὰ Λιβύης, Εὐρώπης, Ἀσίας, νήσων, ἠπείρων, καὶ τῶν ἑκασταχοῦ καλλίστων τὸ κάλλιστον δεῦρο κομίζεται, τῇ ἐς τὴν πρᾶσιν ὀξύτητος. γνώμας ἐμπόρων δεῦρο καλούσης· καὶ γῆς ἁπάσης δι' αὐτῆς καρπούμεθα. πλεῖστα δὴ τῶν ὑπὲρ πελάγους ἀποπλεόντων ἱστίων, λιμένων τῶν ἡμετέρων συνίσταται, id est, *Posteaquam memoraui fluminis in mare emissiones, trahor ad mentionem Portus, quem Imperator excitauit: non quidē ijs factū cupiens, quorum hic Portus esse videtur: Verum sectus quidem est in Seleucia: sectus verò, propter vrbem nostram* id est Antiochiam; *tanta vi auri portus è saxo confectus, quantā neq; Pactolus Crœso suppeditauit. Quare omnis vndiq; tellus, Africa, Europa, Asia, Insularum, continentis quidquid vndiq; pulcherrimū recondit, eius pulcherrimum huc affertur, celeritate ipsa mentes mercatorum ad venditionem huc inuitante, & per eam omni terrâ fruimur; Nempe enim quæcunque explicatis velis super æquore se-*

quore feruntur, hic portus contrahit. Vides disertè Libanium, dum Antiochiæ decora sigillatim persequitur, & hunc portum Seleucenum cæteris eius decoris connumerantem:& disertè eum Antiochiæ causâ excitatum dicentem: τέτμηται δὲ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας: in quibus verbis, qui Libanium nobis dedit interpretandis parùm sibi cauit, dum vertit, *& dissectus super nostro solo:* debuit, *& sectus propter vrbem nostram.*

exercitus] στρατοπέδῳ, quod etiam Comitatum (de quo infrà) interpres vertere potuit: pariter, vt infrà, vbi agitur de annonâ ex Ægypto: quomodo & loco quodam apud Chrysostomum *homil. 32. ad Populum* doctissimus Ducæus rectè vertit: non ita bene Sardicensis concilij interpres vbique *can. 7. & 8.* στρατόπεδον *castra* vertit, etsi & hoc sustineri possit. Huic sanè loco omnino conuenit Libanij locus, *legat. ad Iulian. pro Antiochenis p. 154.* παλαιὸν βασιλέων χειμάδιον ἡ πόλις. μενέτω τοίνυν ὁ περὶ τὸν χειμῶνα νόμος· πολὺ τὸ οἰκούμενον ἀποχρῶν πολίταις, καὶ μετοίκοις καὶ ξένοις, καὶ ΒΑΣΙΛΕΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΩ.

§. 7. Ascalon, Gaza.

IN *negotio bullientes*] Ita quoque supra vbi de Tyro §. 2. *nulla spissior in negotio*; & de Mesopotamiis cap. 16. *feruentes negotijs*; & de Tyro §. 2. *omnium negotium feruenter agens.*

vinum] *Vinum* ex Ascalone & Gaza, per Syriam & Ægyptum. De Gazeno vino Corippus quoque lib. 3. ---*& dulcia Bacchi.*

Munera, quæ Sarepta ferax, quæ Gaza crearat.

§. 9. Scythopolis & Biblus.

SCytopolis *& Biblus in industria posita*] Quid sit illud, *In industria posita Vrbes*, ostendunt satis sequentia deinceps, §. 12. *in linteamina sunt hæ, Scytopolis, Ladicia, Biblus, Tirus, Beritus, quæ linteamen omni orbi terrarum emittunt & sunt habundantia: In industria* erga posita vrbs hîc est, ἐν ἐργασίᾳ, id est, in opificio linteaminum clara & præstans. Hinc itaque iam (quod hûc omninò facit) *Lynisi Scythopolitani* nominatim memorantur *l. 8. C. Theod. de murilegul.*

§. 10. Heliopolis.

MVlieres *speciosas*, & mox, *vbi Venerem*] Hûc faciunt ea quæ Constantinum M. Heliopoli, & Aphacis, circa montem Libani fecisse memorant, atque eius occasione narrant, Auctor vitæ Constantini, *lib. 3. cap. 53. 56.* Socrates, *lib. 1. cap. 14.* Sozomenus, *lib. 5. cap. 9.* Sanè *Venerem Libanitidem* Nonnus quoque *in Dionysiacis* pluribus locis commemorat. Hûc

ſanè facere non putem, quæ Epiphanius ſcribit *in expoſitione fidei Catholicæ num.*12. de Heliopolitidibus mulieribus Orgia celebrantibus: Heliopolim enim Ægypti ibi eum intelligere ex adiunctis Memphiticis mulieribus apparet.

Venerem] *Venerem* Heliopoli coluêre Syri: Quæ & ipſa *Dea Syria*, & Mater Deûm, ac nominatim Syrophœnices. Quare & Phœnicia *Veneris terra* Æſchylo, τᾶς Ἀφροδίτας πολύπυρον αἶαν: vbi Scholiaſtes, φοινίκην τὴν ἱερὰν Ἀφροδίτης φησὶ διὰ Βύβλον καὶ Λίβανον: De quo plura Seldenus JC. doctiſſimè, *in ſyntagm. de Dijs Syris.* Sanè & ibi Jupiter ſiue Sol præcipuo cultu fuit; vnde & *Deus Heliopolitanus*; de quo Lucianus, *de Dea Syria*; & Macrobius, 1. *Saturnal.*23. Sed & Muſæ Heliopoli cultæ, de quo mox infra. ¶ Cæterùm quod hic Auctor ait, *hâc ſuâ tempeſtate Heliopoli tum Venerem magnificè cultam*, ei Sozomenus aduerſari videatur; cùm is ſcribat, templum Veneris Heliopoli à Conſtantino M. deſtructum fuiſſe. Sed fortè Sozomeni inter alia παρόραμα iſtud eſt (etſi verum ſit Cyrillum Diaconũ Conſtantino Imp. multa ibi ſimulacra confregiſſe, quod Theodoretus ſcribit, *lib.* 3. *cap.* 6.) Nam Auctor vitæ Conſtantini, & Socrates non Heliopoli templum Veneris à Conſtantino deſtructum aiunt; verum Aphacis (quod medio inter Heliopolim & Biblum itinere erat) ad montem Libanum, vel in ſummo vertice montis Libani. De quo alioquin *Veneris Aphacitidis* templo agit & Zoſimus, *lib.* 1. *in vita Aureliani p.* 660. Et de Veneris templo in monte Libano, quod Cinyras dedicauit, Lucianus *de Dea Syria.*

§. 11. Sidon, Sarepta.

SArepta] Ita hîc: At ſequente §. *Saraſa* pro *Saraphta* vel *Sareptha*: nam ita promiſcuè hæc vrbs Phœnices deſignatur.

§. 12. de Singularibus bonis ſingularum Syriæ ciuitatum.

IN *linteamina*] εἰς ὀθόνια, εἰς λινύφια, i. linteaminibus Lynifio claræ ſeu nobiles ſunt, de quo iam ſuprà quoque *in Heliopoli* §. 10. Hinc iam Baphia, Linificia, Gynæcia per Orientem quæ memorantur in Notitia Imperij Orientalis, ſub diſpoſitione Comitis S.L. & *l* 6. 8. 18. *C. Theod. de murileg.* ac nominatim Phœnicis baphia, *d. l.* 8.

Tyrus] De *Purpura Tyria* res decantata. Ibi ſanè peculiare fuit hac tempeſtate textrinum purpureæ veſti conficiendæ: de quo Codex Theodoſianus, & Ammianus, *lib.* 14.

Saraſa] *Sarepta* nobilis Linificio ſeu linteamine: Hinc & *Oraria Sarabdena*, in Epiſt. Gallieni apud Trebell Pollionem, *in vita Claudij p.* 208.

vt Do-

vt Doctissimus Salmasius noster rectè tuetur. § *Vino* quoque nobilis fuit Sarepta, vt mox dicetur: cuius & Alexander Trallianus, *σαρεφθίνῳ* inquam *οἴνῳ* meminit: sed & Corippus lib. 3.—— *& dulcia Bachi*

Munera, quæ Sarepta ferax, quæ Gaza crearat.

Lydda purpuram] In Itinerario Theodosiano *Luddis, X II.* scilicet à Cæsaria lapide.

purpuram alitinam] *γρ. purpuram alitinam*: Quam vocem quoque restituo infrà vbi de Asia, *purpuram bonam alitem. Purpura alitina*, veri luminis; de quâ iam multa à rei literariæ luminibus notata.

Nicholaum palmulam, &c. qui sic vocatur Ierico] *Nicolai palmulæ* Hierichonte nobiles: Plinius *lib. 13. cap. 4. Sed vt copia ibi atque fertilitas, ita nobilitas in Iudæa, nec in totâ, sed* HIERICONTE *maximè.* Et mox: *Scciores in hoc genere* NICOLAI. Agit de his & Athenæus *lib. 14. cap. 18.* Meminit & Aldhelmus *lib. de virginitate cap. 21. Et mala granata cum palmetis dactylis, quos Nicolaos vocant, fauos, vuas &c.* *Nicolai* autem *palmæ* ita dictæ à Nicolao Damasceno, qui sub Augusto fuit: pariter vt *placenta* seu *panes Nicolai*, quod is palmulas & panes hos Augusto donauerat; de quo Athenæus *d. loco*, Suidas, Photius, Hesychius Illustrius, *in Nicolao p. 36.* Palladius, *in v. Abbatis Apollo.*

Damascena] Plinius, *lib 13 cap. 5. Pruna in Damasco monte nata & myxa:* v. eundem *lib. 15. cap. 13* & Julianum *Epist. 24. ad Serapionem*: Mitto Statium, Martialem alios.

psittacium] Ita quoq; apud Athenæum *l. 14. c. 16.* Alij *Pistacium*, vel *Phistacium* vel *Bistacium* dixere. *Pistacio* nobilis Syria: Plinius *l. 13. c. 5. Syria præter hanc peculiares habet arbores; in nucum genere pistacia nota.* Athenæus prolixiùs, *d. lib. 14. cap. 16.* apud eum Posidonius Stoicus *lib. 3. historiarum.* φέρει δὲ καὶ τὸ πέρσιον ἡ Ἀραβία καὶ ἡ Συρία, καὶ τὸ καλούμενον βιστάκιον. Fratres Auctores Georgicorum *lib. 3.* Καὶ τὴν μηλέαν καὶ τὴν τέρμινθον, ἃ δὲ νῦν πιστάκια οἱ Σύροι καλοῦσιν: Et subiicit, καὶ ἔτοι μὲν δὴ τὰ π.

§. 13. de Artificibus ludorum seu voluptatum per singulas Syriæ ciuitates.

QVoniam autem] *Artifices voluptatum*, seu ad ludos & spectacula, quid & quos ludios singulæ Syriæ ciuitates hoc æuo conferrent; & in quonam ludicri genere singulæ excellerent, singulari obseruatione sibi notandum putauit hic Auctor: non tantum pro seculi sui genio, voluptatibus & ludis cum maximè dedito: verùm & pro Syriæ genio, quia inter omnes gentes Syros his voluptatibus maximè deditos fuisse constat, de quo v. vel Juuenalem *Satyra 3* Capitolinum, *in Vero p. 38.* & Libanij *orat. pro saltatoribus p. 477.* Tandem quia (vt mihi quidem vide-

tur) scriptor hic Antiochenus ostendere voluit & maximè potuit, vnde ad Antiochenas potissimum voluptates singula peterentur.

in omnibus delectabilibus] *Antiochia* voluptates seu ludi omnis generis: vide Libanium *Antiochici extremo: & pro Rhetoribus pag.* 97. Zosimus quoque in rebus Juliani, *lib.* 3 *p.* 713. de populo Antiocheno, ὁ δῆμος φιλοθεάμων ὤν φύσει καὶ τρυφῇ μᾶλλον ἢ πράξεσι σπουδαίαις ἐνδιδόμενος.

Circensibus] *Circensibus* dedita plebs Antiochena: testis quoque Joh. Chrysostomus: de *Circo* sanè ipso Antiocheno, vide Libanij *Antiochicum pag.* 376.

agitatores] *Agitatores*, id est, Circenses aurigas, de quo vide vel *l.* 7. *Cod. Theod. de scenicis.*

dicendi] i. canendi, tibias inflandi.

auditores] In Græco fuit ἀκροαματικοὺς: Quæ vox etiam in Notis Senecæ occurrit, *Acromaticus.* De *Acromatis* seu *acroamatis* in commune res nota est.

Castabetia] Repono *Castabala*, quæ Vrbs fuit Syriæ Phænices; teste Strabone, *lib.* 12. & Stephano *de vrbibus.*

Calopettas] γρ. *Calopetas*: & Καλοπέτας interpretor schœnobatas seu funambulos, funerepos, qui funibus inambulant: Κάλος enim ἡ σχοῖνος, funis. Aliâs καλοβάτης *funambuli* in Glossis Philoxeni: & in Glossis Cyrilli, καλοβάτης, σχοινοβάτης, *funambulus.* Eodem igitur sensu καλοπέται, quia scilicet per extentum funem *volantibus* similes pendente vestigio feruntur.

Prudentius, *in Hamartigenia*:

Inde per AERIVM *pendens audacia funem;*
Ardua securis scandit proscenia plantis.

Manlius Theodorus lib. 5.

- - - aut tenues ausus sine limite gressus
Certa per extentos ponit vestigia funes.
Et COELI *meditatus* ITER, *vestigia perdet*
PER VACVVM, *& pendens populum suspendit ab ipso.*

In hoc eodem censu sunt & *Neurobatæ* (nam & *funambuli* vox generalior hos capit) de quibus pariter Vopiscus *in Carino.* *Neurobaten, qui velut* IN VENTIS *cothurnatus ferretur.* Funambulos pariter seu καλοπέτας conuenientissimè describit Epigrammatarius *lib.* 4. *Pithœanorum, p.* 130.

Stupea suppositis tenduntur vincula lignis. Et mox
Qua super AERIVS *pratendit crura* VIATOR,
Vixque AVIBVS *facili tramite curris homo.*
DÆDALVS *astruitur terras mutasse* VOLATV,
Et medium pennis prosecuisse diem:
Præsenti exemplo firmatur fabula mendax:
Ecce hominis cursus funis & AVRA *ferunt.*

Ergo, vel Sophistarum more, qui verborum ἀρέται, ὀνοματοποιηταί, & nouato-

nouatores (quod vel Eunapij exemplo liquere poteſt ex Photij obſeruatione & confeſſione Libanij *Epiſt. ad Baſil.* & obiectione Gregorij Nazianzeni *aduerſus Iulianum*) hanc rei ipſi exprimendæ vocem hic auctor adinuenerit; vel, quia in Syria ἀλλεπῖται, qui alibi καλοβάται.vel σχοινοβάται, nempe ad ſummam artis peritiam indicandam, quâ Syri excellerent; ſic vt non tam funibus ingredi aut repere viderentur, quàm volare. Quare & hanc in Syria vſurpatam vocem Syrus auctor quoque retinuerit, cùm in hoc ludiorum & artificum per Syriam cenſu verſaretur. Huc denique etiam faciunt ἀεροβάται, quos Illuſtris Scaliger apud Firmicum & Vopiſcum reponebat. Sed & οὐρανοπῖται: de quibus & illud Juuenalis

Graculus eſuriens in cœlum iuſſeris, ibit.

Tandem & Πετανρισται ab eadem voce, quod ij πρὸς ἀέρα πέτωνται, i. quod in aërem *volent* Ælius Stolo apud Feſtum.

§. 14.

EXtra *oportunum*] Extra operis inſtituti legem, ſeu extra textum & ſeriem Hiſtoriæ, ordinemque geſtorum, vt ſæpius Ammianus in ſimilibus ἐπεισόδιοι ſeu exceſſibus loquitur: de quo iam ſupra *cap. 15. Tranſitio ad Orbem Rom.* Et hæc quidem prima breuitatis cauſâ huic ſcriptori fuit. Alteram mox addit; ſingulis videlicet non adeò immorandum eſſe, vti de omnibus aliquid dicere poſſit. Quæ ſanè omnia non ſunt opus aliquod ex inſtituto pertexentis; verùm ἐπιτάφιον operi alteri intexentis.

❡ XVIII. ÆGYPTVS ET ALEXANDRIA.

ET *Ægypti & Alexandria*] Ita mos *Metropolim* magnæ alicuius diœceſeos ab ipſa diœceſi appellatione ſingulari ſeiungere: Sanè *Ægypti Metropolim Alexandriam* mox vocat etiam hic Auctor: quod alioquin aliundè iam notiſſimum.

vſque modo] Hinc, & ex aliis mox infra pleniùs, apparet, hunc Auctorem vixiſſe ante Theodoſium M. qui ſuperſtitionem Ægyptiacam & Serapicam peſſumdedit: quò pertinere iam olim oſtendi *legem 11. C. Th de paganis, ſacrif. & templis*; de quo etiam poſteà vehementes querelæ Gentilium, Eunapij, Zoſimi, exortæ, à quibus hic Auctor Gentilis ſibi non temperaſſet, ſi poſt ea tempora ſcripſiſſet.

Omni orbi terrarum tradidit] *Deorum cultum* Ægyptios aliis tradidiſſe præter Lucianum, *initio de Syria Dea*, & alios, etiam Ammianus *lib. 22. p. 253.* ſcribit.

quos videmus] Si hæc lectio bene habet, tùm hic Auctor Ægyptius fuerit, ſaltem incolatu: Sed fortè ſcribat aliquis *quos vidimus*, vt ita huius

ἐπιςάσεως; Auctor se in Ægyptum descendisse indicet: quod alioquin etiam Ammianus Marcellinus de se per hæc tempora testatur, *lib.17.p.99. In hac vrbe Obeliscos* VIDIMVS *plures.* Sanè & ita in commune deprehendo, hac tempestate cùm Christiana fides non nisi λείψανα quædam gentilitiæ superstitionis alicubi reliquisset, in Oriente superstitioni Gentilitiæ cum maximè operatos & deuotos Philosophos & Sophistas, Ægyptum tanquam domicilium religionis profectos, & peregrinationem eruditam ἱςορίας ἕνεκα, vt loquebantur, & infra Noster loquitur (vbi plura) instituisse; quod etiam ex Juliano, Libanio, Themistio *orat.13.* colligere est, & Eunapio *in vita Aedesij p.74.75 & Proæresij p.162.*

Mercurium] Ægyptij *Mercurium* literarum & Astronomiæ inuentorem dicebant: v. *Aelianum & Firmicum*, &c.

Sapientes Alexandriæ] *Philosophi & Sophistæ Aegyptij*, Alexandrini, hac tempestate quamplures, & passim per orbem terrarum sparsi fuêre; vt Berytienses, Jurisconsulti: & Medici rursum Alexandrini. ¶ Cæterum & hæc sapientum & mox *sapientiæ* vox, pro Sophistâ & Sophistice, scriptorem Sophistam indicant. Hesychius. Σοφιςής· πᾶς τεχνίτης πᾶσαν τέχνην σοφίαν ἔλεγον; Sed & mox Auctor hic ipse: *Et impossibile est, in quacunque re inuenire volueris sapientem, quomodo Aegyptum.* Quanquam & peculiari adhuc ratione Sophista hic noster, hîc & mox ibi, *Philosophi, & qui sapientiam literarum scientes*, studio Sophistæ nomen reticuisse videtur, velut hâc tempestate odiosum: quod vel ex Libanij *declamat.19.* & Themistio non vno loco liquet.

certamine] Tria, de quibus Ægyptij cum aliis populis certarent, hic Auctor memorat, 1. de diuini cultus traditione, cum Chaldæis: 2. de Literarum inuentione cum Chaldæis & Phœnicibus. 3. de Philosophorum præstantia, cum Græcis.

musium] *Musium*, μουσεῖον, principatus, i. præmium, primæ & potiores partes; vt infra mox de Serapidis templo: *Vndique autem musium eis reddere videatur.*

ad eos iudicatus est] Debuit ineptus Scholasticus vertisse, *ijs adiudicatum est*, πρὸς αὐτοὺς κέκριται.

Philosophi & qui sapientiam literarum scientes, ibi semper morati sunt] De Moyse id quoque proditum: sed & de Solone, Pythagora, Anaxagora & Platone, testis vel Ammianus, *lib.22.p.253.* & Lactantius *lib.4.cap.2.* Sozomenus *lib.2.c.23.* Id vt de veteribus certum est, ita de huius ætatis Sophistis iam supra notauimus ἱςορίας ἕνεκα in Ægyptum descendentib. ¶ Interim duo hic vides, Philosophos à Sophistis seiungi: deinde Sophistas hîc designari his verbis, *qui sapientiam literarum scientes.*

impostura] *Imposturam* hic vocat quam Græci ἐπαγγελίαν, γλαύκην, eius nomen nimirum qui pollicetur, quod sui artis non est. Cæteroquin impostores ... communiter fraudulenti omnes qui vulgo imponunt *l.4. §.1. de adil. edi. ... l.3. ... de stellion. Vopisc ... Beda de Orthographia*, Et sane hic in Græco erat

ἐπίθεσις;

ἐπιθέτης; quæ etiam affectationem eius qui in se aliquid recipit, significat: *ἐπιθέτης*: quo nomine & Christianos veteres traduxere, *γραικὸς ἐπιθέτης*, *impostor Græcus*: de quo etiam Hieronymus *epist. ad Marcellam*.

quisque sua per suam disciplinam] *Aegyptij* singuli singularis seu vnius disciplinæ tantum & artis Professores & artifices erant; quod etiam Vopiscus *in vitâ Saturnini* ostendit. In quo Ægyptij à Græcis diuersi fuere, quos ceu *πολυπράγμονας* & *ἐπιθέτας* antiquitas notauit: quò spectat & illud, quod etiam in Christianos iactatum dixi, *γραικὸς ἐπιθέτης*. Magis adhuc istud, *Quemuis hominem secum attulit ad nos Graculus, esuriens, in cælum iusseris ibit.*

perficit] Nempe indicat Sophista in plura (studia) animum bona fide se explicare non posse: qui idem sensus est, hac ipsa tempestate, sub Valente, Libanio *orat. 26. Apolog. p. 59*. cum Sophisticè inuehitur in adolescentes ab eloquentia institutos, Berytum iuris addiscendi gratia proficiscentes: *Οὐ γὰρ οἷόν τε τὴν διάνοιαν ἀρκεῖν ὁμοῦ πρός τε τὴν τούτων κτῆσιν, πρός τε τὴν τῶν φυλακὴν: ἀλλ' ὁ τοῦτο προσελὼν, ἐκεῖνο διέφθειρεν.* Forte etiam hic Sophista noster è modestioribus alios Sophistas notare videatur, qui *παντεπιστήμονες* esse volebant.

Piscium tria genera, quod altera prouincia non habet] Imò eo quoque nomine *Antiochiam* commendat Libanius, *in Antiochico*, de pisculentorum copia ibi agens, *p. 385*. *τρεῖς ἡ τύχη τὰ πρόσφορα εἰς ὄψον διεῖλεν· εἰς μὲν τοὺς εὐδαίμονας τὴν ἀπὸ τῆς θαλάττης φορὰν, εἰς δὲ τοὺς ἑτέρους τὴν ἀπὸ τῆς λίμνης, κοινὴν δὲ ἀμφοῖν εἶδωκε τὸν ποταμὸν*, &c. Quòd eò mirum magis videatur id hunc authorem non notasse, si modo verum est eum Antiochenum ciuem aut incolam fuisse.

Barbaricis] de quibus vide *leg. 16. §. 7 ff. de publican. & vect.* Huc pertinet & illud Tabulæ Theodosianæ, *Fines exercitus Syriatica, & commertium Barbarorum*.

Indorum] Verum est, Ægyptum Indicis & Troglodyticis mercibus locupletatam Ægyptum & Ægyptios *ἰνδοδέγμων*, *ἰνδοπωλοδέτας* fuisse: quod iam olim Strabo testatus *lib. 17. p. 549*.

Templum Serapis] *Serapium*, seu templum Serapidis, Alexandriæ maximè spectabile; de quo vide etiam Ammianum, *lib. 22. p. 252* Eunapium in *vita Aedesij p. 74. 75* & ex vetustioribus primo Christi speculo Strabonem *lib. 17.* secundo Christi sæculo Pausaniam, *Atticis pag. 16.* Ammiani hoc quarto sæculo iudicium planè geminum, nempe *post Capitolium nihil orbem terrarum cernere ambitiosius*. ¶ Interim hinc liquet, huius libelli Auctorem scripsisse eo tempore, quo Serapium adhuc stabat, ante A. D. 391. de quo dixi ad *leg. 11 Cod Theod. de paganis*. Pariter vt Julius Firmicus Maternus, qui ad eosdem Constantium & Constantem hoc ipso tempore scribebat. *Serapis*, inquit, *in Aegypto colitur, hic adoratur, huius simulacrum Neocororum turba custodit, & ad memoriam vetustatis errans populus ordi-*

nem sacrorum in honorem integerrimi ac prudentissimi hominis constitutum, contentiosa hodie animositate custodit.

Spectaculum nouum] vide quæ dixi supra, vbi de Tetrapylo Cæsariensi *cap.* 17. §. 12. *Tetrapylon enim eius nominatur vbique quod vnum est nouum aliquid spectaculum.* Ita infra de portu Carthaginensi: *portum super omne nouum visu* (nam ita reponendum) *habens:* Item vbi de Rhodio Colosso, *Nouum virum magnitudinis.*

possidet vnam rem,& mox, *Carta*] de *Chartâ* hâc Alexandrina quam Sophista noster deprædicat, cuiusque nomine Alexandria & eius regio celebrata, v. & Vopiscum *in vita* Aureliani *p.* 224. & *vita Firmi Aegyptij.*

cuius neque iudicia, neque priuata, &c] Sensus horum verborum hic est, absque Chartâ neq; iudicia neq; priuata negotia stare posse. Hæc scil. memoriam & fidem rerum iudicatarum tuetur: hæc fidem contractuum & negotiorum quæ priuatos contingunt. Denique ait, *per hanc rem* (id est, per hanc chartam,) *ipsam rerum naturam stare*, vt quæ custos sit rerum quæ dixi: sine quibus rerum natura stare non potest. Nempe societas humana in his duobus consistit, in publicâ Iudiciorum auctoritate, & Priuatorum negotiorum fide & obseruantia.

centum] Vt est in Euangelio: ἑκατονταπλασίονα ergo reddere Ægyptum auctor hic prodit.

Constantinopolis Thracia] De Constantinopoli eiusque σιτοδοσίαις, posteà viderimus in *c. de Thracia. Annona* huius *Alexandrina* seu Ægyptiæ, denique stoli Alexandrini, canonis, ad annonam Vrbis Constantinop. multa mentio in Cod. Theodosiano; & apud Eunapium *in vita Aedesij p.* 38. 41. & Themistium, *orat.* 13. (quæ dicta est Constantio Imp. A. D. 354.) *p.* 292. 293. & apud Zosimum, Sozomenum *lib.* 3. *cap.* 6. Sanè etiam huius annonæ Alexandrinæ peculiaris hoc tempore Præfectus fuit, cuiusmodi fuit quem reperio, primus, Claudius Pf. annonæ Alexandriæ, sub Constantio Imp. A. D. 349. vt docet *lex* 3. *Cod Theod de susceptor.* Tandem ex institutione huius canonis Constantinopolitani posteà sæpè factum, vt Roma rei frumentariæ inopia subinde laboraret; quo nomine in inuidiam vocatus etiam Athanasius.

Orientales partes] Mesopotamiæ scilicet & Syriæ, vbi & Constantius Imp. moratus cum exercitu, veluti Nizibi, Antiochiæ, Emesæ, Heliopoli, Hierapoli, propter bellum Persicum; pariter vt Valens Imp. postea.

Historia maxima offe unt] γρ. *Historia maxima offerunt*, τῇ ἱστορίᾳ μέγιστα παρέχουσι: ἱστορία autem; id est, visui peregrinantium: vt infra de portu Carthaginiensi, *portum super omne nouum visu:* vide quæ supra ad verba, *spectaculum nouum*, notaui. Eodem sensu infra *Athenas historias antiquas*, id est, visui antiquas dicit. Imo & infrà *cap.* 58. historia, pro parte terræ spectabili quę se conspiciendam præbet. *Vt non autem*, inquit, *solam totam historiam prætermittere videar.* Imò & eodem fortè sensu supra *historiendi* vox vbi de Persis: *Qui historiantur valde magis in omnibus, & bellis esse fortes.* Sanè

propria

propria hæc inre τῦ ἱστορῆσαι, & ἱστορίας vox Sophiſtica ad peregrinationes Philoſophorum & Sophiſtarum, hâc quoque tempeſtate frequentes, (cuius rei exemplum inſigne in Meropio Tyrio Philoſopho, qui ſub Conſtantino M. cum Ædeſio & Frumentio ad Indos interiores ἱστορίας iſtius ἕνεκα profectus: de quo videndus cumprimis Socrates *lib. 1. cap. 15.* Sozomenus *lib. 2. ca. 23.*) deſignandas eruditionis cauſa. Vt de innumeris pauca ſubnotem, teſtis inter alios Iulianus cum Conſtantio Imp. in Græciam abeundi cauſam obtendit apud Gregor. Nazianz. *orat. 4.* καθ' ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἐκεῖσε παιδευτηρίων. Chryſoſtomus *ad Galatas*, in illud, *Aſcendi Hieroſolymam, vt viderem Petrum*; *non dixit*, inquit, ἰδεῖν, ſed ἱστορῆσαι Πέτρον, ὅπερ οἱ τὰς μεγάλας πόλεις καὶ λαμπρὰς καταμανθάνοντες λέγουσι: ex Olympiodoro Photius, διήγοντος αὐτοῦ κατὰ Θήβας, καὶ τὴν βίβλον ἱστορίας ἕνεκα. verùm de hoc iam ſupra quoque.

Aedituum] Tres Sacerdotum ordines in ordine ἱερατικῷ, apud Gentiles & quidem Ægyptios nota; Νεωκόροι, Ἱερεῖς, Διάκονοι, *Aeditimi* ſeu æditui, *Sacerdotes, Miniſtri.* Manlius Theodorus *lib. 5.*

Quos potius finget ortus, quam templa colentes,
Atque auctorates in tertia iura Miniſtros.

Neocororum templi Serapidis Firmicus quoque huic ſcripto σύγχρονος ad *Conſtantium & Conſtantem* meminit, loco quem ſupra laudaui, & inſcriptio apud Goltzium: item in corpore inſcriptionum, ὁ πρεσβύτατος τῶν Νεωκόρων τοῦ μεγάλου Σαράπιδος. Iidem & ζάκοροι de quibus in Ægypto *Syneſius*. Sanè & tres Sacerdotum Ordines inter Chriſtianos noti ſunt.

Aruſpices] Ægyptij ferme Mathematici, Aruſpices, Medici; de quo Adriani epiſtola inſignis, ex libris Phlegontis, apud Vopiſcum, *Saturnino*.

Adoratores] An Prophetas Ægyptios intelligit: quos ineptè adoratores verterit Interpres, quaſi vox πρὸ ſignificaret *ad*, & φῆται *oratores*. De Ægyptiis ſanè Prophetis Epiphanius *in expoſit. fidei Catholicæ num. 12.* προφῆται, inquit, Μαγουσαῖοι, παρὰ δὲ Αἰγυπτίοις προφῆται καλούμενοι. τῶν ἀδύτων τε καὶ ἱεροῦ ἀρχηγοί. Et Syneſius, primo de prouidentia, & in *Caluitij Encomio*. Fuit cum crederem hîc *Adornatores* legendum, vt ita κωμασταὶ intelligantur Ægyptij qui ſacra conuiuia adornabant: de quibus Syneſius *in encomio caluitij p. 73.* Poſſis tamen hîc ſimpliciter intelligere ἱκέται, εὐχέται, προσευχόμενοι: quod etiam ipſum Maſſalianorum nomen ſonat, quos Conſtantij Imp. temporibus prodiiſſe Epiphanius notat: vel θεραπευταὶ θεῶν: quomodo Magiam θεῶν θεραπείαν Plato interpretabatur. Erunt fortè qui hîc lecturi ſunt *adiuratores* i. exorciſtas: nam & hi inter Gentiles fuêre in Syria & Ægypto: de quo vide *l. 1. π. de extraord. cogn.* Lucianum *in Philopſeude*: Iuſtinum *in dial. ad Tryphonem*: nam exorciſtæ adiurantes: de quo doctiſſ. Pithœus *in ſubciſiuis.*

Diuini] De *diuinandi* arte in Ægypto vigente memorat & Ammianus, in rebus Iuliani, in ἐκφράσει de Ægypto *lib. 22 pag. 253.* *Sed ſi* inquit, *intelligendi diuini adeptionem multiplicem, & præſenſionum originem mente vigilâ*

quiſquam voluerit replicare, per mundum omnem inuenies mathemata huiuſmodi ab Aegypto circumlata.

Igne, Ture, Vittas] Tria hæc, quibus ſua numina, ſimulacra & templa coluêre Gentiles: Vt omittam infinita alia teſtimonia.

Virgil. I. *Aeneid.---centumque Sabeo*

TVRE *calent aræ*, SERTISQVE *recentibus halant.*

Theodoſij M. conſtitutio in id elegans *l.12. Cod.Thе. de paganis: Nullus omninò*, inquit, *ſenſu carentibus ſimulacris vel inſontem victimam cadat, vel (ſecretiore piaculo Larem, igne: mero, Genium: Penates, nidore veneratus) accendat* LVMINA: *imponat* THVRA: SERTA *ſuſpendat.*

Aras inuenies ſemper igne ſplendentes] Libanius quoque hunc perpetuum ignem per Ægyptum hâc tempeſtate notat.

In contemptu ſemen] *Populi Alexandrini* licentia, contumacia, in Iudices & Magiſtratus, adeò vt cum timore Iudices vrbem intrarent, & populus tum ignis tum lapidum iactatione in eos ſtatueret. Pollio *in vita Aemiliani* exemplum ſuppeditat; *Familiari*, inquit, *ſibi furore, cum quodam die cuiuſdam ſeruus Curatoris, qui Alexandriam tunc regebat, militariè ob hoc caſus eſſet, quod crepidas ſuas meliores eſſe quam Militis diceret, collecta multitudo ad domum Aemiliani Ducis anceps venit, atque eum omni ſeditionum instrumento & furore perſecuta eſt: ictus eſt* LAPIDIBVS, *petitus eſt ferro, nec defuit vllum ſeditionis telum.* Libanius *orat.12. ad Theodoſium pro Antiochenis*, de Alexandrinis ait disertè, οἷς τὸ θάπτειν τοῦ πρὸς τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν πολέμου χεῖρον fuiſſe. Omitto linguæ proterniam, quæ vt in commune Alexandrinis familiaris, ita & in Præfectos: de quo Seneca *ad Alb.c.vlt. Loquax, & ingenioſa in contumelias Præfectorum prouincia, in quâ etiam qui vitauerunt culpam, non effugerunt infamiam.*

Incomprehenſibilis] ἀσύληπτος: Alexandriam in omnibus admirabilem vult dicere, ſic vt magnitudo eius comprehendi vix animo poſſit. Eodem ſenſu Hadrianus, *profunditatem* ei vrbi tribuit. *Digna profectò ſui profunditate, quæ pro ſui magnitudine totius Aegypti teneat principatum.* Quomodo & apud Joſephum *lib. 2. de bello Iudaico cap.* 28. Græc.Lat. 16. *p.* 808. Ægyptus βαθεῖα. δύο ζ᾽ ἐγκαθίδρυμα τῇ πόλει τάγματα τὴν βαθεῖαν Αἴγυπτον χαλινοῖ. Quod Clar. Caſaubonus rectè notauit.

de veritate Philoſophia] Nempe non ſimulatam Philoſophiam, τὴν φαινομένην, νόθον·κεκλῆ in Ægypto & Alexandriæ vigere ait, ſed veram, τὴν ἀληθινὴν φιλοσοφίαν. Quod & ipſum arguit, Auctorem huius libelli Sophiſtam fuiſſe.

Medicinæ peritiam] *Medicina* laude claruit Alexandria vt multis retrò ſeculis (de quo vide Strabonem, & Galenum, *in lib. de Anatomia*) ita hâc nominatim tempeſtate: Teſtes, iuxta hunc Auctorem, Eunapius, *in vita Magni p.*178. Julianus Imp. *Epiſt. ad Zenonem* 46. Ammianus *in rebus Juliani lib.22.p.*253. cuius locus inſignis: *Medicina*, inquit, *ita ſtudia augentur indies, vt licet opus ipſum redoleat, pro omni tamen experimento ſufficiat*

Medico

Medico ad commendandam artis suæ auctoritatem si Alexandriæ se dixerit eruditum.

aëres temporatos] *Aegypti* & Alexandriæ τὸ ἀέριον commendat: quod etiam, præter Strabonem iam olim *lib.17.p.545.* Ammianus *li. 22.p.251.* quoque facit. *Inibi*, inquit, nempe Alexandriæ, *aura salubriter spirantes, aër tranquillus & clemens; atque vt periculum docuit per varias collectum ætates, nullo pene die incolentes hanc ciuitatem solem serenum non vident.*

¶ XIX. ARABIA.

N*Onstra*] γρ. *Bostra: Bostra* Arabiæ Metropolis: Testis quoque Ammianus, in rebus Constantij, *lib.14.p.23.* *Arabia*, inquit, *ciuitates habet inter quasdam ingentes, Bostram & Gerazam atque Philadelphiam, murorum firmitate cautissimas.* Designatur ea & in Breuiario Theodosij Imp. seu Notitia Imperij, *in Notitia Ducis Arabiæ*: De eadem vide Stephanum. Hæc Philippi Imp. patria fuit: Juliani etiam Epist. ad Bostrenos *53.pag.334.* extat.

negotia maxima] *Arabia* opima varietate commerciorum: Quare & ibi denia emporia: testis Ammianus quoque in rebus Constantij & Juliani, *lib.14.p.22.* & *lib.23.p.274.* & Auctor libelli, *qui subditus Notitiæ Imperij.*

. *Tetrapoli*] γρ. *Tetrapyli*, vt supra *tetrapylon Cæsareæ Syriæ.c.17.§.4.*

¶ XX. CILICIA.

M*Vltum vinum*] Athenæus *lib.1.cap.25.* vini è Cilicia quod *Abaten* nominabant, aluum laxantis meminit. Sanè alioquin & Ammianus *lib.14.p.21.* *Ciliciam* ait *diuitem bonis omnibus terram.*

magnam & bonam Tharsum] *Tarsus* Ciliciæ metropolis, mater vrbium. Iam olim testis quoque Solinus: sed hoc æuo Ammianus *d.p.21.* *Ciliciam Tarsus nobilitat vrbs perspicabilis:* vide omnino *Tharsicas orationes* Dionis Chrysostomi, & in his *p.399.408.415.* ¶ Illud omittere non possum, ad historiam D. Pauli, *coriariorum* ibi iam ab antiquo & deinceps copiam fuisse: quod iuxta Acta Apostolorum, docet Dio *Chrysostomus*; & Libanius *legat. ad Iulianum p.170.* Sed & noti iam vdones Cilicij.

¶ XXI. CAPPADOCIA.

C*Aesariam*] *Cæsaria*, Cappadociæ mater vrbium: quod & iam olim *Solinus* testatus (quæ antea *Mazaca* nominata, vbi & Constantius ali-

quando moratus, teste Ammiano *lib.20.p.184.* Sed & Valens postea A. D.365. eodem teste *lib.26.p.345. & l.5.C.Theo. de susceptor,* & Gregorio *in monodia Basilij:* Quæque ad discrimen aliarum Cæsarearum *Mazaca Casaria* dici perstitit; & verò ita nominatim designatur in *Tabula Th odosiana:* vel etiam *Casarea Cappadocum*, quomodo eam vocat Ammianus, *lib. 20. p.184. & lib.26.p.345.*

Babillonicum pellium] *Pellis Babylonica* hæc quoque memorantur in *l.16. §.species,7.π.de publicanis.* Πέλλεν autem Græcum Hesychius, *καρβατίνη, μαίη, πέλλον.* in Glossis *pellarius* πελλυράρ@ ἢ εὐτελὴς ὑπόδημα ἀγροικικόν.

diuinorum animalium formositatem] *Equos Cappadocum* vt in commune, ita nominatim Equorum greges Dominicos, Palmatos, &c. hic intelligit. De Equis Cappadocum vt in genere plures agunt, Solinus *cap. 47.* Oppianus *Cyneg.1.* Apuleius *lib 8.* Dionysius Periegetes: Ita de Equorum grege dominico & Palmatis agunt Nemesianus *in Cynegetico*, Illustrius Hesychius *lib.1.Chron.*in Glossis Nomicis Cl.Labbæi nostri; *l.vn.C.Theod. de grege dominico & l 1.C Theod.de equis curulibus.* & Itinerarium Hierosolym. (vbi perperam hactenus editum *villa Pampali,* pro *villa Palmati. Cappadocia,* inquit, *mansio Andau.lu: Ibi est villa Pampal.* (*id est, Palmati*) *vnde veniunt Equi curules* propè Tyanam. Claudianus *lib. 2. in Rufinum*, & in laudem *Serene.* ¶ *Diuina* porrò vocat, huius seculi stylo, Imperatoria, seu ad Imperatorum vsus. In hoc eodem argumento Claudianus in laudem Serenæ,

> *Quos Phrygia matres, Argæáque gramina pasta*
> *Semine Cappadocum,* SACRIS *præsepibus edunt.*

Nemesianus:

> *Cornipedes igitur lectos det Gracia nobis,*
> *Cappadocumque notas referat generosa propago*
> *Argæa, & Palmæ nuper grex nomine* SACRUM.

Nam ita hic versus restituendus, vt alibi probo.

¶ XXII. GALATIA.

Dominis] Imperatoribus.

Ancyra] *Ancyra* metropolis Galatiæ. Libanius quoque *orat. 26. Apolog.p.599* ἐν Ἀγκύρᾳ τῇ σεμνῇ καὶ μεγίστῃ Γαλατῶν πόλει. Constantium porrò Imp. ibi quoque constitisse A.D.347. docet *lex.8.Cod.Theod.quorum appell.* & Valentem postea A.D.371.*lex 76.C.Th.de decurion.*

diuinum panem] Cappadocum alioquin (qui Galatis proximi) panis olim in pretio: v. Athenæum *lib.3.c.28.p.113.& lib.4.c.2.*

¶ XXIII. PHRYGIA.

L*Aodiciam*] Laodicea Lyco imposita.

Vestem] Sanè Laodicenam lanam Strabo *lib.* 17. *p.* 398. & Plinius *lib.* 8. *c.* 48. commendat.

solam] μόνην, id est simplicem, singularem : nam & hoc sensu μόνος : vel μονήρη : ἁπλοΐδα igitur intelligit, vestem simplicem, quæ duplicari non potest, cui opposita διπλοΐς. Hesychius, ἁπλοΐς· μικρὸν ἱμάτιον. ἁπλοῒς χλαῖναν ἢ μὴ δυναμένην διπλωθῆναι. Item ἁπλῆγες ἡ σύμμετρος χλαῖνα, ἡ δυναμένη διπλωθῆναι. Hoc seculo *singilionem* dixêre : cuius mentio apud Trebellium Pollionem, & in testamento Gregorij Nazianzeni. ¶ Cæterum non frustra fortè hoc notauerit Auctor Sophista : quandoquidem Sophistæ in simplici pallio fuêre ; cum Philosophorum Stoicorum Cynicorum pallium duplex esset. ¶ Possis tamen & hic *stolam* legere: quam sanè Sophistices studiosi ilico vt studiis initiabantur, induebant, teste Eunapio *in Aedesio*; Gregor. Nazianzeno, *Epist.* 20. Olympiodoro *apud Photium.* ¶ Tandem possis & hunc locum ita interpretari, quasi dixisset Auctor, Laodiceam solam vestem in commercio habere, nil aliud præterea; quomodo infra dicit, *Laconicam solo lapide cronico ornari.*

¶ XXIV. ARMENIA Minor.

ARMENIA *Minor*]. *Armeniam Maiorem* omittit hic Auctor: nempe quia hæc suum Regem tum habebat Romanis amicum: sub Constantino, vt testatur ipsius Constantini M. *lex* 1. *Cod. Theod. de ann. & trib.* & Zosimus *lib.* 2. *p.* 684: sub Constantio, vt docet Libanius *orat. fun. Iul. p.* 312. Julianus *orat.* 1. *in Constantium*, *p.* 58. Ammianus Marcell. in rebus Constantij *lib.* 20. *p.* 186. Tandem & sub Juliano, *lib.* 23 *pag.* 256. *lib.* 25. *p.* 322.

Equites & sagittarios] vide & Zosimum. Sanè & sub dispositione Ducis Armeniæ memorat Notitia Imperij, *Equites, Sagittarios, Sabæ* & *Equites Sagittarios, Domanæ* excubantes.

¶ XXV. PAPHLAGONIA & PONTVS: Et communia CAPPADOCIBVS & GALATIS.

D*Octrina*] De *Cappadocum* & Cæsariensium hac tempestate doctrina v. & Libanium *orat.* 26. *Apolog. p.* 599. & *de vita suâ* : v. & Eunapium *in Aedesio, Iuliano* (inde enim vterque fuit, Ædesius & Julianus) Sanè

fidem faciunt & quamplurimi, quorum ſcripta memorat Suidas: ſed &, Gallus & Julianus eruditi hâc tempeſtate, anno fere 339. in Marcellio, prope Cæſaream Cappadociæ:teſte Ammiano Sozomeno,Cedreno.De Ponticis v. Eunapium *in Proæreſi p* 138. De Galatâ Theone, vide Eunapium *in Ionico p.* 186. Item de Helleſponto Galatâ, vide Eunapium *in Chryſanthio p.* 202. ¶ Poſſet & hîc longa pagina confici clarorum in Eccleſiâ hâc tempeſtate virorum, ex hiſce prouinciis,Cappadocia, inquam,Galatia,Paphlagonia,Ponto.

hiſtoria] Quamnam Hiſtoriam & Hiſtoricum intelligit? An verò & hic hiſtoriam vocat, hiſtoricam relationem eorum qui ibi fuerunt?

Viros itaque] γρ. *viroſa*: *Viroſaque Pontus* Virgilio 1. *Georgic.* Nam ſic malo *viroſam Pontum* dixiſſe Virgilium, quàm *viroſa Caſtorea*: quod Seruius non intellexit. Et ſane Auctor hic non vno loco Virgilium hoc libello expreſſit.

audire] i.ſcire,noſſe: dixi ſupra *in Syriâ in v. audientes. c.* 17. *in pr.*

aſpice in duo Cómitata] Hinc liquet, hunc Auctorem eo tempore ſcripſiſſe, quo duo Imperij Romani Imperatores erant: cuiuſmodi ſanè duæ Imperatorum bigæ & ξυνωρίδες fuerunt, *Conſtantius & Conſtans: Valentinianus & Valens*; quorum vnus Orienti,alter Occidenti præfuit.Sanè priorem bigam & Libanius *Baſilico ſuo* coniunxit, & laudibus proſecutus eſt. Ad eoſdem hoc ipſo tempore ſcripſit Julius Firmicus Maternus libellum de *errore profanarum religionum.*

Comitata] Ex hac etiam voce apparet de ſeculo Auctoris: Κωμίτατον pro Comitatu ſeu Aula Principis apud Socratem quoque *in Epiſt. Conſtantij Imp. ad Athanaſium, lib.* 2. *c.* 23. Epiphanium, *contra Ebionæos* & *contra Meletianos*, & *in Epiſt. ad Alexandrum Papam apud eundem contra Ariomanitas.* Cuiuſmodi ſimiles aliæ voces in Græcum detortæ hîc occurrunt. φρίβαζα, fortè *ſupra vbi de Seleucia*: πάλλιον, ſupra *vbi de Cappadocia*: Κιρκήνσιον pro circo ipſo ter infra *vbi de Nicodemia, & vbi de Roma, & Gortina*: Σίνατον, infra *vbi de Roma*: Κελλάριον, infra, *vbi de Campania* (quæ vox Conſtantiani fermè ſeculi vide *l.* 9. *Cod. Theod de annona & trib.*) βηλάρια, infra vbi de Cypro: πῆγνα: μινιστρῶν.

temptari] Cappadoces, Pontici, Paphlagones, Galatæ, in miniſterio Principum hoc æuo fuêre: Miniſteriani ſcil. Caſtrenſiani, Pædagogiani. Sanè & iam olim Mazacas ſeu Cappadoces, & quidem Equites, in priuato miniſterio fuiſſe clamãt veteres Hiſtorici & Poëtæ, & in his Juuenalis, *Satyra* 7. Martialis, 10. *ep.* 76. Perſius *extremo.* Deniq; δορυφόροι fuêre Capadoces, quomodo Georgium Cappadocem vocat Sozomenus *lib.* 3. *c.* 6. *inf.*

Sunt enim valde fideles] Sanè & ibi inter primas Chriſtiana fides recepta; vide relationem Plinij *ad Traianum.* Atquin Cappadoces ad falſa teſtimonia à naturâ & ab arte factos, atque in id ſe auctoraſſe Scholiaſtes Perſij ait? Deinde notum de tribus κάππα? Et Epigramma vetus αἰπόλιον.

deuitia]

deuitia] Fortè respondeat hæc vox Græco ἀκακία; nisi malis legere, *diuitia.*

maioribus & melioribus proficere coguntur] Hoc vult, Cappadoces, Galatas, Ponticos, Paphlagones tantâ fide censeri, vt à ministerio Principis, postea ad maiores dignitates subuehantur.

¶ XXVI. ISAVRIA.

Latrocinia] Hinc colligere mihi videor, per hæc tempora Isauros quietos fuisse: qui tamen vt cæteroquin, ita & sub Constantio etiam sæpe inquieti fuêre, Ciliciam (cui Isauria propinqua etiam ab hoc auctore dicitur) Lyciam, & Pamphyliam nominatim infestauêre: Ammianus *lib.14.p.4.* A.D. 353. *Isauri, quibus vsitatum est sæpè pacari, sæpeque inopinis excursibus cuncta miscere:* & iterum *lib.19.p.166.* A.D. 359. *Isauri,* inquit, *diu quieti paulatim reuiuiscentes per furta & latrocinia finitimos affligebant:* sub Valente testis Zosimus *lib.4 p.746.* sub Arcadio, testis idem Zosimus *lib.5.p 802.* & *l.vit.Cod.Theod.de quæstion.*

inuictum nomen] Ita scilicet Gentiles æternitatem Imperij Romani præsumebant: de quo vide saltem Symmachi *Relationem,* & Rutilium *Numantianum.*

¶ XXVII. PAMPHYLIA

Siden] *Sidi* in Tabula Theodosiana: *Sideniste* apud Ammianum in rebus Constantij *lib.14.p.6.* vbi de Isauris Pamphyliam incursantibus agit. Post Pergen & Siden tertia Pamphyliæ ciuitas fuit *Aspendon.* Philostratus *lib.1. de vita Apoll. c.11.* Ἄσπενδον τὴν Παμφύλων, ἡ πόλις αὕτη τρίτη τῶν ἐκεῖ.

¶ XXX. ASIA.

CARIA. *Et sic est maxima* ASIA] *Asiam Perconsularem* intelligit, quæ ita speciatim vocabatur, quamque pariter describit Eunapius, *in vitâ Maximi, p.106.* Ἀρχὴν μείζονα ἀνθύπατον τῆς νῦν ἰδίως Ἀσίας καλουμένης. αὕτη δὲ ἀπὸ Περγάμου τὸ ἁλιτενὲς ἐπέχουσα πρὸς τὴν ὑπερκειμένην ἤπειρον ἄχρι Καρίας ἀποτέμνεται, καὶ ὁ Τμῶλος αὐτῆς περιγράφει τὸ πρὸς Λυδίαν; id est, *Magistratum maiorem, Proconsulem Asiæ, quæ speciatim nunc sic vocatur. Ea verò à Pergamo maritimam oram complexa in continentem Cariam vsque definit: & Tmolus mons eius fines ad Lydiam circumscribit,* v.& Notitiam *Imperij.*

Smyrna] In Tabula quoque Theodosiana, *Smyrna Metropolis.*

alicem] *u. alitem*, vt suprà in Syriam c.17.§.12. de *Lydda purpura alitina*.

¶ XXXI. HELLESPONTVS.

POST *hanc*] *Hellespontus* Asiæ Proconsulari contigua: & vero etiam sub eodem Proconsule Asiæ; teste vel Notitia Imperij.

Cyzicum] Ammianus quoque *lib.26.p.349. Cyzicum*, ait, *vrbem Hellesponti, inexpugnabili mœnium ambitu, monumentis quoque veteribus cognitam*. In ea quoque Valens aliquando egit, vt docet *lex 17. Cod. Theod. quorum appell:* Omittere non possum, A.D.343. propositam dici *Cyzico legem 22. C. Theod. de appellat.* quæ inscribitur Scyllacio, proculdubio *Consulari Hellesponti*.

positione] θέσει. alibi dispositione. v. c.17.§ 4.

Venus] Ammianus *lib.22.p.228.* in gestis Juliani, *Cyzicum & Dindyma religiosæ Matris Magnæ delubra*.

¶ XXXII. BITHYNIA.

OMnem *fructum facit*] Libanius, *extremo Basilici*, ἀνεῖται δὲ τῷ Βιθυνῶν ἔθνει τοῖς ὀπτικὴν ἐπιθυμοῦσι λαβεῖν.

Nicæam & Nicomediam] Vtraque etiam Bithyniæ vrbium mater ab Ammiano vocatur *lib.17.p.105. & lib.27.p.332.* Utraque in Tabula Theodosiana lato ambitu cum sex turribus repræsentatur, vt cæteræ matres vrbes: Utramque sæpè multis commendat Libanius: & Nicomediam speciatim *monodiâ singulari*, tùm & alibi κάλλει μεγίστην, *orat. fun. Iul. p.* 314. & multis locis, καλὴν Νικαίαν.

ornata & constans] καὶ σύστατον, vel κατάστατον: indicat ornatum ciuitatis ex proportione & symmetria ædificiorum & vicorum sibi vndiquaque constantium.

& in omnibus abundans] Zosimus *lib.1.p.649.* Νικομήδειαν μεγίστην οὖσαν καὶ εὐδαίμονα, διά τε πλοῦτον, καὶ τὴν εἰς ἅπαντα εὐπορίαν, ὀνομαστοτάτην.

Basilicam antiquam] Basilica antiqua Nicomediæ de cœlo tacta & combusta, à Constantino postea instaurata: De Basilicâ sanè ipsâ, vide & Monodiam Libanij pag 5. vel. 204. 206. Basilica autem hæc combusta anno Constantiniani Imperij 26. vel 27. i. A.D.333. vel 334. eo ipso anno quo Constantinus simulacta & fana euertit, reditus eorum Ecclesiis donauit. Cedrenus τῷ κ. καὶ ζ ἔτει αὐτοῦ τὴν κτῆσιν τῶν εἰδώλων καὶ τῶν ναῶν αὐτῶν κατέλυσεν. ἐπέτρεψε ταῖς δὲ ἐπιδοὺς αὐτῶν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ συνέρωσε. Τότε καὶ ἡ ἐν Νικομηδείᾳ βασιλικὴ πυρὶ θείῳ ἐφλέχθη. ¶ Hinc interim omnino appareat, hunc libellum scriptum ante Nicomediam, sub Constantij extremis, Cereali Cos. terræmotu collapsam A.D.358. de quo alioquin v. Victorem Schotti, *in Lucio Vero:* Ammianum *lib.17.p.105.106.* & prædictam

super

ſuper eo Libanij *Monodiam*, Cedrenum, Chronicon Alexandrinum.

à Constantino] Baſilicam antiquam Nicomediæ à Conſtantino inſtauratam hic Auctor ait: quod alibi non reperio. ¶ Sanè vt & hoc obiter notem, victoriam de Licinio Conſtantinus antea apud Nicomediam obtinuit, *l.1. Cod. Theod. de veteranis*, & *Chronicon Alexandrinum*. Sed & Conſtantinum Nicomediæ egiſſe A. D. 328. vbi & vicenalia eius celebrata docet *lex vn. C. Th. de menſis oleariis*: & Socrates *lib.1. cap.17.* Hieronymus *Chronico*, & *Chronicon Alexandrinum*. Sed & Drepanum apud Nicomediam condidit, & in honorem matris Helenopolin vocauit, teſte vel Cedreno, qui id refert in annum Imperij Conſtantini 22. id eſt, eo ipſo anno A. D. 328. Neque omittendum, quod Euſebius Nicomediæ Epiſcopus Arrianorum ſignifer in maximâ apud eum gratia fuerit, cui etiam teſtamentum ſuum credidit. Quinimo & extremo vitæ ſuæ A. D. 337. cùm ſuſceptâ in Perſas expeditione *Nicomediam* veniſſet, & in ſuburbano eius baptizatus, mox obiiſſe, ipſo Pentecoſtes die memoratur. ¶ Baſilicam verò hanc Nicomedienſem quando Conſtantinus inſtaurauerit nemo eſt qui dicat; verùm cum ea incendio abſumpta fuerit anno 333. vel A. D. 334. ſanè paulo poſt inſtauratam vero ſimile eſt.

Circenſes] *Circenſe* (Nam ita lego) Κιρκήνσιον vel κιρκήσιον hic pro Circo ipſo: pariter vt infra vbi de Roma: item infra vbi de Gortina Cretæ, vt ſupra dixi in Comitata. Ita κιρκήσιον φρούριον apud Zoſimum *lib.3.* Procopium *lib.3. Perſicωn*, quod κυκλούμενον, i. in circum clauderetur flumine Abora & Euphrate: quod Latinis vel *Circum*, vel *Circeſſum*. Sanè & iam antea Arrianus *in Epictetum* κιρκήσια dixit, pro *ludis Circenſibus*. De hoc porrò Nicomedienſium Circo vide prædictam Monodiam Libanij; ποῦ δὲ ὁ ἱππόδρομος, inquit, βαβυλωνίων τειχῶν ἰσχυρότερος?

¶ XXXIII. Thracia.

IN *fructibus*] id eſt frugibus: Ita paſſim hic Auctor: vide quæ noto infra *in Pannonia*.

frequenter inde milites tolluntur] *Delectus Militum* è Thraciâ: ac nominatim ſub Conſtantio; vide Ammianum *lib.20. pag.* 81. ſub Valente & Theodoſio, ad belli Gothici neceſſitatem. Atque hæc vna eſt ex opportunis regionibus & prouinciis, vnde tirones exhiberi iubentur à Valente & Theodoſio, *l.2.* (quæ *Martianopoli* data prope Thraciam) *&* 7. *C. Th. de tironibus*. De Marte Thracio, & Thracibus iam olim Romanæ militiæ adſuetis paſſiua obſeruatio eſt.

Conſtantinopolis] Ex hoc loco, pariter vt ex altero *cap.* 18. *ſuprà* vbi *Conſtantinopolim Thraciæ* vocat, colligat quis, Conſtantinopolim nondum nouam Romam, nondum Regalem, nondum Romæ exæquatam huius libelli tempore extitiſſe, quandoquidem eam citra elogium au-

ctor hic transmittat, *Thraciæ vrbem splendidam* nominare contentus: Contra verò non Romam tantùm, verùm etiam Antiochiam Regales vrbes vocet. Et tamen de Constantino M. ipso memorant Sozomenus *lib. 2. cap. 2.* & Auctor Chronici Alexandrini, *Constantinopolim à Constantino M. maximo Senatu illustratam & donatam*, βουλευτηρίῳ μεγάλῳ ἢ συγκλήτῳ. Quod sanè non de Curiâ accipiendum, cuiusmodi Curiæ alioquin ciuitatum metropolitanarum fuerunt, veluti Carthaginis iam olim & Vrbis Treuericæ, quod Vopiscus *in vita Floriani p. 232.* testatur: quod ipsum tamen pro magno beneficio olim concessum à Principibus, vt videlicet Senatum & Senatores, numerumque Senatorum maiorem Vrbi habere liceret, quod liquet ex Plinij epist. *lib. 10.* & Dione Chrysostomo. Rursum de eodem Constantino M. prodit Chronici Alexandrini Auctor, *Eum Præfectum Vrbis dedisse Constantinopoli.* Tandem exserte scribunt Socrates, *lib. 1. c. 12.* Sozomenus, *lib. 2. c. 2.* & ex iis Paulus Diaconus, *lib. 11. miscella hist.* Constantinum M. Vrbem Constantinopolitanam Romæ honore parem effecisse, & nouam seu secundam Romam appellasse, appellarique voluisse lege in id lata, quæ columnæ lapideæ incisa fuerit, & in Strategio posita prope statuam Constantini Equestrem: Denique in omnibus ἰσόμιλλον τῇ πρὸς Ἰταλοῖς Ῥώμῃ fecisse. Imò Socrates *lib. 1. cap. 26.* & Sozomenus *lib. 2. cap. 32.* tradunt, Constantinum testamento suo priuilegia vt Romæ ita & Constantinopoli multa reliquisse; vbi tamen de priuilegiis Romæ concessis valde dubito: Nam quænam illa esse poterant, quibus iam ab antiquo omnibus potiebatur? Et sanè Socratis & Sozomeni verba ita potius accipio, quod Constantinus testamēto suo eadem πρεσβεῖα seu priuilegia, secundo tamen loco Constantinopoli concesserit, quæ Romæ competebant, etsi id verba eorum non ita clarè exprimunt. Jam si ad sequentes mox Impp. progredimur, Libanius *in legat. pro Antiochenis ad Iulianum p. 159.* vtramq; Romam nominat, & Antiochiam tertiam facit πόλιν δὴ τρίτης τῆς Ἀθηνᾶς, ἣς τὴν πόλιν ὑπὲρ Ῥώμην ἀμφοτέρας ἐπιδημίας ἰδεῖν. Item, ἐν ταῖς μετὰ δύο τὰς πρώτας τεταγμένην. Imò si ad Constantij tempora adsurgimus, sanè 20. tantum annis post Constantinum, A.D. 356 Julianus *orat. 1. in Constantium* apertè ait, Constantinopolim secundam à Româ iam tùm fuisse, δευτέρας τετάχθαι *p. 23.* & apud *Suidam*. Item Libanius *orat. funebri in Iulianum p. 263.* apertè ait, sub Constantio iam Constantinopolim πρὸς τὴν Ῥώμην εἰμαρ ἁμιλλᾶν τοῖς ὅλοις: & Eunapius *in vita Libanij p. 169.* Ἄρτι παρελθοῦσα εἰς μέγεθος καὶ ἀκμάζουσα. Vt ex his omnibus appareat, à Constantino M. ipso Constantinopolim Romæ exæquatam. Et tamen quædam obstare videntur: Primum enim Hieronymus *in Chronico*, Socrates *lib. 2. c. 41.* Idacius *in Consularibus*; & Auctor Chronici Alexandrini aiunt, *Primum Præfectum Vrbis Constantinopolitanæ Honoratum sub Constantio A.D. 359 factum:* Non æquè obstat, quod Constantinopolim à Cōstantio nouis incrementis auctam Themistius *orat 13. A.D. 354.* testatur, peculiari quadam in eā Vrbem propensione, eò quòd

eodem.

eodem tempore Constantinopolis à Patre eius condita fuisset, & ipse Cæsar factus: quâ causa vocat Themistius πόλιν τῆς βασιλείας ἡλικιῶτιν, quæ tamen verba in alium sensum Vir doctissimus traxit. At rursum obstat quod Zosimus ait, *lib.3.p.713.* Julianum Imp. Constantinopoli natum & educatum potestatem fecisse Vrbi habendi Senatus vt in Vrbe Româ: ἔδωκε μὲν τῇ πόλει γερουσίαν ἔχειν ὥσπερ ἐν τῇ Ῥώμῃ. Vt hosce scrupulos alibi cum curâ eximam: Ita huius iam libelli tempore circa A. D. 347. Constantinopolim principe loco in Oriente fuisse, imò Constantinum horum πρεσβείων auctorem esse hæc auctoris mox verba satis indicant, vbi ait, *Constantinopolim omnia præcipua habere, propter Constantinum.* ¶ Inter alia porrò priuilegia & πρεσβεῖα Vrbi Romæ æqualia Constantinopoli concessa fuit & *ius Italicum*, quod ademptum, à Valente posteà aliquando renouatum fuit *l. vn. C. Th. de iure Italico Vrbis Constant.* Ius, inquam, Italicum (vt hoc doceam) non quo ipsa frueretur: Nam quid opus iure Italico Vrbi ipsi, si iam ipsi Romæ in omnibus exæquata fuerat? Verum quod ipsa impertiret & tribueret aliis municipiis in Oriente: quomodo Roma meliori iure Italicas colonias faciebat. Nempe enim Constantinopolis ex hoc priuilegio, pro arbitrio suo ciuitates in Romanas seu Italici Iuris colonias redigebat, eisque alias ciuitates adiungebat, subiiciebat, ortasque inter eas controuersias discingebat. Quod singularis admodum locus ostendit *epist.36.* inter Julianeas *epistolas p.256 & 263.* vbi agit de iure Italico tributo Corinthiis sub Constantio Imp. & Constantinopolitanâ vrbe, & de Argiuis qui Constantinopoli Corinthijs tanquam vectigales adiuncti fuerant: Κορίνθιοι, inquit, αὐτὴν προσνεμηθεῖσαν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς βασιλευούσης πόλεως: Et mox, Οἷς δοκοῦσι παρὰ τῆς βασιλευούσης προσειληφέναι πόλεως: ἐπειδὰν, inquit, τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀποικίαν ἐδέξατο. Hûc etiam pertinere iam scio quod Sozomenus *lib.7.cap.9.* cùm de exæquatâ Constantinopoli Vrbi Romæ agens, ait inter cætera: καὶ τὰ σύμβολα καὶ τὰ νόμιμα τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Ῥωμαίων ἐκείνῃ: Nempe σύμβολα ibi sunt, αἱ συνθῆκαι ἃς ἂν πρὸς ἀλλήλας αἱ πόλεις θέμεναι τάττωσι τοῖς πολίταις, ὥστε διδόναι καὶ λαμβάνειν τὰ δίκαια vt Harpocration & Suidas testantur. Hinc & ἀπὸ συμβόλων δικάζειν Hesychius, ἐδίκαζον οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ συμβόλων τοῖς ὑπηκόοις, καὶ τοῦτο ἦν χαλεπόν. Et sic hâc postremâ obseruatione tria iam habes, Sozomeni verborum sensum, quem interpres vt alia multa non cepit: Item, quo sensu ius Italicum Vrbi Constantinopolitanæ concessum dicatur: tandem quæ vis fuerit istius iuris Italici ei concessi: nempe, vt quemadmodum Roma olim sola Italici iuris colonias faciebat, seu Italicum ius municipiis concedebat, ita & Constantinopolis quoque in Oriente id ius exerceret: hisceque coloniis alias vrbes tanquam ministrantes attribueret: natasque deinceps inter eas Italicas colonias & his adiunctas προσγενομένας controuersias ipsa discingeret, vtpote ἀστείων ῥίζα. Quare non sunt audiendi, qui Constantinopolim iuris Italici coloniam tradunt, eòque dictam *l. vn.* traducunt. Et quid de *l. vn C. Iust. de priuil. vrbis*

Constantinop. sentiendum sit, dicam alio loco prolixè. Sanè hinc etiam liquet, ex *d.l.vn.C.Th.de Italico iure vrb. Const.* Iuris Italici beneficium istud Constantinopoli concessum fuisse longe ante Theodosium M.

Heraclea habet regale Palatium] Sanè Constantini M. constitutiones ibi datæ aliquot mihi occurrunt A.D.326. & 329. Valentis item constitutio A.D.365. Heracleæ data dicitur, puta *lex* 8. *C.de re milit.* ad Equitium Comitem & Magistrum Militum. Omitto de cæteris.

Circensium] Constantinopolis *Circensium* spectaculo dedita: v. etiam Eunapium *in vita Aedesij p.*41. adeò quidem, vt diuersæ ciuitates equos curules in id alerent, vt docet *lex* 21.22. *Cod. Theod. de diuersis offic.* De *Circo* ipso ibi à Constantino M. excitato multi meminêre: In his Auctor Chronici Alexandrini A.D.328. & 330. Plenè agit Onuphrius *de ludis Circensibus c.*27.

omnia præcipua] *Præcipua*, i. πρωτεῖα, æqualia vrbi Romæ: de quo iam supra: sed & canone 3. *Constantinopol* & *Calchedonensi* 28. & *l.*35. *C.Th. de Episcopis*: ex quâ pro parte deformata *lex vn. C. de priu. vrb. Const.* Neque enim de operibus publicis, de quibus supra proximè vbi de Heraclea, id accipiendum: neque eo sensu, quo de Mediolano Ausonius,

Et Mediolani mira omnia, copia rerum,
Innumeræ cultæq́; domus.

habere potest] pro *habet*, vulgatâ Poëtis, etiam Virgilio (quem hic auctor non semel expressit) & venustâ formula: de quâ Canterus *Nouarum lect.* 2. *cap.* 2. Quanquam nescio quid inuidiæ hæc omninò subolere mihi videntur in scriptore Syro, cui proculdubiò τὰ πρωτεῖα τῆς πόλεως Antiochiæ præcepta dolebat. Quare etiam Constantinopolim semper sine elogio transmittit.

Propter Constantinum] Quia scilicet is Constantinopolim ad hoc decus subuexit, vt iam altera Roma esset: de quo iam supra.

feruissimè sectatur] *Seuissimè*, id est feruentissimè, auidissimè, cum maximâ animi contentione: vt de Carthagine infra. *Vnum solum spectaculum valde contentiosè expectant* (spectant) *habitantes, Munerum.*

¶ XXXIV. MACEDONIA.

FErrum] *Metalla* & metallarij per Illyricum, vt docet Notitia Imperij sub Com.S.L. & *lex* 3.7.8. *C.Theod. de metallis*, & subscriptio *legis* 9. *C. Th. de indulg. debit.* ac nominatim per Macedoniam: Vt omittam vetustiora, de metallis in Macedonia institutis iam inde A.V.C. 597. teste Cassiodoro: ingensque vectigal metalli Macedonici fuisse, teste Liuio *lib.*65. Sanè de eo nominatim fidem facit Valentiniani constitutio A.D.370. *d.l.*7. *Cod. Theod. de metallis*: & Valentis *l.*8. *d. tit.*

Thessalonica, vna eminentium] v. saltem Theodoretum *lib.*5 *c.*17. Antipatrum *lib.*1. αἰδ. *c.*7. Julianum *orat.*2. *p.*190. & 200. Ibi quoque egisse Constantinum

ſtantium A.D.346. docet *lex 7. Cod. Theod. de exactionibus.*

§ XXXVI. ACHAIA ſeu GRÆCIA & LACONICA.

LACONICE] *Laconica* ab Achaia ſeparatur; quomodo etiam ſeparatur in Tabula Theodoſiana, *Achaia, Arcadia,* LACONICE.

Corinthum & Athenas] Duæ hæ Achaiæ Metropoles: Illa tamen prior, quomodo etiam Vopiſcus horum ipſorum temporum ſcriptor eam præponit *in vitâ Floriani:* Et Auſonius tamen poſtea Athenas claris vrbibus accenſens, Corinthum non nominat.

Corinthum] Metropolis hæc vna è duabus Achaiæ: quod etiam probat hac tempeſtate ſubſcriptio *legis 2. C. Theod. de accuſat. l. 1. C. Th. de denunciat.*

Athenas] Metropolis hæc & oculus Achaiæ; v. Libanium *panegyr. ad Iulianum p.177. & oratione funebri Iul. p. 267.* Quo honore & loco eam habuerit Conſtantinus M. v. Julianum *orat in Conſtant. p.22.*

magis fama doctrina & orationum glorifica ipoteſt] Tum Sophiſtam ipſum Auctorem, tùm ſeculum Auctoris hoc vel maximè arguit: Nam vt omittam vetuſtiora teſtimonia, in quîs illud Senecæ, *omnibus ſua decora ſunt: Athenæ eloquentia inclytæ ſunt, Thebæ ſacris, Sparta armis*, paria reperies paſſim de *Athenarum* hac tempeſtate laude & doctrina, ſtudiorumque & literarum ibi mercatu & domicilio, apud Libanium de *vita ſuâ, in Baſilico: in orat. funebr. in Iulianum p. 267.* Eunapium *in vitis Sophiſtarum* paſſim: Auſonius quoque *in claris Vrbibus:*

Attica facunda cuius mera gloria lingua.

Ibi ſanè etiam Julianus ſub Conſtantio inſtitutus. Sed & Eunapius *in Oribaſio:* Πολὺς αἰὼ χωρεῖ λόγος ὅτι Ἀττικὸν μῦθος καὶ πᾶν ἀγαθὸν οἰκεῖον. Hinc Julianus, Proæreſius, Epiphanius, Muſonius, Hemerius, Libanius, alij tot hâc tempeſtate in eâ clari Sophiſtæ. Et conſummanda Iuuentus eò paſſim ablegata & profecta hâc tempeſtate: etiam Chriſtianorum, veluti Gregorius Nazianzenus, vbi & poſtea publicè profeſſus, Baſilius Cæſarienſis Cappadox: De quo rectè Baronius Annalibus Eccleſiaſticis ſub Conſtantio *A.D.354. à n.25. ad finem anni.* Hinc & hoc ſeculo *Attica doctrina* pro Græca, *l.11. Cod. Theod. de medicis & profeſſ.* Denique hic σοφιστικοὶ θρόνοι fuerunt.

Amphitheatri] *Amphitheatrum* inſigne *Corinthi*, vbi ſcilicet venatio ferarum exhibita, τὰ κυνηγέσια. De hâc venatione ferarum & Theatro Corinthi agit quoque Julianus Epiſt. pro Argiuis 36. p. 259. οὐδὲ γὰρ εἰς χορηγίαν ἀγώνων γυμνικῶν ἢ μουσικῶν, οἱ Κορίνθιοι τῶν πολλῶν δέονται χρημάτων, ἐπὶ δὲ τὰ κυνηγέσια τὰ πολλάκις ἐν τοῖς θεάτροις ἐπιτελούμενα ἄρκτους καὶ παρδάλεις ὠνοῦνται).

& hiſtorias antiquas] *Et hiſtoria antiquas*, i. viſu antiquas. *Hiſtoria* vox hoc ſenſu non vno loco apud hunc Auctorem: Dixi ſupra *in Ægypto cap. 18.* in verb. *hiſtoria maxima offerunt.*

Cronico lapide] Num intelligit Smaragdum Laconicum, de quo Plinius *lib. 31. c. 5.* Solinus, & versus Eucheriæ inter *Pithœana lib. 4. p. 158?* An marmor Laconicum; de quo præter Statium *Epithalamio Stellæ: & lib. 2. Syluarum*; Martialem *lib. 1. epist. 56.* Lampridium *in Heliogabalo*, & *Alexandro Seuero:* Lucianum *in βαλανείῳ:* & illud Iuuenalis: *Qui Lacedæmonium pytismate lubricat orbem.* vbi vetus Scholiastes, *marmor Lacedæmonium* quoq; interpretatur. Laconica scilicet habuit λατομίας λίθου πολυτελοῦς, vt olim Tenarij marmoris in Tænaro monte: postea in Taygeto.

¶ XXXVII. EPIRVS.

ET pirus] ἢ Ἔφυρος, quam Ætoliæ ciuitatem Plinius memorat *lib. 4. c. 2.* & Stephanus *de vrbibus*: vbi tamē *Ephyram* vocat ex Parmenisco. Nam Epyrus & Ætolia eadem vt mox dicitur, licet olim diuersæ Plinio *d. lib. 4. cap. 1. 2.*

odire] Nisi scirem interpretem stolidissimum, tuerer & hanc vocem, quam defendi alioquin libris *ad Nationes Tertulliani.*

speciem] v. supra notata in Seleucia in v. *fiscales sp. cies.*

¶ XXXVIII. DALMATIA.

CAseum] De *Caseo Dalmatico* Plinius quoque *lib. 11. cap. 42. Dalmatica*, inquit, *Docleatem caseum mittunt.*

tigna sectu vtilia] Tignorum appellatione ICtis. nostris vsurpata intelligit omnem *materiam* ædificando vtilem.

ferrum] Hinc & Metalla per Illyricum (cuius prouincia inter alias *Dalmatia*) vide *l. 7. 8. Codice Theodosiano de metallis.*

Dirracium, &c.] Nuper admodum id factum, octauo vel nono Constantij anno, i. A.D. 344. vel 345. vno anno ante portum Seleucenum extructum. Hieronymus *Chronico* anno Imp. Constantij 8. *Dyrrachium*, inquit, *corruit terramotu: & tribus noctibus ac diebus Roma nutauit: plurimaque Campaniæ vrbes vexatæ.* Cedrenus in annum Constantij nonum reiicit. τῷ θ ἔτει Δυῤῥάχιον πόλις τ Δαλματίας ὑπὸ σεισμοῦ διεφθάρη, κ Ῥώμη ἐν τρισὶν ἐνιαυσίοις ἡμέραις σειομένη. τῆς ϛ Καμπανίας ιβ πόλεις διεφθάρησαν.

¶ XL. BRVTTIVM.

VEstem byrrum] *Canusinas*, seu canusinos byrros intelligit: de quibus multa mentio apud Suetonium, Plinium, Martialem. Vopiscus Carino. *Donati*, inquit, *ab Atrebaticis byrrbi petiti, donati byrrbi Canusini.* Qui quidem

quidem Vopiſcus hoc ipſo tempore ſcribebat ſub Conſtantio poſt A. D. 345. (nam Placidi Conſulatum eius anni memorat) in vita *Aureliani*.

Vinum] *Vinum* Brutium, cuius mentio quoque *l.4.C.Th.de Suarijs.*

¶ XLI. LVCANIA.

LArdum] *Lardum* Lucaniæ; de quo v. etiam *d. l.4.C.Th.de Suarijs.* Cæterùm laridi appellatione, etiam laridum bubalinum (cuius mentio in epiſtola Valeriani apud Vopiſcum *in v. Probi*) intelligo. Nam & Lucania armentis boum nobilis, Lucillij veteri teſtimonio :

Quem neque Lucanis oriundi montibus Tauri
Ducere protelo validis ceruicibus poſſent.

Et hoc eſt quod ait noſter mox, *propter quod eſt in montibus, cuius eſcam animalium variam.*

¶ XLII. CAMPANIA.

CEllarium] Κελλάριον, de quâ voce dicam plenè ad *l.6.C.Th. de annona & trib.* Campania *cellarium* Romæ. Sanè & carnes Romæ præbuit, v. *l.3.C.Th de ſuarijs.*

¶ XLIII. ITALIA & ROMA.

ET *poſtea in* ITALIAM] Notatu dignus locus, quo *Italia* à Calabria, Brittio, Lucania, Campaniâ appellatione ſeparatur. *Italia* nempe ſpeciali ſignificatu ea eſt, quæ à Româ fermè ad Alpes decurrit : quo ſanè vel proximo ſignificatu Italiam accipi ſolitam hac tempeſtate docebo pluribus ad *legem 6.C Th.de annona & trib.* Ita apud Athanaſium *non ſemel.* In Synodi Sardicenſis epiſt. ad Alexandrinos apud *Athanaſ. Apol.2.p.588.* ἡ ἁγία σύνοδος ἡ συναχθεῖσα ἀπὸ Ῥώμης, καὶ Ἰταλίας, Καμπανίας, Καλαβρίας, Ἀπουλίας. Et Athanaſius ipſe prouincias recenſens, ex quibus ad Synodum Sardicenſem Epiſcopi conuenerunt; Ἰταλίας inquit, Πικηνοῦ, Τουσκίας, Καμπανίας, Καλαβρίας, Ἀπουλίας, Βρεττίας, &c. Epiſtola *ad ſolit. vit.p.640.* de Epiſcopis agens qui ſecum communicabant, ἀπό τε (inquit) τῆς μεγάλης Ῥώμης, καὶ τῆς Ἰταλίας πάσης: Καλαβρίας τε καὶ Ἀπουλίας, καὶ Καμπανίας, Βρεττίας τε, &c.

regitur à prouidentia] Hoc vult, ſingulari prouidentiâ Deum Italiam dignari.

in Italia vinum, &c.] Sabini, Tiburtini, Tyrrheni meminit quoque Athenæus.

Quiſque enim Imperatorum, aut nunc qui ſunt] Sanè vt vetuſtiores omit,

tam, & Constantius A.D.358. Urbis ornamentis postea addidit Obeliscum in Circo Maximo, de quo Ammianus *lib.16 p.78.& lib.17.p.89.99.* & *vetus inscriptio.* ¶Quid verò Constantius & Constans huius iam libelli conscripti tempore Romæ ædificauerint, in obscuro latet: certè ædificasse, hic libellus docet.

forum Traianum] Et hoc illud est, quod Constantius A.D.357. inter cætera cum maximè Romæ miratus est: testis Ammianus *lib. 16. pag. 77.* *Cum ad Traiani*, inquit, *forum venisset, singularem sub omni cœlo structuram, vt opinamur etiam Numinum assensione mirabilem, hærebat attonitus per Giganteos contextus circumferens mentem, nec relatu effabiles, nec rursus mortalibus appetendos. Omni itaque spe huiusmodi quidquam conandi depulsa, Traiani equum solum locatum in atrij medio, qui ipsum Principem vehit, imitari se velle dicebat, & posse, &c.* Neque frustrà huius potissimum operis Romæ meminit: quod sanè hâc tempestate celebratissimum erat: & in quo passim leges proponebantur, vt Codex Theodosianus ostendit toto hoc sæculo: ac nominatim sub Constantio *l.3. de sepulchro viol.*

Basilicam] Basilicam Vlpiam in foro Traiani intelligit.

Circenses] *γρ. Circense*, vt suprà de Nicomedia; & infra de Gortina. Porrò *Circum maximum* intelligit Auctor hic qui multis statuis ornatus, vbi & Obeliscus à Constantio excitatus.

æramento] *Æramenti* appellatione hîc æneæ Imagines & ornamenta intelliguntur, pariter vt *l.37.C.Th.de operibus publ.*

Virgines septem] Hac igitur tempestate adhuc Virgines Vestæ Romæ sacra intrepidè faciebant, pariter vt sub Valentiniano Seniore: cui rei fidem quoque facit *lex 8. C.Th. de medicis & profess.* Nam quid postea his contigerit, docent alij.

Secundum antiquorum morem] Hunc & superstitioni suæ in commune obtendebant Gentiles, ita nominatim Vestales: v. Symmachum, Prudentium, Ambrosium.

à decem & octo milia] i. ab Ostia seu portu Ostiensi: Tot enim millibus ab vrbe Roma is distabat; vnde postea annona vrbica aliunde, veluti ex Sicilia, Africa, eò delata per Tiberim & Caudicarios Romam subuehebatur.

Iudices] i. Rectores Prouinciarum, Magistratus.

propter suorum frui, &c.] Nempe *Senatorum* plurimi ab Vrbe & suburbanis recedere nolebant, Vrbicæ tantùm & suburbanæ voluptatis & secessus ergò: vt docet Symmachus & *Codex Theodosianus.*

colunt autem Deos] Tria numina Romæ hac tempestate culta scriptor hic notat, *Iouem, Solem, & Matrem Deum.* Notat autem, quia scilicet & in ipsa Syria hæc tria Numina præcipuo cultu erant: *Iupiter*, inquam (qui ipsis fermè Belus) vnde *Syrius Iuppiter* apud Spartianum *in Heliogabalo:* inde Jupiter Nicephorius, Damascenus, Philius, alij in Syria. Item *Sol*, quem sub variis nominibus coluère: *Mater Deûm* quæ ideò *Dea Syria* dicta.

dicta: de qua Lucianus peculiari opere, & Apuleius. Quare & in his fermè Numinibus stetisse superstitionem Gentilitiam in Syria hâc tempestate obseruare licet, & per Syriam Romæ; vt discere licet ex Juliano, & ex Libanio *orat. 15. Apolog. p. 592.* De Sole liquet etiam ex hymno Juliani εἰς τὸν βασιλέα ἥλιον: de Sole & Joue, ex eiusdem *epistola* 13. Et obseruare est Libanium Sophistam Syrum, Syrio quoque more Solem vbique per apostrophas adiurare, compellare. Et Julianus statim vbi rerum potitus, in regiâ suâ templum Soli construxit, teste Libanio *in eius orat. funebri p.* 292. Templum Solis quoque (quem *Deum certum* vocabat) quod ab Aureliano ex Syria reduce Romæ fundatum, ornatum magnificè, collocatis ibi Solis & Beli simulacris, huic rei fidem facit: de quo videndus Vopiscus *in Aureliano* (huius temporis scriptore) & ipse Zosimus *lib.* 1. p. 661 Julianus quoq; contra Persas profectus, in itinere Nicomediam, Pessinuntem & *Magnæ Matris* Deûm delubrum adiit, teste Ammiano *lib.* 22. & Libanio *panegyr. in consul. Iuliani p.* 247. & *orat. funeb. in Iulian. p.* 274. & ipse Iulianus orationem composuit, in quâ multa & præclara dixit de Matre Deûm, teste Libanio *altera orat funebri, p.* 300.

ex parte] An quia non omnes Deos coleret Roma? An quia non omnes Romani Deos colerent Romæ, imò pauci, cùm plerique Christiani essent? An quod hæc tria numina inter alia colerent? Hoc verum.

aruspices] *Haruspices* Romæ hoc adhuc tempore consulti. Liber igitur hic scriptus ante A.D. 357. quo vetitum id à Constantio, *l.* 4. *Cod. Theod. de malefic. sacrif. & temp.*

¶ XLIIII. TVSCIA.

VNde enim] 7ε. *Inde enim*: Ex Tuscia scilicet prima Haruspicinæ origo & Deorum cultus; v. vel Seruium *in Virgil.*

¶ XLV. AQVILEIA, MEDIOLANVM.

AQuileia & Mediolanum] *Aquileia* & *Mediolanum* præcipuæ & metropoles ciuitates hac tempestate *Italiæ* (propriè sic dictæ:) de quo vide & Ausonium. De Mediolano quoque Athanasius *Epist. ad solit. vit. ag. & apolog. de fugâ suâ ad Constantium*: vt Treuirim Galliarum metropolim, ita & Italiæ Mediolanum facit, ὁ Διόνυσος ἀπὸ Μεδιολάνων, ἔστι δὲ καὶ αὕτη μητρόπολις τῆς Ἰταλίας. Vopiscus quoque, horum ipsorum temporum scriptor, Aquileienses & Mediolanenses, tanquam Italiæ præcipuos, iungit *in vita Floriani*: vbi eodem planè modo, quo hic auctor, quamplurimas Metropoles designat, & agens de Epistolis scriptis à Senatu Romano, Tacito Imp. creato, ad alias vrbes, *Senatus*, inquit, *amplissimus Cu-*

ria Carthaginensi, &c. Senatus amplissimus Curia Treuirorum. Eodem modo *scriptum est Antiochensibus, Aquileiensibus, Mediolanensibus, Alexandrinis, Thessalonicensibus, Corinthiis & Atheniensibus.* Ut mirer, quòd Ausonius *in claris vrbibus*, cùm septimum locum Mediolano adsignet, nonum Aquileiæ faciat, & quidem quasi ex merito recenti, scribat:

Non erat iste locus: merito tamen aucta recenti
Nona inter claras Aquileia cieberis vrbes.

Sanè & *Constantem* ipsum Imp. cæso fratre Constantino A.D. 340 Aquileiæ, mox Mediolani constitisse docet *lex 3. Cod. Theod. de dilationib. lex 3. eod. de aduocato fisci. lex 1. eod. de sepulchro viol.*

¶ XLVI. Mysia & Dacia.

Ciuitas magna Nessus] seu *Naissus.* Sanè Constantius ibi non semel moratus A.D. 337. vt docet *lex 7. C. Iust. de diuortijs:* A.D. 340. *lex 29. Cod Theod. de decurionib. & eod. Cod. lex 5. de petitionib.* Sed & A. D. 361: testis Ammianus *lib. 21. p. 250.* vbi Nessum copiosum oppidum vocat. Ibidem postea Valentinianus & Valens constitêre A. D. 364. quod tùm Ammianus docet *lib. 26. p. 339.* tum quamplurimæ *Codicis Theodos.* constitutiones.

¶ XLVII. Pannonia.

Fructibus] καρποῖς; quâ voce *fruges* (vt vertere debuit) seu *frumentum* semper auctor intelligit. Ita & de Numidia infra & de Africa: & de Pentapolitana, & Sardinia. Ita & supra de Thraciâ. Ita pariter Libanius passim, veluti *in oratione funebri, in Iuliani obitum, p. 313.*

habitatio Imperatorum est] Ut omittam vetustiores Principes, ibi assiduè Constantinus M. ibi Constans quoque A.D. 341. 342. & postea A. D. 349. Constantius quoque ibi: Valentinianus & Valens, v. Codicem Theodosianum, Libanium *in* βασιλικῷ & Ammianum: ibi & Gratianus, Theodosius M. Neque enim hoc vult Auctor, Pannoniam esse sedem ἀρχόντων, id est, Præfectorum Prætorio. Nam etsi sæpe, cùm Imperatores designat, *Dominos* vel *Dominos orbis terrarum* vocet; attamen *& Imperatores* simpliciter alibi vocat.

Noricum] *Noricum* scilicet & ciuitatis & populi nomen est; v. Ptolemæum. ¶ Noricum interim Pannoniæ accenseri obserua. Sanè & in Notitia Imperij Noricum sub eodem Duce Pannoniæ primæ constituitur.

¶ XLIX. GALLIA.

Imperatorem semper eget] Nempe hoc vult ipsum, quod Vopiscus, *in Saturnino, auidam esse gentem Gallorum, vel faciendi Principis, vel Imperij.* Cuius loci sensus hic est, Gallos auidos esse vel faciendi alterius noui Principis, vel Imperium sibimet vindicandi. Ammianus quoque *lib.* 30. *Cohortibus*, inquit, *Gallicanis, quæ non semper dicatæ legitimorum Principum fidei, velut Imperiorum arbitria: Auidam*, inquam; Quare & hic ita legendum, *hunc ex se hauet:* sæpissimè scilicet hæ voces *habere* & *auere* locum mutarunt, notissimâ Victorij & Cuiacij obseruatione. Sed & illud hic indicatur, præsentiam Principis ibi fuisse necessariam. Cæterùm hoc Auctoris iudicium de Gallia comprobauit statim paulo post euentus, cùm videlicet Magnentius Constante cæso, A. D. 350. Imperium in Galliâ sibi vindicauit.

propter maioris præsentiam] χ. *propter maris:* Nempe hoc quoque nomine Gallia laudatur, quod mari penè circumflua omnibus abundet; vide vel Strabonem.

sed plurima pretij] Annonæ & Mercium per Gallias abundantiam, & tamen caritatem, hic indicat.

Ciuitatem maximam Triueris] De eâ vide saltem Ausonij *Mosellam*, Codicem Theodosianum, Ammianum, Zosimum. Suam ea iam olim Curiã habuit, more cæterarum Metropolitanarum; vt patet ex epistola Senatus Romani creato Tacito Principe ad *Curiam Treuirorum* apud Vopiscum, *in vita Aureliani.*

vbi & habitare DOMINVS *dicitur*] *Treueris*, vt cæteroquin clarum Principum domicilium in Gallia fuit, teste vel Ammiano *lib.* 15. *p.* 155. ita post Constantinum M. filium eius Constantinum ibi primò egisse docent vel eius literæ apud Athanasium *apol.* 2. Socratem *lib.* 2. *c.* 2. ad populũ Catholicę Ecclesiæ Alexandrinæ, pro restitutione Athanasij. Postea verò Constantem Imp. nominatim ibi egisse A.D. 343. docet *lex* 36. *C. Thε. de decurion* Sed & A.D. 345. *lex* 7. *eod. Cod. de petition.*

Arelatum, quæ ab omni mundo negotia accipiens] Ausonij *in claris vrbibus* geminus germanus locus de Arelato;

Per quem Romani commercia suscipis orbis,
Nec cohibes, populosque alios & mœnia ditas,
Gallia quis fruitur, gremioque Aquitania lato.

vide & in id singularem omnino Constitutionem Honorij ad Agricolam A. D. 418. quam ab Roaldesio acceptam Scaliger primus edidit, CL. Sirmondus integriorem: v. & Cassiodorum 8. *variarum* 10. In eâ etiam vrbe paulò pòst Constantius Imp. post Magnentium Tyrannum cæsum egit A.D. 353. & 354. teste Ammiano *lib.* 14. *p.* 9. & 25. Omitto aliam præterea eius memoriam hic excitare. Omittere non possum *l.* 13. *π. de institoria act.*

l. 34. π. de vsufr. leg. Item Arelatense ibi Concilium sub Constantino M. habitum: Arelate Constantini M. moram: & ibidem natum A. D. 316. Constantino filium maximum natu Constantinum.

viros habet fortes] Notum iam olim illud Catonis: *Pleraque Gallia duas res industriosissimè persequitur, Rem militarem, & argutè loqui.* Sanè apud Claudianum

——Gallos caussâ non robore vinci.

Item in laudibus Serenæ; *——Dat Gallia robur*
Militis, Illyricis sudant equitatibus alæ.

& in IV. Cos. Honorij; *——Animosa tuas vt Gallia laudes*
Audiat.

Manlius Theodorus;
Gallia præstantis, Hispania maxima bellis.

Gothorum] Imperitiam suam hic prodit Auctor, qui Gothos Galliæ vicinos facit; cùm *Franci* & Alemanni vicini fuerint hac tempestate: Francis, inferiorem Germaniæ limitem, superiorem Alemannis seu Sueuis tenentibus, quod vel ex Ausonio, Tabulâ Theodosiana, & Claudiano liquet. Et verò Constans Imp. victoriam de Francis A.D. 342. nactus memoratur.

¶ L. HISPANIA.

SPANIA] Ita etiam passim veteres: *Spaniam* pro Hispania, etiam Paulus Apostolus, *in Actu* & *ad Rom c. 15.* Sosthenes *lib. 3. Ibericorum* apud Plutarchum *lib. de fluminibus, c. de Nilo:* Glossæ Græco-latinæ, vetus Schol. Iuuenalis, Pæanius Eutropij interpres.

viris doctis] Hanc Hispanorum laudem hoc æuo firmat Osius Cordubensis Episcopus, huius ætatis vir, sub Constantino M. primùm, mox & sub Constantino, Constantio & Constante Imppp. Atenim alij hoc æuo hanc laudem quoque & cummaximè Galliæ tribuunt. Claudianus in 4. Cos. Honorij;

Illustri te prole Tagus, te Gallia doctis
Ciuibus, & toto stipauit Roma Senatu.

vide & Symmachum. Fidem faciant vel Augustodunenses scholæ, & Professores Ausonij.

in omnibus negotijs] Oleum, liquamen, vestis, laridum, iumenta, seu Equi ex Hispania. Oleo sanè pretioso Bætica & Tartessus celebris: Statius *lib. 2. Syluarum:* Lucianus *περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων*: Martialis *lib. 7. epig. 27. &c.* Olei huius Hispanici meminit & Galenus *varijs locis.* De Salsamento idem Lucianus testis, τάριχος μὲν ἐξ Ἰβηρίας, οἶνος δὲ ἐκ Ἰβηρίας καὶ τοῦτο. De Vestium & Equorum ex eâ collatione, vide *leg. 1. & 2. Cod. Theod. de distrah. pignor.* De Lana & lacernis Bæticis, vide Strabonem *lib. 3.* Martialem, Plinium,

nium, Tertullianum *de Pallio*. De Equis pariter Hiſpanis, v. *d. l.* 1. C. *Th. de diſtr. ab. pignor.* & *leg.* 1. C. *Th. de Equis curul.* Strabonem, Juſtinum, Gratium, Plinium, Martialem, Silium, Ammianum, Symmachum, Oppianum, alios.

ſparti virtutem] *Sparto* Hiſpania nobilis: Quanquam & hic Auctor tradit, hoc Spartum debile nonnullis viſum. Sparti Hiſpanici meminit Varro *lib.* 25. rerum humanarum apud Gellium *lib.* 17 *cap.* 3. vbi ait *in Græcia Sparti copiam modò cœpiſſe eſſe ex Hiſpania.* Item meminit Plinius tribus locis *lib.* 11. *cap.* 8. (vbi notat, etiam apes hanc herbam in Hiſpania depaſcere, ſic vt mella eam herbam ſapiant) *lib.* 24 *c.* 9. ac præcipuè & ex profeſſo *lib.* 19. *cap.* 2. vbi ait, naſci id in Carthaginienſis Hiſpaniæ citerioris portione. Mox varium eius vſum in Hiſpania tradit, in ſtrata, faces, veſtes: deinde quomodo euellatur: quando: facilimè, ab Idibus Maiis in Junias: quomodo maceretur & perficiatur. Mox ſubiicit, quod huic loco conuenit, *Verum tamen complectatur animo qui volet miraculum æſtimare, quanto ſit in vſu omnibus terris nautum armamentis, machinis ædificationum, aliiſque deſideriis vitæ. Ad hos omnes quæ ſufficiant minus* 30. *M. paſſ. in latitudinem à littore Carthaginis nouæ, minuſque in longitudinem eſſe reperietur: longius vehi impendia prohibent.* In eo diuerſus hic Auctor à Plinio, quod Plinius Africanum Spartum inutile & exiguum gigni dicat: hic Auctor ex nonnullorum ſententia id de Hiſpanico dicat fermè: nempe Spartum Hiſpanicum apud multos debile videri. Meminit huius Sparti Hiſpanici & Pomponius Mela *cap.* 6. Strabo *lib.* 3. Campum σπαρτάριον nominat circa Carthaginem nouam: hodie *Manjar*: Ptolemæo & Appiano Carthago noua σπαρταγένη. Solinus de Hiſpania: *Etiam quæ arida ſunt ac ſterilia rudentum materiam nauticis ſubminiſtrant.* Horatius quoque in Epodis *Ibericos funes* memorat. Oppianus *lib.* 3. *halieutic. v.* 342. σπάρτινον, inquit, Ἰβηρίδων. Scholiaſtes Homeri, καὶ τὴν ἐν λόγῳ σπάρτον Ἰβηρικὴν φησὶ τοῖς παλαιοῖς. Oppianus rurſum 1. *Cyneget.* Σπαρταρίδα σπάρτον nominat, à Salmuca Hiſpaniæ ciuitate.

ſaluat] ſupra vbi de Seleucia: *Portum vbi venientes naues ſaluarentur*: & infra de Carthagine; *Portum habens Neptunum ſine timore nauium ſirmum præſtare videtur.*

quæ nemo hominum narrare poteſt] Imperitiam ſuam hîc rurſum Græculus Sophiſta prodit. Quanquam & veteres, & in his Solinus, in capite Bæticæ *extremum noſtri orbis terminum* ponunt.

¶ LI. MAVRITANIA.

Veſtem, mancipia frumentum] vide *leg.* 28. C. *Theod. de ſuſceptorib.*

¶ LII. NVMIDIA.

V*Estem variam & animalia*] Sanè Nauicularij in id fuêre (vt docet *lex* 15. *C. Th. de nauicularijs*) per Numidiam ſubuehendis commeatibus Urbis Romæ. Solinus quoque agnoſcit in Numidiâ vrbem Cullu, purpurario fuco Tyriis velleribus comparatam. Animalia nominatim ſeu Equos exactos & collatos à Numidis teſtatur *lex* 29. *C. Th. de annona & trib.* & *d.l.*15. ¶ *Animalia* porrò hîc & ſupra vbi *de Cappadocia*, & infra *vbi de Sicilia*, pro Equis, vt paſſim apud *Symmachum* & *Codice Theodoſ.*

¶ LIII. AFRICA.

AFRICA] Proconſularis hæc Africa.

fructibus & iumentis] De frumento Africano ſeu Carthaginienſi res nota. De Iumentorum ſeu Equorum collatione per Africam Proconſularem fidem quoque facit *lex* 29. *Cod. Theod. de annona & trib. l.* 2. *de priuil. eor. qui in ſacro palat. l.* 2. *de equorum conlat.*

Olei vſum] *Oleum* ex Africa ad vſum Urbis Romæ, quod docet etiam *lex* 3. *C. Th. de canone frum. V. R.*

quantum] *Mercatiq; ſolum facti de Nomine Byrſam,*
Taurinum quantum poſſet circumdare tergo.

Virgilius *lib.* 1. *Aeneidos.*

formeſitatem] Locus hic valde conturbatus; ſaltem obſcurus. Ego legam, *formoſitatem Loci pro luco poſſidens, habet oliuum, &c.* Κῆπος δὲ τόπου ἀλσώδους κεκτημένη, ἔχει ἔλαιον. καὶ γὰρ, &c. Τόπος ἀλσώδης, locus luci amœnitatem imitans. Interpres ineptus ἀλσώδη vertit *pro luco*, quaſi luco deſtinatum: cùm ſit quod ſpeciem luci præfert. De hoc interim luco Carthaginienſi Virgil. quoque 1. Æneid. quem hic Auctor & in hâc Carthaginis expoſitione iam ſupra imitatus:

Locus in Vrbe fuit mediâ, latiſsimus vmbrâ.

Locus vmbrâ latiſsimus eſt ἀλσώδης τόπος. In Gloſſis Philoxeni, vbi vulgo *Luci* ἀξίας τόπου, repono ἀλσώδους τόπου.

Munerum] Proculdubio eam quoque vocem retinuit Græculus Sophiſta: Nam quis alioquin hanc vocem docuiſſet ineptulum Interpretem? Porrò munus gladiatorium intelligit, cuius Carthaginenſes maximè ſtudioſi fuêre: vt cæteroquin Carthaginienſes μιαιφόνοι.

homines autem] Fidem Punicam hic Auctor multis traducit.

tamen in multis] Et in hoc Sophiſtam ſe arguit: *Nulla* ſcilicet *gens tam mala, vbi non bonus aliquis ex iſtat. N. quæ in malâ ſegete non eſt aliqued ſpicum bonum.*

¶ LIV. MA-

¶ LIV. Mazices & Æthiopes.

Deserta terra] Pars hæc Africæ Austrum versus, etsi veteribus incognita, hac tamen tempestate paulo notior, etiam Ammiano *lib.* 29. non æquè huic Auctori.

¶ LV. Pentapolitana.

Pentapolitana] Hæc Ægyptiacæ diœceseos prouincia fuit: vide Canonem *Nicenum* V I. Ammianum *lib.* 22.*p.*251. & Tabulam *Theodosianam*: Eam Notitia Imperij, seu Breuiarium Theodosij Iun. *superioris Lybiæ* nomine designat, quam & *Lybiam Pentapolim* Ammianus vocauerat, *Cyrenaicam* alij à Cyrene cuius hîc fit mentio. Utramq; vrbem, quæ hic memoratur idem Ammianus memorat: *In Pentapoli*, inquit, *Lybia Cyrene posita est, vrbs antiqua, sed deserta, & Ptolemais*, &c.

¶ LVI. Libya.

Libyæ] Nempe Libya siccior seu Inferior: v. Ammianum & Notitiam: quod & sequentia ostendunt; cum ait, *eam non accipere aquam de cœlo.*

& pios, mox, *à Dei eruditione*] Libyes commendat à *pietate.* Sanè & ibi vicum Apidis nobilem religione Ægypti locum memorat Plinius *libr.* 5. *cap.* 6.

tamen vt opinor] Imperitiam Sophistæ, & confidentiam tamen, seu ἀγεζονείαν Sophisticen vide, ἐπὶ μικροῖς κομπάζοντος.

¶ LVIII. Insulæ.

§. 1. Cyprus.

Ab *Oriente primam*] Nempe vt in mediterraneis ab Oriente in Occidentem perrexit, ita & nunc cum de Insulis acturus est.

nauem conficere] Naues Cypriæ, seu Cyprus ναυπηγίᾳ celebris: vide Strabonem *lib.* 14. *extremo.* Libanium *panegyrico in consulatum Iuliani initio p.* 244. & Notum Horatij *de trabe Cypriâ.*

aramentum] *Aeri* nobilis Cyprus, quod notum.

linteamen pro velaria] Extra velorum nauticorum vsum, iam olim velorum & aulæorum artificio ad παραπετασμάτων vsum Cyprus nobilis fuit.

Aristophanis versu, quod expendit Pollux. Sed & in historia Augusta sit mentio mantelium & accubitalium Cypriorum.

Velaria] In Græco fuit hæc ipsa vox: cuiusmodi notaui plures supra in voce *Comitata*.

§. 3. Cyclades.

C*Yclades numero quinquaginta tres*] vide *leg. 6. C. de offic. Rector prou.* Judex harum omnium Insularum seu Præses peculiaris fuit, quod sequentia ostendunt: vide & Codicem Theodos. & Notitiam Imperij; cuius tempore sub Proconsule Asiæ fuit.

Rhodum] Nempe hæc Insularum Metropolis: vide *d. leg. 6. C. de offic. Rector. prou.* & Jornandem.

Sibylla] ἥξει καὶ Ῥοδίοις κακὸν ὕστατον, ἀλλὰ μέγιστον, Sibyllinorum *lib. 4. & 8.* vbi & de Roma, Delo, & Samo. Pausanias quoque Sibyllinæ huius de Rhodi clade prophetiæ meminit *in Corinthiacis seu lib. 2. p. 50.* ἐκάκωσε δὲ καὶ τὰς Καρίαν καὶ Λυκίαν τὰς πόλεις, καὶ Ῥοδίοις ἐσείσθη μάλιστα ὁ νῆσος, ὥστε καὶ τὰ λόγιον πεπληρῶσθαι Σιβύλλῃ τὸ ἐς τὴν Ῥόδον ἔδοξεν; id est, *Cariæ & Lyciæ vrbes magnis calamitatibus affectæ, & Rhodus imprimis Insula tam vehementer concussa est, vt Sibyllæ vaticinatio Rhodii sui exitio comprobata.* Quod à Pausaniâ non aliter dictum, quàm Tertulliani illud de Pallio: *Cùm inter Insulas nulla iam Delos, harenæ Samos, & Sibylla non mendax.* Pausaniæ & Auctori nostro (duobus Sophistis & ἀσυγήτοις) in eo non conuenit; quod Pausanias Sibyllæ vaticinium circa Rhodum iam exitu comprobatum ait illo Rhodi terræmotu qui sub Antonino Pio Imp. extitit: de quo rursum idem Pausanias *Arcadicis p. 273.* Capitolinus, *in Antonino Pio p. 20* Aristides, *tomo 2. orat. 15. p. 340.* & *initio orat. 16. & orat. 13. p. 195.* hic noster euentum eius adhuc pendere dicat. Mirum etiam hunc Auctorem nil de terræmotu hîc memorare, quo nuper admodum Rhodus labefactata fuerat, octauo Constantij anno A. D. 344. quod Cedrenus testatur: Τῷ η ἔτει, σεισμοῦ μεγάλου γενομένου, Ῥόδος ἡ νῆσος κατέπεσε. Et de Dyrrachenâ tamen clade, quæ sequente anno 345. contigit, idem agit *supra c. 38.*

§ 4. Apollinis Tenedos.

Apollinis Tenedos] Virgil. 11. *Aeneid. v. 21.*

§. 6. Creta.

C*Entum numero ciuitatibus*] Græcis ideò ἑκατόμπολις; vide Strabonem *lib. 10 p. 330. n. 37. 40.* Solinum, &c.

Gordinam] ꝝ. *Gortinam*, Gortynam: Principatus Urbium Cretæ penes Gortynam; vide & Solinum, Dionysium, alios.

Circenses]

Circenses] Nam & ibi Equi præstantes, quorum meminit Oppianus 1. *Cyneget. v.* 170. *& Equestres turmas docuit Creta lascivas vertigines implicare:* Solinus.

§. 8. Sicilia.

QVæ *solidam terra differens*] id est, quæ continentem diuidit. De Sicilia aliquando olim continente, res decantata.

emittit vbique] & maximè frumentum Romam.

Iumenta] Rursum infra. Equorum Siculorum inter præstantes meminit quoque Oppianus *lib. 1. Cyneget. v.* 170. sic vt omnium velocissimos esse dicat *v.* 272. id quod etiam ait Scholiastes *Aristophanis*.

doctrina Græca & Latina] vide *l.* 11. *C. Th. de professor. & medic.* & *l. vlt. eod. Cod. de studiis liberalib. & leg. vn. eod. Cod. de professoribus qui in vrbe.*

Syracusam & Cathanam] Hinc apparet quoque, non eâ dignatione fuisse tum temporis *Messanam*, sed infra has duas, quicquid scribat Doctissimus Picciolus *de Antiquo Iure Ecclesiæ Siculæ.* Sanè & Ausonius *in claris vrbibus* has duas vrbes Siciliæ præcipuas coniungit, ita tamen etiam, vt *Catinam* Syracusis præferat.

§. 9. Cossora.

C*Ossora*] Eius quoq; mentio apud Strabonem *lib. 6. p.* 191. (qui *Κόσσουραν* vocat) & Æthicum. Ea ante Lilybæum sita: medio inter id & Clupeam vrbem Carthaginiensium spatio.

§. 10. Sardinia.

F*Ructibus & iumentis*] Frugum diues Sardinia, atque ideò vnâ cum Siciliâ Romæ cellarium & annonæ pignus nutrixque: vide Symmachum *lib. 9. epist.* 39. & quæ ibi Iuretus plura.

§. vlt. Britannia.

S*Icut qui fuerunt narrant*] Et quidem de proximo: Anno quippe 343. Constans Imp. post victoriam de *Francis* superiore anno in Britanniam traiecit ex vrbe Bononia Galliarum: quod Libanius *in Basilico ad ipsum Constantem* docet, & *lex* 5. *C. Theod. de extraordinariis vel sordidis muneribus*, & Ammianus *initio lib.* 20. & *lib.* 27. *p.* 371. & Julius Firmicus *de errore profanarum religionum* ad eundem Constantem scribens.

FINIS NOTARVM.

INDEX NOTARVM

in Veterem Orbis descriptionem:

Vbi studiò prætermissa ea quæ iam Descriptionis ipsius Index præfert, in Notis alioquin etiam illustrata.

ADSESSORES Iudicum, eorum munus, ex Beryto profecti pag. 14
Ægyptij de tribus cum aliis populis certabant 22
in Ægyptum peregrinationes ibid.
Atramentum 40
Æternitas Imperij Romani 31
Ἀγαθία, felicitas 3.4.5
Agitatores, i. aurigæ Circenses 20
Ἀγχία 31
Ἀκροαματικοὶ 20
Alitina, seu *alites* purpura 19.32
Ἀλσώδης τόπος 46
Anatolius Berytiensis 14
Animalia, pro equis 46
Annona Alexandrina, & eius Præfectus 24
Antiochia Daphnes, pro *ἐπὶ Δάφνης* 15
Antiochiæ elogia, *μεγάλη καὶ καλή*. 12
Constantius Antiochiæ: Antiochia Imperatorum in Oriente sedes & hyberna ibid.
Piscium tria genera 23
Ἀπλοΐς vestis 29
Arelatū; de eâ aliquā multa 43.44
de Armenia Maiore & eius Regibus Romanis amicis 29
Aspendon, tertia Pamphyliæ ciuitatum 31
Ἀκατάληπτος, incomprehensibilis, *profunda* Ægyptus 26
Audire, pro scire, nosse 11.30
Australis terra. 47

BErytiensis terræmotus sub Constantio 15
Schola & professio Iuris 15.16
in Bithynia Constantinus 33
Bonitas, i. felicitas, *ἀγαθία* 3.5
Brachmanes, & Philosophi & Populi peculiares fuere 5
in Britannia Constans Imp. 49

CÆsaria Mazaca 27.28
Canusini byrrhi 38
Cellarium, *κελλάρειον* 39
Centuplum reddit Ægyptus 24
per Chartam ipsa rerum natura stat: & absq; eâ neq; Iudicia neq; priuata negotia subsistere possunt ibid.
Ciuitatum applicationes 35

Classis

Classis Seleucena 16

Codex Theodosianus illustratus pag.6.10.11.12.15.16.17.18.20.23.24.26.28.29.31.32.33.35.36.37.38.39.40.41.42.43.44.45.46.48.49

Codex Iustinianeus illustratus. 11.13.35.36.42.48.

Comitatus, κωμίτατον 30

Commagena Prouincia 10

Commercium inter Persas & Mesopotamios ibid.

Constantij Imp. mora in variis Orientis ciuitatibus propter bellum Persicum. 24

Constantij & Constantis Impp. ξυνωρίς 30

Constantinopolis; arbitra inter ciuitates 35

ciuitates in Romanas seu Italici iuris colonias redigebat, eisq; alias ciuitates adiungebat. ib.

quando Noua Roma facta, & priuilegiis vrbi Romæ exæquata, disquisitum 33.34.35

Ius Italicum quo sensu ei concessum 35.36

Corinthijs vectigales adiuncti Argiui à Constantinopoli 35

Creta ἑκατόμπολις 48

Curiæ ius, pro beneficio vrbibus concessum 34

DE Daphnensi luco & fano 13

Antiochia Daphnes 15

Διάδοσις 14.32

Dicere, pro canere 20

Digesta illustrata 14.22.28.43

Dispositio, pro elegantia structuræ & situs 14.32

Diuina animalia seu sacra, i. equi Dominici seu Imperatorij 28

Domini, i. Imperatores ibid.

Dominus orbis terrarum; hac formula designatur præsentis temporis Imperator 15.16

Dyrrachium sub Constantio terræmotu corruit 38

EPhyrus, seu Ephyra vrbs 38

Ἐπιδίτης, ἐπίδοσις, de affectatione artis quam quis non nouit 28

Epiphanij locus expensus *de Antiochia Daphnes*, & *Laodicea πρὸς Ἀντιοχείαν* 15

Ἐπισύστασις indicia 9

Equi Palmati, Dominici Cappadociæ 28

Ἐργασία, opificium linteaminum 17

Euilæi Indorum; de his Epiphanij quoque locus 5

de Euphratensi seu Commagena 10

Exire fluuius dicitur 4

Exorcistæ inter Gentiles 25

F*Iscales* species 15

de Foro Traiano aliquammulta 40

de Funambulis, qui & καλοβάται 20.21

GAllia viris fortibus & doctis clara 44

Gladiatorium munus Carthagine 46

H*Abere potest*, pro habet 36

Habet, pro hauet 43

Heliopoli Venus præcipuo cultu, etiam sub Constantio 18

Hellespontus & Asia Proconsularis coniunctę situ & administratione 32

Historia, v. infra ἱστορία

IGne, thure, vitris culta simulacra 26

Impostor & *Impostura*, dicitur de affectatione artis quam quis non nouit 23
Indiæ diuisio 7.8
Ἰνδοδεσμοὶ, Ἰνδοπλεῦσαι Ægypti 24
Ἰσοεία 37
· de peregrinationibus 24.25
Italia speciali notione 39
Italicum ius vrbi Constantinop. concessum, quid, & quale 35.36
Itinerarium Hierosolymitanum emendatum 28
Iudices 40
Juliani Epistolarum locus singularis de applicatione ciuitatum ad alias 35
Juliani Orationum locus ab Interprete vindicatus 16
Juris Scholâ & professione clara Berytus. 15.16

Κακία, κάκωσις corporis quid 3
Κελοπίται funambuli 20.21
Καρποὶ, fruges, frumenta 42
Κελλαρεῖον 32
Κερκλώτιον, vel κιρκώσιον 33
Καμασαί 25
Καμίταδον 30

Laconica ab Achaia separata 35
Lana Laodicena 29
Laodicea πρὸς Ἀντιοχείαν, quo sensu 15
Laodicia, Laodicea ibid.
Laodicia Lyco imposita 29
Laridi appellatione quid veniat 39
Latinæ voces ab auctore seruatæ 30
Libanij orationis titulus κατὰ τῶν προσεδρευόντων τοῖς ἄρχουσι nouiter explicatus 14
Libya sicca 47
Libyes religiosi ibid.
Lynfi Scythopolitani. 17

Maiores Gentium, Judæorum, inter Christianos 6
Malitia corporis quid 3
Manna, panis quotidianus cœlestis apud Seres & vicinas gentes 6
Matris Deûm cultus apud Syros 41
Mesopotamia sub Cõstantio Imp. mœniis & prætenturis inclyta 11
Messanâ post Syracusam & Cathanam 49
Metalla & metallarij per Illyricum & Macedoniam 36
& per Dalmatiam 38
Metropolim Diœcese*as*, à diœcesi ipsâ mox seiungere 21
Ministrantes vrbes Antiochiæ, Laodicea & Seleucia 15
Morem veterem Gentiles obtendebant 40
Munera gladiatoria 46
Μουσεῖον, Musium, principatus, præmium 22

Negotium pro mercibus 8
Nema Sericum 4
Nemesiani locus restitutus 28
Neocori templorum 25
Nicia & Nicomedia pari passu 32
Nicolai palmulæ. panes, vnde 19
Nicomediæ Constantinus M. sæpe 33
Noricum, ciuitatis & gentis nomẽ: Pannoniæ accensita 42
Nouum visu, nouum spectaculum 15.24
Numidiæ Nauicularij, commeatus, equi 46

Odire 38
Osdroëna, Osroëna 10
Ostia octodecim milibus à Româ: inde annona vrbica Romam subue-

ſubuecta. 40

Palmati equi: Palmati villa 28

Pamphyliæ ciuitates tres præcipuæ 31

Panis Cappadocum 28

Πέλλον pellis ibid.

Πεντάπολις Libya 47

Pentapylum Romæ 14

Peregrinationes in Ægyptum 22

Sophiſtarum, ἱστορίας ἕνεκα 25

Perſica ſub Conſtantio 8.9.10

Phylarchi Saracenorum 2

Piſtacium, Phiſtacium, Biſtacium promiſcuè 19

Plura ſtudia nemo rectè ſectatur 23

Portæ, πύλαι, ὠπυλῶνες Armeniæ, Amanides, Idumææ, &c. 15

de Portu Seleuceno multa 16.17

Πρεσβεῖα, prærogatiua, priuilegia honoris 36

Priuata & *priuata* ſpecies 15

Prophetæ Ægyptiorum 25

Περισπῶντες τοῖς ἄρχουσι. quinam apud Libanium 14

Ptolemæus quando ſcripſerit 2

Regales vrbes, Roma, Antiochia 11.12

de Rhodi clade & excidio 48

Romæ an priuilegia quędam Conſtantinus M. conceſſerit 34

Sacerdotum tres ordines 25

Sæuiſſimè, i. cum maxima animi contentione 36

Sapientes, & *Sapientia*, pro Sophiſtis & Sophiſtice 22

Sarabdena oraria, linteamina, vinum 18.19

Saraceni, Marci Imp. primùm temporibus, à Saracâ dicti 2

prædatores 8.9

Sarepta, Saraphta, vel *Sarepthe* 18

Seleucenus portus à Conſtantio excitatus, quando, & cur 16.17

Senatores Romani vrbicæ & ſuburbicæ quietis amantes 40

Sera, ciuitas Serum

de Serapidis templo Alexandriæ aliquam multa 23

Seres primi hominum ab Oriente noti 3

Sibyllinum carmen de Rhodi excidio 48

Solis cultus apud Syrios 41

Sophiſtæ; Sapientes dicti 22

odioſi hac tempeſtate ibid.

à Philoſophis diſtincti ibid.

Alexandrini ibid.

verborum nouorum artifices 20.21

in ſimplici pallio fuêre 29

Sophiſtarum peregrinationes ἱστορίας ἕνεκα 25

Sophiſticæ qui initiabantur, ſtolam induebant 29

Sozomeni locus explicatus de applicatione ciuitatum 35

Spania, pro Hiſpania 44

Species 16

Στρατόπεδον, exercitus, comitatus 17

Σύμβολα, & ἀπὸ συμβόλων δικάζειν, quid 36

Syria Dea 18

Syriæ diuiſio 11

Syrorum numina 40

Σύγατος ciuitas 32

de Tarſo Ciliciæ: Coriariorum ibi copia 27

Themiſtij locus explicatus 35

Θεῖος 32

Tigna, materia ædificijs apta 38

Treuiris; de eâ aliquammulta 43
Domicilium Constantini M. Imp. Constantini Jun. & Constantis ibid.

V *Elaria*, pro velis 48
Venus Heliopolitana, & Aphacis 17.18
Vitrosa Pontus apud Virgilium 30
Vopiscus quando scripserit 39
Ξίφος, pro ξύ 4

FINIS INDICIS NOTARVM.

Errata in Græcis.

Pag. 2. lin. 9. ξίφος. l.11. τοῦ ἐστι. P.4.l.15. ἐστιν. l.18. καὶ ἐστι. P.6.l.2. περιέρει. l.22. ἡ. l.25. ὑπὸ. P.8.l.7. συγκριμαῖνται, l.17. φησιν. P.10.l.1. αὐ. l.3. πᾶσιν. l.16. μνηστήμενος vel μεμνημένος. l.23. εὐδαίμων ἐστιν. P.12.l.4. εἰδότες. P.14.l.4. αὐ. l.20. πελοπονήσου vel πελοποννήσου. l.vlt. καὶ Βή- P.16.l.3. χρυσαύλας, l.20. πελοποννήσου vel πελοποννήσιον scil. χώραν. P.18.l.1. εἰδόμεθα. l.2. ὑπὸ. l.25. πάντα. P.20.l.10. Νεῖλος. P.22.l.3. καὶ ἐστιν. l.10. χώρας. l.pen. Βαβυλωνικὸν. P.24.l.13. χρησθεῖν. l.15. ἐξόχων. l.vlt. αὐτοῖς. P. 26. l.4. ἐστιν. l.6. Κιλικίας ἐστὶ. l.pen. ἐστιν. P.28.l.10, καὶ ἐστιν. P.30.l.13. μαθήσεων. l.15. Ἀθηνᾶς. l.16. Κόρινθον π. l.19. τὸν. l.22. Ἀχαΐας ἐστιν. l.25. θαλάσσιον. P.32.l.12. πολιν. item, ἐστιν ἐν ὄρεσιν. l.vlt. ᾤκισεν. P.34.l.1. ἐστιν. l.8 παρθένοι. P.36.l.5. ἰχθύας. l.13. ἡ. l. 23. καὶ ἐστιν. P.38.l.pen. Βεργίλιος φησιν. P.40.l.4. πλήρης ἐστὶ l.6. φιλονείκως. P.42. l.7. χειμῶνι. P.44.l.6. Κρήτην. l.7. καὶ ἐστιν. P.46.l.4. Βελτεινήν.

Errata in Indice vrbium.

Adde lit. N. Noricum Pannoniæ ciuitas. vestis inde Norica *c.* 47. in Portubus *ꝝ.* Seleucenus portus à Constantio factus.

Errata in Indice Rerum.

Lit. C. *ꝝ.* Calopetæ. Lit. F. *ꝝ.* fiscales species. Lit. O. *ꝝ.* singula operum publicorum : & lit. P. adde, Pammacharij Gazæ. *c.*17.§.13.

Errata & omissa in Notis.

P. 4. l. 15. tractu. P.9.l.6. sub. P. 11.l.6. de, *non* pro. P.13. adde, l.6. cùm tamen adhuc anno 333. eius meminerit auctor Itinerarij Hierosolymitani. P.14. l. antep. Burdegalensis. P.19.l.6. adde, Fit & mentio in Itinerario Hierosolymitano. P. 20. l.13. ἀκρογωνιαίως. P.31.l.26. Proconsularem. P. 32. l.1. Syria. P. 25. l. 23. qui à Constantinopoli. P 36. l.25. prærepta. P.38.l.13. adde: in Itinerario Hierosolymitano *ciuitas Epyrum.*

